

BILANS OTWARCIA KADENCJI 2010-2014

MIASTO ŁOMŻA

**Opracował zespół Kancelarii Doradztwa Gospodarczego
Cieślak & Kordasiewicz w składzie:**

Małgorzata Nejfeld

Andrzej Siedlecki

Karolina Wechman

Błażej Wojnicz

Zatwierdził: Rafał Cieślak

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Syntetyczna charakterystyka Miasta Łomża	6
2. Planowanie strategiczne i wieloletnie	12
2.1. Strategie i plany rozwoju Miasta	12
2.1.1. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Łomża do 2020 roku.....	12
2.1.2. Wieloletni Plan Inwestycyjny	13
2.1.3. Strategia Promocji Gospodarczej Miasta Łomży do 2010 r.....	14
2.1.4. Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego.....	14
2.2. Strategie i programy branżowe.....	16
3. Inwestycje – planowanie i realizacja	21
4. Pozyskiwanie zewnętrznego finansowania	24
4.1. Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności	26
4.2. Inne źródła bezzwrotnej pomocy zagranicznej	32
4.3. Krajowe środki publiczne.....	34
4.4. Alternatywne źródła dofinansowania	34
5. Pozyskiwanie inwestorów prywatnych	36
5.1. Narzędzia polityki pozyskiwania inwestorów.....	36
5.2. Uczestnictwo w targach, konferencjach i spotkaniach	41
5.3. Inwestorzy zagraniczni	43
5.4. Inwestorzy krajowi.....	43
6. Współpraca partnerska.....	44
7. Wydarzenia społeczno-gospodarcze	47
8. Organizacja pracy Urzędu Miejskiego w Łomży	51
8.1. Dokumenty regulujące obecną organizację pracy w Urzędzie Miejskim w Łomży ..	51
8.2. Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Łomży w latach 2007 - 2010	52
8.3. Struktura zatrudnienia	58
8.3.1. Nabór na wolne stanowiska.....	58

8.3.2.	Struktura zatrudnienia	59
9.	Jednostki organizacyjne Miasta Łomża	66
9.1.	Jednostki organizacyjnych Urzędu Miasta	66
9.2.	Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi Miasta	74
10.	Stan finansów Miasta Łomża	75
10.1.	Budżet Miasta Łomża	76
10.2.	Wskaźniki zadłużenia i spłaty zobowiązań	91
11.	Rekomendacje – zestawienie zbiorcze	93
ZAŁĄCZNIKI		100
Załącznik 1. Wykaz zadań inwestycyjnych wskazanych do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Łomża na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015.		100
Załącznik 2. Wykaz zadań inwestycyjnych planowanych i zrealizowanych w latach 2007-2010.		103
Załącznik 3. Wykaz planowanych wydatków inwestycyjnych na lata 2011-2014 (wg Wieloletniego Planu Inwestycyjnego)		115
Załącznik 4. Możliwości aplikowania o środki w ramach funduszy unijnych w roku 2011		118
Załącznik 5. Wykaz zadań zrealizowanych w latach 2007-2010, współfinansowanych z krajowych środków publicznych.....		124
Załącznik 6. Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Łomży		127
Załącznik 7. Wykaz jednostek organizacyjnych Miasta Łomża		130
Załącznik 8 Analiza budżetów 10 wybranych powiatów grodzkich.....		134

Wstęp

Niniejszy Bilans Otwarcia Kadencji został opracowany przez Kancelarię Doradztwa Gospodarczego Cieślak & Kordasiewicz na zlecenie Prezydenta Miasta Łomży, na podstawie umowy usług doradczych zawartej w dniu 5 stycznia 2011 roku.

Opracowanie przedstawiono w formie krytycznego raportu o stanie analizowanych obszarów działalności Miasta, który może stać się narzędziem pomocnym w wykonywaniu funkcji zarządzania Miastem, realizacji planów inwestycyjnych oraz zamierzeń rozwojowych. Bilans otwarcia kadencji stanowi często stosowaną i sprawdzoną w praktyce metodę właściwego rozpoczęcia zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. Sporządzany jest na moment objęcia lub kontynuowania kadencji przez władze samorządowe.

Niniejszy Bilans Otwarcia Kadencji został sporządzony jako diagnoza sytuacji w Łomży, gdzie ujęto zagadnienia dotyczące funkcjonowania podmiotu oraz zdiagnozowane problemy w układzie opisowym, statystycznym, historycznym (lata 2006-2010), a także finansowym.

Bilans został przygotowany w oparciu o badanie jakościowe, wykonane przez członków zespołu opracowującego niniejszy dokument. W ramach tego badania dokonano analizy dokumentów udostępnionych przez Urząd Miejski w Łomży, przeprowadzono wywiady z przedstawicielami Urzędu oraz wykorzystano dodatkowe źródła informacji statystycznej, gospodarczej i społecznej.

Organizacja i funkcjonowanie Urzędu Miejskiego w Łomży zostały poddane ocenie w głównych aspektach funkcjonowania:

1. Struktura organizacyjno-formalna (organizacja statyczna), rozumiana jako układ wzajemnych powiązań komórek organizacyjnych Urzędu.
2. Procedury administracyjno-biurowe (organizacja dynamiczna), niezbędne do realizacji zadań własnych oraz zleconych.
3. Komunikacja w Urzędzie.
4. Sytuacja finansowa Miasta.
5. Działania na rzecz poprawy jakości i poziomu życia mieszkańców Łomży.

Opracowanie stanowi zbiór informacji, które umożliwią określić pożądane z punktu widzenia Miasta i jego mieszkańców, kierunki rozwoju Miasta, a także kierunki w zarządzaniu jednostką. Jest to również narzędzie, które pozwoli na zdefiniowanie kluczowych problemów oraz przyczyn ich powstawania. Przeprowadzona diagnoza stanu istniejącego oraz wskazanie mocnych i słabych stron jednostki, są niezbędne do przygotowania i prowadzenia skutecznej strategii zarządzania Miastem.

1. Syntetyczna charakterystyka Miasta Łomża

Miasto Łomża położone jest nad rzeką Narew w zachodniej części województwa podlaskiego. Jest Miastem na prawach powiatu o powierzchni 33 km² oraz liczbie ludności 63,4 tys. Sprawia to, iż Łomża jest najmniejszym obszarowo powiatem grodzkim oraz trzecim pod względem liczby ludności miastem w województwie.

Łomża wchodzi w skład podregionu łomżyńskiego, który obejmuje także powiaty ziemskie: łomżyński, zambrowski, kolneński, grajewski i wysokomazowiecki. Podregion łomżyński stanowi 26,3% obszaru województwa podlaskiego, a miasto Łomża pełni funkcję centralnego ośrodka regionalnego, w którym koncentrują się usługi z zakresu wielu dziedzin życia społecznego: edukacji (szkolnictwo średnie i wyższe), handlu, opieki medycznej, sportu oraz kultury i sztuki. Miasto jest także miejscem skupiającym podmioty i instytucje otoczenia biznesowego.

Łomża pełni wiodącą rolę gospodarczą i społeczną na terenie dawnego województwa łomżyńskiego. Wiodącymi działami gospodarki są handel i usługi, przemysł (głównie meblowy

i artykuły spożywcze) oraz transport i budownictwo. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na koniec 2009 r. wynosiła 6 346, w tym 6 280 podmiotów sektora prywatnego oraz 20 podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego. Stawia to Łomżę na 44 miejscu wśród 65 powiatów grodzkich, biorąc pod uwagę liczbę podmiotów zarejestrowanych na 10 tys. mieszkańców (GUS, Podmioty Gospodarki Narodowej Zarejestrowane w Rejestrze REGON w 2009 r. wg stanu w dn. 31 XII).

W rankingu miast na prawach powiatu sporządzonym przez Związek Powiatów Polskich, Miasto Łomża w 2010 roku zajęło 42 miejsce w Polsce, natomiast w 2009 roku w rankingach „Rzeczypospolitej” i „Newsweeka” było to odpowiednio 44 i 35 miejsce. W rankingu „Sukces Kadencji” podsumowującym dokonania samorządów lokalnych w latach 2007-2010, Miasto Łomża zostało sklasyfikowane na 17 miejscu wśród miast na prawach powiatu.

Położenie

Łomża położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego, w odległości 150 km na północny wschód od Warszawy i 81 km na zachód od Białegostoku. Jest ważnym węzłem transportu drogowego – leży na przecięciu dróg krajowych nr 61, 63 oraz 64. Najbliżej położonym przejściem granicznym jest oddalone o 138 km przejście graniczne w Kuźnicy. Miasto położone jest na 53° 11' szerokości geograficznej N i 22° 04' długości geograficznej E. Według fizyczno-geograficznego podziału Polski (J. Kondracki) obszar Miasta Łomży znajduje się w obrębie dwóch mezoregionów: Międzyrzecza Łomżyńskiego i Doliny Dolnej Narwi wchodzących w skład Niziny Północnomazowieckiej. Miasto ze względu na swoje

położenie, wysoki udział obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych, liczne tereny zielone, należy uznać za atrakcyjne pod względem turystycznym. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w mieście w 2009 r. wyniósł 25,5%, natomiast w wartościach bezwzględnych udzielono łącznie 16175 w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Ludność

Według stanu na koniec 2009 roku (dane Białostockiego oddziału GUS) na terenie Miasta mieszkały 63 357 osoby. Strukturę, ruch naturalny oraz migracje ludności w Łomży prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podstawowe informacje na temat ludności Miasta Łomży

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009
Ludność (tys.)				
Ogółem	63 387	63 036	63 304	63 357
w tym:				
Kobiety	32 790	32 652	32 822	32 918
Mężczyźni	30 597	30 384	30 482	30 439
Ludność na 1km ²	1940	1929	1 938	1 939
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym [tys.]				
Wiek przedprodukcyjny	13 537	13 011	12 631	12 317
w tym:				
Kobiety	6 569	6 296	6 150	5 997
Mężczyźni	6 968	6 715	6 481	6 320
Wiek produkcyjny	42 379	42 310	42 668	42 753
w tym:				
Kobiety	21 174	21 128	21 183	21 182
Mężczyźni	21 205	21 182	21 485	21 571
Wiek poprodukcyjny	7 471	7 715	8 005	8 287
w tym:				
Kobiety	5 047	5 228	5 489	5 739
Mężczyźni	2 424	2 487	2 516	2 548
Ruch naturalny ludności				
Małżeństwa	365	415	411	417
Urodzenia żywe	535	606	593	648
Zgony	451	441	465	438
Przyrost naturalny [na 1000 ludności]	1,3	2,6	2,0	3,35
Migracje ludności na pobyt stały				
Zameldowania na pobyt stały	530	563	532	529
Wymeldowania z pobytu stałego	932	876	600	608
Saldo migracji na pobyt stały	-402	-313	-68	-79

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS (www.stat.gov.pl)

Analizując dane demograficzne, można zaobserwować zmniejszenie się liczby mieszkańców Miasta Łomży, spowodowane ujemnym saldem migracji, które na koniec 2009 r. wynosiło -

79. Należy jednak mieć na uwadze, że wielkość ta dotyczy tylko tych osób, które wymeldowały się z dotychczasowego miejsca zamieszkania. Dane te pomijają fakt tzw. emigracji zarobkowej oraz emigracji do większych miast (głównie absolwentów szkół wyższych poszukujących pracy). Czynniki te sprawiają, że faktyczne ujemne saldo migracji może być o wiele większe. Pozytywnym aspektem jest jednak fakt, że w ostatnich latach, ujemne saldo migracji zmniejszyło się.

Na obecną sytuację demograficzną niewątpliwie ma także wpływ starzenie się społeczeństwa w kraju, a Łomża nie jest wyjątkiem od tej tendencji – w 1985 roku w Mieście urodziło się blisko 1,5 tys. dzieci, podczas gdy w 2009 roku tylko 668.

Warto jednak zauważyć, że Miasto osiągnęło wysoki wskaźnik przyrostu naturalnego, który wyniósł 3,35 (na 1000 mieszkańców) i jak pokazują dane od kilku lat wzrasta. W skali województwa, wartość wskaźnika ponad 2 obok Łomży osiągnęły tylko Białystok i Suwałki.

Rynek pracy

Według danych GUS, w Łomży na dzień 31.XII.2009 roku były 42 753 osoby w wieku produkcyjnym. Zarejestrowanych bezrobotnych było 3 487 osób, co stanowiło około 8,2 % ludności w wieku produkcyjnym. Jest to wartość zbliżona do średniej dla całego województwa podlaskiego (8,1%). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 50,2% stanowiły kobiety. Liczba osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy wynosiła 912 osób, tj. 26%. W okresie od 1.I.2007 do końca 2009 roku zmniejszyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych o 223 osoby, jednak z perspektywy lat 2007-2009 udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wzrósł o około 1,3%.

Tabela 2. Informacje na temat bezrobocia w Łomży w latach 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Pracujący wg płci*				
ogółem	12 747	13 408	14 385	13 561
mężczyźni	5 895	6 238	6 797	6 229
kobiety	6 852	7 170	7 588	7 332
Bezrobotni zarejestrowani wg płci				
ogółem	3 710	2 935	2 594	3 487
mężczyźni	1 607	1 183	1 150	1 736
kobiety	2 103	1 752	1 444	1 751
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)				
ogółem	8,8	6,9	6,1	8,2
mężczyźni	7,6	5,6	5,4	8,0
kobiety	9,9	8,3	6,8	8,3

* Dane dotyczą pracujących w podmiotach, w których pracuje powyżej 9 osób, bez pracujących w rolnictwie indywidualnym

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży z końca stycznia 2011 roku, zarejestrowanych bezrobotnych jest 4028 osób, w tym 2049 kobiet oraz 1979 mężczyzn. Stopa bezrobocia wynosi 17,1% i jest o 4,9% wyższa od stopy bezrobocia na terenie powiatu łomżyńskiego. Liczba osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy wynosiła 1212 osób.

Powyższe dane potwierdzają, że problem bezrobocia nadal pozostaje poważnym problemem społecznym w Łomży.

Infrastruktura społeczna

Oświata

W Łomży funkcjonuje 9 publicznych przedszkoli, 6 szkół podstawowych, 6 gimnazjów oraz 9 szkół ponadgimnazjalnych oraz zespołów szkół. Na terenie Miasta działa również kilka innych placówek oświatowych.

Łącznie do szkół podstawowych w 2009 roku uczęszczało 3703 dzieci. Na poziomie gimnazjalnym było 2708 uczniów. W szkołach ponadgimnazjalnych kształciło się łącznie 4644 osób. Wskaźnik komputeryzacji wyniósł 100% dla szkół podstawowych, 88,9% dla szkół gimnazjalnych oraz 53,6% dla szkół ponadgimnazjalnych. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych wynosił 98,75%.

Kultura i Sport

Urząd Miasta Łomży sprawuje kontrolę nad instytucjami kultury: teatrem, filharmonią, biblioteką miejską, muzeum oraz miejskim domem kultury. Ponadto, na terenie Miasta funkcjonuje kino. W zasobach Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Łomży, znajdują się 2 pływalnie miejskie, stadion miejski, boisko Orlik 2012, siłownia, skatepark, hostel, sezonowy basen oraz sezonowe lodowisko. Według danych GUS, w 2008 roku na terenie Miasta działało 20 klubów sportowych, w ramach których istniało 47 sekcji sportowych.

Na terenie Miasta w 2009 roku znajdowało się 37 zakładów opieki zdrowotnej, z czego 29 było zakładami niepublicznymi. Miasto nie sprawuje kontroli nad placówkami opieki zdrowotnej.

Infrastruktura techniczno-inżynierska

Sieć ciepłownicza

Według stanu na dzień 30.12.2010 r., długość sieci ciepłej wynosiła 67 km, w tym długość sieci preizolowanych to 40,5 km, a długość sieci kanałowych to 26,5 km. Do sieci podłączonych było 799 budynków (obiektów). Szacuje się, że z sieci ciepłej korzysta około 70% mieszkańców Łomży.

Sieć gazownicza

Długość czynnej sieci gazowej na koniec 2009 roku (dane GUS) wynosiła 48,5 km i od początku 2007 roku zwiększyła się o prawie 8 km. Wg stanu na 31.12.2009 r. z sieci gazowej korzystało 3693 gospodarstw domowych. Liczba mieszkańców korzystających z sieci wyniosła 10636, co stanowiło zaledwie 16,8% ludności Miasta. Biorąc pod uwagę powiaty grodzkie, jest to najniższy udział procentowy w Polsce.

Sieć kanalizacyjna

Według danych GUS, w latach 2007-2009 długość czynnej sieci kanalizacyjnej Miasta zwiększyła się z 91,5 do 95,6 km. Z siecią kanalizacyjną wg stanu na koniec 2009 roku połączone były 3 243 budynki mieszkalne i zbiorowego zamieszkania. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ostatnich latach stanowiła około 93% ludności Miasta. Stopień obsługi aglomeracji przez system kanalizacji należy uznać za zadowalający, zważywszy na fakt, że średni stopień obsługi ze wszystkich aglomeracji w Polsce w 2006 roku wynosił niespełna 83% (według aktualizacji „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych” 2009)

Miasto Łomża posiada jedną z najnowocześniejszych oczyszczalni komunalnych w kraju. Komunalna mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów znajduje się przy ul. Zjazd 23. Wg danych GUS, w 2009 roku 100% ludności Łomży było obsługiwane przez oczyszczalnię ścieków.

Sieć wodociągowa

Łomża posiada dobrze rozbudowaną sieć wodociągową, której długość na koniec 2009 roku wyniosła 110,4 km. Sprawilo to, że z sieci kanalizacyjnej korzystało 61 441 mieszkańców (tj. 97% ludności).

Infrastruktura Drogowa

Na terenie Miasta funkcjonuje 10,253 km dróg krajowych, 8,771 km dróg wojewódzkich oraz 23,179 km dróg powiatowych (z czego 21,599 km to drogi o nawierzchni asfaltowej, 0,415 km o nawierzchni brukowcowej i 1,165 km o nawierzchni gruntowej). Tabela nr 3 prezentuje długości odcinków dróg gminnych, w podziale na rodzaj nawierzchni.

Tabela 3. Drogi publiczne zarządzane przez Prezydenta Miasta Łomża wg stanu na koniec 2007 oraz 2010 roku.

Drogi gminne o nawierzchni:	Długość dróg wg stanu na koniec roku:	
	2007	2010
asfaltowej	41,876 km	42,805 km
betonowej	9,883 km	12,704 km
brukowanej	1,105 km	0,893 km
z tymczasowych płyt drogowych	4,552 km	4,747 km
gruntowej	9,694 km	14,042 km.
RAZEM	67,110 km	75,191 km

W ciągu 4 lat przybyło 8km dróg gminnych. Jedynym rodzajem dróg, którego długość się zmniejszyła były drogi brukowane, czego przyczyną jest prawdopodobnie fakt ich przebudowy np. na drogi o nawierzchni asfaltowej.

2. Planowanie strategiczne i wieloletnie

Kluczowymi elementami, mającymi wpływ na jakość zarządzania jednostką samorządu terytorialnego są z jednej strony sprawna i efektywna administracja, z drugiej zarządzanie strategiczne, rozumiane jako umiejętność budowania i urzeczywistniania strategii Miasta. Zarządzanie strategiczne obejmuje zagadnienia dotyczące realizacji sekwencji działania strategicznego, odnoszącej się do strategii rozwoju jednostki, tj.:

- Sformułowanie wizji rozwoju;
- Określenie misji Miasta w procesie realizacji jego wizji rozwoju;
- Przekształcenie wizji jednostki w cele i działania (z wyraźnym podziałem na cele ogólne, cele szczegółowe i zadania);
- Wskazanie sposobów działania (planów operacyjnych);
- Realizacja planów operacyjnych;
- Monitoring oraz ocena rezultatów i przebiegu realizacji strategii oraz planów operacyjnych;
- Aktualizacja strategii;

Poniżej przedstawiono informacje na temat istniejących narzędzi zarządzania strategicznego – strategię, plany i programy. Należy w tym miejscu zauważyć, że powszechny jest problem związany z przekładaniem określonych celów strategicznych na działania operacyjne, a w dalszej kolejności realizacji tych działań, monitorowania ich wykonania oraz oceny zrealizowanych zadań pod kątem osiągania celów strategicznych. Przeprowadzona analiza dokumentów planistycznych i strategicznych potwierdza, że problem ten dotyczy również planowania strategicznego na terenie Łomży.

2.1. Strategie i plany rozwoju Miasta

2.1.1. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Łomża do 2020 roku

Pierwotna wersja dokumentu powstała w 2001 roku pod nazwą „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Łomża do 2015 roku”. W 2006 roku została podjęta decyzja o aktualizacji Strategii. W dniu 27 czerwca 2007 roku została podjęta Uchwała Nr 62/XIII/07 Rady Miejskiej Łomży w sprawie przyjęcia „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Łomża do 2020 roku”.

Horyzont czasowy Strategii wyznacza rok 2020. W takiej perspektywie zostały określone cele, do których chce dążyć samorząd oraz działania i programy, jakie trzeba będzie zrealizować, aby te cele osiągnąć.

Strategia, która stanowi jedno z narzędzi skutecznego zarządzania, powinna zawierać:

1. Rzetelnie przeprowadzoną analizę sytuacji;
2. Misję i wizję Miasta;
3. Cele – w podziale na cele strategiczne i operacyjne;
4. Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI);
5. Wyniki konsultacji społecznych;
6. Wskaźniki monitorowania i ewaluacji założonych efektów podejmowanych działań;
7. Sposoby wdrożenia strategii;

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Łomża do 2020 roku obejmuje opis uwarunkowań rozwoju Miasta, opis problemów oraz potrzeb mieszkańców, określa cele kierunkowe oraz strategiczne, a także strategiczne programy i projekty realizacyjne. Ponadto, została opisana sytuacja finansowa Miasta wraz z prognozą budżetu oraz sposoby monitorowania, kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń strategicznych.

Problemem we wdrażaniu Strategii jest brak wskazania działań, które należy uznać za priorytetowe oraz wskazania czasu, w jakim należy je wykonać. Długi horyzont czasowy (Strategia do 2020 roku) może spowodować, że założenia oraz plany są zbyt ogólne, żeby mogły posłużyć, jako narzędzie do efektywnego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. Ponadto, jak wspomniano powyżej, aby strategia była narzędziem skutecznym, musi zawierać wskaźniki monitorowania, tak, aby można było ocenić, czy podejmowane działania przynoszą oczekiwane efekty i pozwolą osiągnąć założone cele.

Należy podkreślić, że przez cały czas trwania kadencji 2006-2010, Strategia była aktualizowana tylko jeden raz, w 2007 roku. Jest ona kluczowym narzędziem zarządzania strategicznego Miastem, wskazuje główne obszary problemowe oraz wyznacza główne kierunki działań. Biorąc pod uwagę dynamikę zmian zachodzących w otoczeniu, Strategia musi być na bieżąco aktualizowana, aby mogła służyć, jako skuteczne narzędzie.

2.1.2. Wieloletni Plan Inwestycyjny

Wieloletni Plan Inwestycyjny ma charakter planu kroczącego. Corocznie podlega aktualizacji i monitorowaniu, uwzględniając zapisy wynikające z realizowanych zadań inwestycyjnych, jak i możliwości finansowych budżetu Miasta.

WPI jest elementem Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Łomża do 2020 r. W niniejszym opracowaniu (w rozdziale dot. inwestycji planowanych i zrealizowanych) oceniono, czy założenia i plany wynikające z poniżej wskazanych WPI zostały zrealizowane.

1. Uchwała NR 94/XX/07 z dnia 26 września 2007 roku w sprawie: zmieniająca Uchwałę nr 451/LXX/06 z 30 sierpnia 2006 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Łomża na lata 2007-2013;
2. Uchwała NR 207/XXXIII/08 z dnia 27 sierpnia 2008 r. w sprawie: zmieniająca Uchwałę Nr 94/XX/07 z 26 września 2007 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Łomża na lata 2007-2013;
3. Uchwała NR 359/L/09 z dnia 28 października 2009 r. w sprawie: w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Łomża na lata 2009 – 2014;
4. Uchwała NR 493/LXVII/10 z dnia 29 września 2010 r. w sprawie: w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Łomża na lata 2010 – 2018;

2.1.3. Strategia Promocji Gospodarczej Miasta Łomży do 2010 r.

Strategia promocji gospodarczej Łomży 2005-2010 jest dokumentem, w którym wskazano działania, mające pomóc władzom Miasta osiągnąć jeden główny cel: poprawę warunków dla wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw lokalnych i wzrostu zainteresowania inwestorów zewnętrznymi Łomżą. Z punktu widzenia przyspieszenia tempa rozwoju społeczno-gospodarczego oraz poprawy warunków życia mieszkańców, jest to niezwykle istotne narzędzie stymulowania rozwoju gospodarczego Miasta.

W ocenie Kancelarii, właściwie przyjęto średniookresowy horyzont czasowy Strategii, co jest podyktowane trudnościami z przewidywaniem sytuacji w perspektywie długookresowej.

Niestety, nie wszystkie zadania, które zostały określone, jako priorytetowe, zostały zrealizowane. Szczegóły dotyczące stopnia realizacji działań znajdują się w części opracowania dotyczącej promocji gospodarczej Miasta, polityki pozyskiwania inwestorów.

Strategia obowiązywała do roku 2010. Nie przystąpiono do aktualizacji dokumentu, co jest działaniem bardzo niekorzystnie wpływającym na warunki funkcjonowania lokalnych przedsiębiorstw, podnoszenie ich konkurencyjności, a także przyciąganie potencjalnych inwestorów z zewnątrz.

Rekomenduje się niezwłoczne przystąpienie do aktualizacji dokumentu. Ponadto, należy precyzyjnie określić wskaźniki i metody monitorowania Strategii.

2.1.4. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Obecnie na terenie Miasta Łomża prawo miejscowe stanowią obowiązujące 23 Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego, co stanowi 33% ogółu terenów zurbanizowanych oraz 13% powierzchni ogólnej Miasta. Politykę przestrzenną określa obowiązujące Studium

Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które zostało sporządzone w 2000 roku. Studium było aktualizowane w roku 2006 oraz 2007 r.

Obecnie, zgodnie z informacjami przekazanymi przez pracowników Wydziału Urbanistyki i Architektury, prowadzone są procedury związane ze sporządzeniem:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całego Miasta Łomża (zakończono etap konsultacji projektu studium z jednostkami Miasta; obecnie trwa przygotowanie uwag do projektu Studium);
2. Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych przy ul. Nowogrodzkiej, Obszar P10; na podstawie Uchwały Rady Miejskiej o przystąpieniu do opracowania nr 434/LXVII/06 z dnia 28.06.2006; Planem objęty zostanie teren o powierzchni 21 ha.
3. Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów osiedla Łomżyca położonych pomiędzy ulicami: Spokojną, Wojska Polskiego i rzeczką Łomżyczką, Obszar P7; na podstawie Uchwały Rady Miejskiej o przystąpieniu do opracowania nr 113/XXI03 z dnia 29.10.2003; Planem objęty zostanie teren o powierzchni 33 ha.
Na uwagę zasługuje bardzo długi czas opracowania Planu – Uchwała o przystąpieniu do opracowania została podjęta w 2003 roku.
4. Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów Śródmieścia, Obszar P1; na podstawie Uchwały Rady Miejskiej o przystąpieniu do opracowania nr 45/IX07 z dnia 25.04.2007; Planem objęty zostanie teren o powierzchni 100 ha.
5. Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejon Zawady Przedmieście – ul. Przykoszarowa; na podstawie Uchwały Rady Miejskiej o przystąpieniu do opracowania nr 174/XXVIII/08 z dnia 23.04.2008; Planem objęty zostanie teren o powierzchni 51 ha.
6. Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów południowo-wschodniej części Miasta; na podstawie Uchwały Rady Miejskiej o przystąpieniu do opracowania nr 405/LV/09 z dnia 28.12.2009; Planem objęty zostanie teren o powierzchni 250 ha.
7. Miejscowy plan zagospodarowania Miasta Łomża terenów położonych przy ul. Nowogrodzkiej, na podstawie Uchwały Rady Miejskiej o przystąpieniu do opracowania nr 314/XLIV/09 z dnia 27.05.2009; Planem objęty zostanie teren o powierzchni 16,95 ha.
8. Miejscowy plan zagospodarowania Miasta Łomża dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej położonych w obrębie ulic: Szosa Zambrowska, Al. Legionów i Przykoszarowa; na podstawie Uchwały Rady Miejskiej

o przystąpieniu do opracowania nr 292/XLIII/09 z dnia 29.04.2009; Planem objęty zostanie teren o powierzchni 180 ha.

Obowiązujące Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego aktualizuje się średnio w cyklu 4-letnim.

2.2. Strategie i programy branżowe

2.2.1. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Łomża na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012-2015

Dokument przyjęty Uchwałą nr 264/XXXIX/08 Rady Miejskiej Łomży z dnia 29 grudnia 2008 r. Opracowany przez podmiot zewnętrzny (Eko-Efekt Sp. z o.o.) na zlecenie Prezydenta Miasta Jerzego Brzezińskiego.

Program zawiera zadania wdrożeniowe na lata 2008-2011 oraz długoterminowy plan na lata 2012-2015. Stanowi aktualizację i jednocześnie kontynuację poprzedniego „Programu ochrony środowiska Miasta Łomża”.

Opracowanie Programu jest niezbędne, wymagane przepisami Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Art. ust. 2 ww. Ustawy określa, że politykę ekologiczną przyjmuje się na cztery lata i przewiduje się w niej działania w perspektywie obejmującej kolejne cztery lata.

Program zawiera obszerną charakterystykę Miasta oraz analizę stanu istniejącego, czynników mających wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego. Dokument odzwierciedla tendencje krajowej oraz europejskiej polityki ekologicznej, takiej jak realizacja celów związanych z:

- zasadą zrównoważonego rozwoju;
- zasadą równego dostępu do środowiska;
- zasadą przezorności;
- zasadą uspołecznienia i subsydiarności;
- zasadą prewencji;
- zasadą „zanieczyszczający płaci”;
- zasadą skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej;

Program obejmuje następujące zagadnienia merytoryczne:

- ochronę środowiska przyrodniczego;
- gospodarkę leśną;
- gospodarkę wodną;
- ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami;

- sprawy bezpieczeństwa ekologicznego;
- kształtowanie świadomości ekologicznej;
- propagowanie proekologicznych form działalności gospodarczej;

Głównym celem Programu ochrony środowiska dla Miasta Łomża na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju Miasta Łomża, zgodnie z polityką ekologiczną państwa oraz Programu ochrony środowiska województwa podlaskiego. Kluczowe jest określenie:

- celów ekologicznych;
- priorytetów ekologicznych;
- poziomów celów długoterminowych;
- rodzaju i harmonogramu działań proekologicznych;
- środków niezbędnych do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Łącznie koszty związane z realizacją zadań wskazanych w Programie wynoszą 129 769 920,00 PLN. Szczegółowy wykaz zadań przewidzianych do realizacji został zamieszczony w załączniku nr 1 do niniejszego opracowania. Uwagę zwracają znaczne rozbieżności pomiędzy planowanym terminem realizacji poszczególnych przedsięwzięć, a stanem faktycznym. Większa część zadań zaplanowana do realizacji w latach 2008-2009 została zrealizowana w terminie późniejszym, część z nich przesunięto na kolejne lata.

W bieżącym roku należy bezwzględnie przystąpić do aktualizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta Łomża. Zgodnie z zapisami Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, program sporządza się na cztery kolejne lata z uwzględnieniem czteroletniej perspektywy. Niezbędne jest opracowanie Programu ochrony środowiska dla Miasta Łomża na lata 2012-2015 z perspektywą 2016-2019.

Aktualizując dokument, należy uwzględnić w szczególności zmiany:

- aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (2009);
- ustawa z dn. 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227);

2.2.2. Zintegrowany Plan Rozwoju Transportu Publicznego w Łomży do roku 2015 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Dokument opracowany stosunkowo niedawno, w kwietniu 2009 roku, przez zewnętrzny podmiot Biuro projektowo-konsultingowe TransEko.

Zintegrowany Plan Rozwoju Transportu Publicznego zasadniczo obejmuje swoim zasięgiem obszar znajdujący się w granicach administracyjnych Łomży. Plan obejmuje okres do 2015 roku, co z punktu widzenia okresu programowania funduszy UE 2007-2013 oraz długoterminowości działań, jakie są podejmowane w sektorze transportu, należy uznać za słuszne.

W dokumencie określono cele, jakie mają zostać osiągnięte w wyniku wdrożenia Planu, wskazano również propozycje działań, które mają umożliwić osiągnięcie założonych celów. Kluczowym problemem z wdrożeniem Planu, jest zaniechanie sporządzenia harmonogramu prac, określonego na podstawie oceny działań priorytetowych, możliwości finansowania działań przez Miasto oraz harmonogramu naboru wniosków w ramach dostępnych środków unijnych (zarówno Regionalny Program Operacyjny, Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej oraz Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko).

2.2.3. Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta Łomża na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019

Dokument opracowany przez zewnętrzny podmiot, spółkę Eko-Efekt Sp. z o.o. Sporządzenie dokumentu wynika wprost z obowiązku ustawy o odpadach z 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2007r. Nr 39 poz. 251). Dokument został sporządzony w oparciu o ww. ustawę oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzenia planów gospodarki odpadami (Dz. U. 2003 r. Nr 66 poz. 620) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2006 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. 2006 r. Nr 46 poz. 333).

Zgodnie z wymogami ustawy o odpadach, plan gospodarki odpadami należy aktualizować nie rzadziej niż co 4 lata (pierwszy plan dla Miasta Łomży został uchwalony w 2004 roku).

Przedstawione w obecnie obowiązującym Planie cele i zadania dotyczą okresu 2008-2011 oraz perspektywnie okresu 2012-2019. Sporządzony Plan obejmuje:

1. Opis aktualnego stanu gospodarki odpadami;
2. Cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia;
3. Prognozowane zmiany w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami;
4. Zadania, których realizacja zapewni poprawę sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami;
5. Rodzaj przedsięwzięć i harmonogram ich realizacji;
6. Instrumenty finansowe służące realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami;
7. System gospodarowania odpadami;
8. System monitoringu i sposób oceny realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami.

Zakres Planu jest zgodny z wymogami ustawy o odpadach (art. 14 ustawy).

W IV kwartale bieżącego roku należy przystąpić do aktualizacji Planu.

2.2.4. Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest dla Miasta Łomża na lata 2008-2032

Obowiązek opracowania Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest wynika wprost z zapisów *Krajowego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*, przyjętego przez Radę Ministrów w dn. 14 maja 2002 r. Program dla Miasta Łomża jest elementem krajowego planu gospodarki odpadami, w tym niebezpiecznymi oraz programów ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim i krajowym.

Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest dla Miasta Łomża na lata 2008-2032 został przyjęty Uchwałą nr 233/XXXV/08 Rady Miejskiej Łomży z dnia 29 października 2008 r.

Do zadań Miasta należy sporządzanie rocznych informacji w zakresie realizacji zadań „Programu...”, a następnie przekazywanie ich samorządowi województwa.

2.2.5. Program ochrony powietrza dla strefy miasto Łomża

Na podstawie art. 18 pkt 1 i art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, sejmik województwa podlaskiego przyjął Uchwałą nr XXVII/329/09 z dnia 27 kwietnia 2009 r. „Program ochrony powietrza dla strefy Miasto Łomża”.

Termin realizacji Programu został ustalony do 31 grudnia 2020 roku.

Na podstawie wnikliwej analizy dokumentów strategicznych oraz planistycznych rekomenduje się przyspieszenie tempa prac nad przygotowaniem nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego; Studium jest podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną Miasta, który ponadto jest niezbędny dla sporządzenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Niezbędne jest, aby w pracach nad Studium uczestniczyły wszystkie podmioty, których zadania są powiązane z potrzebami w zakresie określenia funkcji dla terenów Miasta. Ponadto, należy w jak najkrótszym czasie objąć miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego tereny niezagospodarowane, które można z powodzeniem przeznaczyć na inwestycje, w szczególności te, na których brak jest infrastruktury technicznej. W sytuacji, kiedy teren nie jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, jego zabudowa jest znacznie utrudniona. Wydłuża się bardzo czas wydawania decyzji administracyjnych.

Niezbędna jest aktualizacja Strategii Promocji Przedsiębiorczości Miasta Łomży do 2010 r. Niedopuszczalne jest, aby Miasto z dość wysokim potencjałem gospodarczym, nie posiadało

tak istotnego z punktu widzenia przyspieszenia tempa rozwoju społeczno-gospodarczego dokumentu, dzięki któremu można prowadzić usystematyzowane i spójne działania mające na celu zwiększenie atrakcyjności Miasta dla inwestorów, ale również turystów i samych mieszkańców;

W związku z rosnącym potencjałem turystycznym Miasta należy rozważyć opracowanie Strategii Rozwoju Turystyki; Łomża stanowi niejako wrota Podlasia, które jest bardzo popularnym regionem turystycznym, odwiedzanym zarówno przez turystów krajowych, jak i zagranicznych. Na uwagę zasługuje również dobra dostępność komunikacyjna Miasta, jego korzystne położenie na przecięciu ważnych dróg krajowych.

3. Inwestycje – planowanie i realizacja

Analiza podejmowanych przez Władze Miasta działań inwestycyjnych w latach 2006-2010 została przeprowadzona na podstawie Wieloletnich Planów Inwestycyjnych (WPI).

Sporządzenie rocznego budżetu bez oparcia na planie wieloletnim, ogranicza wieloletnie planowanie w Mieście. Tymczasem większość inwestycji ma charakter długoterminowy, w większości są to zadania, które są realizowane w ciągu co najmniej dwóch lat, a ich skutki są odczuwane przez dużo dłuższy czas. Biorąc pod uwagę możliwości finansowania przedsięwzięć z funduszy unijnych, wymagają one często wieloletniego okresu planowania. Perspektywy wieloletniej w planowaniu inwestycji dostarcza Wieloletni Plan Inwestycyjny. Dla poprawy jakości planowania, sprawności organizacyjnej oraz skuteczności w osiąganiu wyznaczonych planów, niezbędne jest przygotowanie oraz systematyczne aktualizowanie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

WPI należy traktować, jako proces decyzyjny wyboru priorytetowych inwestycji w dłuższym czasie, których suma korzyści finansowych, ekonomicznych, społecznych, ekologicznych osiągniętych dzięki ich realizacji była jak największa.

Miasto Łomża posiada Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Łomża, który corocznie jest aktualizowany. W niniejszym opracowaniu przedstawiono wyniki analizy WPI i porównania zamierzeń w nich wyrażonych do rzeczywiście zrealizowanych inwestycji.

Realizacja inwestycji w 2007 roku

Opracowanie na podstawie WPI (Uchwała nr 94/XX/07 z dnia 26 września 2007 roku w sprawie: zmieniająca Uchwałę nr 451/LXX/06 z 30 sierpnia 2006 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Łomża na lata 2007-2013) oraz Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta za rok 2007.

Analizie poddano tylko kluczowe inwestycje, które zostały wskazane w planie na rok 2007. W sumie zaplanowano 45 zadań inwestycyjnych, z czego 12 (26,7%) nie zostało w ogóle zrealizowanych. Cztery zadania zostały wykonane poniżej 50% planu, natomiast wydatki związane z realizacją aż 14 zadań, zostały poniesione w wysokości znacznie przekraczającej kwotę wskazaną w planie.

Szczegółowy wykaz inwestycji zaplanowanych oraz zrealizowanych w roku 2007 znajduje się w załączniku nr 2 do niniejszego opracowania.

Realizacja inwestycji w 2008 roku

Opracowanie na podstawie WPI, przyjętego Uchwałą nr 207/XXXIII/08 z dnia 27 sierpnia 2008 r. w sprawie: zmieniająca Uchwałę Nr 94/XX/07 z 26 września 2007 r. w sprawie

przyjęcia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Łomża na lata 2007-2013 oraz Sprawozdania z realizacji budżetu Miasta za rok 2008

Analizie zostały poddane tylko kluczowe inwestycje. W 2008 roku zaplanowano do realizacji 101 zadań, z których aż 44 (43,6%) nie zostało zrealizowanych. Wydatki na realizację 19 inwestycji znacznie (ponad 30%) przekroczyły wskazany w planie poziom wydatków. W przypadku większości z nich, wydatki czterokrotnie przekraczały zaplanowane koszty.

Szczegółowy wykaz inwestycji zaplanowanych oraz zrealizowanych w roku 2008 znajduje się w załączniku nr 2 do niniejszego opracowania.

Realizacja inwestycji w 2009 roku

Opracowanie na podstawie WPI, przyjętego Uchwałą nr 359/L/09 z dnia 28 października 2009 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Łomża na lata 2009 – 2014 oraz Sprawozdania z realizacji budżetu Miasta na rok 2009.

W roku 2009 zaplanowano zaledwie 17 inwestycji, które można uznać za istotne z punktu widzenia oceny działalności inwestycyjnej Miasta. Prawie 60% z zaplanowanych działań nie zostało zrealizowanych. Ze sprawozdania z realizacji budżetu Miasta wynika, że zaniechano realizacji tych zadań. Spośród wykonanych inwestycji, w 5 przypadkach poniesione wydatki znacznie przekroczyły kwoty zaplanowane.

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej informacje, proces planowania inwestycji należy uznać za niedostateczny. W szczególności w roku 2008 wystąpiły znaczne odchylenia pomiędzy planem, a zrealizowanymi inwestycjami. Z analizowanych dokumentów jednoznacznie wynika, że około 44% zaplanowanych zadań nie zostało zrealizowanych.

Realizacja inwestycji w 2010 roku

Opracowanie na podstawie WPI, przyjętego Uchwałą nr 493/LXVII/10 z dnia 29 września 2010 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Łomża na lata 2010 – 2018.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Urzędu Miasta Łomża, do głównych inwestycji, które zostały zrealizowane w Mieście w 2010 roku, należy zaliczyć:

- Budowa ulic: Mała Kraska, Łąkowa, Bartnicza, Zielna, Zakątek, Torfowa,
- Termomodernizacja budynków SP nr 2 i SP nr 4
- Budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla miasta Łomża i okolicznych gmin
- Modernizacja i adaptacja zabytkowego budynku Muzeum Północno-Mazowieckiego

- Modernizacja stadionu miejskiego - II etap
- Budowa pływalni miejskiej w Łomży (przy ul. Wyszyńskiego) – zadanie na chwilę obecną wykonano w 99,35%. Zadanie zostanie zakończone odbiorem robót zaplanowanym na koniec stycznia 2011 r.
- Rozbudowa i modernizacja systemu transportowego Łomży i okolic - II etap – Inwestycja w ramach projektu, który uzyskał dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego; w roku 2010 wykonano tylko część prac, zgodnie z przyjętym harmonogramem rzeczowo-finansowym projektu; na rok 2011 zaplanowano realizację zadań polegających na zakupie autobusów, dostawę, instalację i wdrożenie systemu zarządzania, bezpieczeństwa informacji, zakup samochodu pomocy technicznej, dostawie i wdrożeniu systemu biletu elektronicznego.
- Rewitalizacja i adaptacja poddaszy na mieszkania komunalne (bud. Ul. Senatorska 3, Rządowa 9 i 10) – zadanie nie zostało zrealizowane w całości; zgodnie z informacjami uzyskanymi od pracowników Wydziału Skarbu i Budżetu Urzędu Miejskiego w Łomży, część środków finansowych przeznaczonych na realizację zadania w wysokości 389 429,02, PLN stanowiących niewykorzystaną dotację, zostało przeniesionych na wydatki niewygasające, które zostaną zrealizowane w 2011 r.

4. Pozyskiwanie zewnętrznego finansowania

Możliwości finansowe Miasta, w odniesieniu do zadań własnych, które muszą wykonać Władze, a także potrzeb i oczekiwań mieszkańców, są znacznie ograniczone. Dlatego, niezwykle istotnym elementem w zarządzaniu jednostką samorządu terytorialnego jest pozyskiwanie zewnętrznego finansowania. W niniejszym rozdziale wskazano działania podejmowane przez władze Miasta w latach 2006-2010, w zakresie ubiegania się o zewnętrzną pomoc finansową.

Największe możliwości finansowego wsparcia działań realizowanych przez Miasto w analizowanym okresie, dały fundusze unijne na lata 2004-2006 oraz 2007-2013, które stanowią poważną szansę dla Miasta na podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego i realizację zadań, które trudno byłoby sfinansować ze środków własnych Miasta.

Rok 2006 był ostatnim, kiedy można było ubiegać się o wsparcie z programów operacyjnych w ramach Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006. Kadencja władz Miasta przypadła właściwie na ostatni kwartał 2006 roku, zatem w niniejszym opracowaniu wskazane są Projekty, na które Władze Miasta pozyskały dofinansowanie w ramach programów operacyjnych uruchomionych w perspektywie 2007-2013.

W budżecie środków europejskich na lata 2007-2013 przewidziano cztery główne źródła dofinansowania projektów, po jakie mogą sięgać jednostki samorządu terytorialnego.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 uwypuklają potrzebę inwestowania w obszary o wysokim potencjale wzrostu, warunkującego sukcesywne osiąganie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego zbliżonego do bardziej rozwiniętych krajów Unii Europejskiej. Pośród wielu działań spójnościowych, NSRO 2007-2013 wyodrębnia obszary zdefiniowane, jako dźwignie wzrostu gospodarczego oraz zatrudnienia, które stanowią rdzeń działań podejmowanych w ramach programów operacyjnych uruchomionych w latach 2007-2013. Fundusze na działania innowacyjne są dostępne w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, gdzie przewidziano wsparcie działań na rzecz umocnienia zdolności generowania innowacji poprzez zwiększenie inwestycji w sferę B+R, ukierunkowaną na potrzeby rynkowe, rozwój współpracy między sferą badawczo-rozwojową a przedsiębiorstwami, jak również na zdynamizowanie potencjału przedsiębiorczości poprzez wdrażanie kompleksowych narzędzi wsparcia doradczego i finansowego dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Samorządy, w ramach POIG, mogą ubiegać się przede wszystkim na inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym oraz na działania w zakresie społeczeństwa informacyjnego – budowa elektronicznej administracji.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki stanowi dodatkowe wsparcie w zakresie wzmacniania potencjału kadr zarówno w sektorze publicznym, jak i niepublicznym. Wsparcie w ramach PO KL ma przyczynić się do wzmocnienia zdolności adaptacyjnych do skutków zachodzących zmian społeczno-gospodarczych, związanych z procesem globalizacji i restrukturyzacji polskiej gospodarki.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko w największym stopniu daje możliwość wsparcia działań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, transportu publicznego oraz gospodarki odpadami. O środki finansowe mogą ubiegać się nie tylko samorządy, ale również przedsiębiorcy, stowarzyszenia, spółdzielnie czy jednostki naukowe.

W okresie programowania 2007-2013 nastąpiła decentralizacja zarządzania częścią funduszy w ramach NSRO. Powstało 16 regionalnych programów operacyjnych, dla których instytucjami zarządzającymi są władze poszczególnych województw. Program umożliwia realizację projektów infrastrukturalnych oraz projektów wspierających sektor MSP. Kładzie też duży nacisk na zwiększenie innowacyjności, pobudzanie przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pod inwestycje w regionie oraz rozwój infrastruktury transportowej i turystyki. Łączny budżet RPO WP na lata 2007-2013 wynosi 636 mln euro, czyli niemal 2,5 mld zł. do listopada 2010 roku rozdysponowano około 1,36 mld zł dostępnej alokacji, co stanowi ok. 54% budżetu RPO WP na lata 2007-2013.

Dodatkowe wsparcie w ramach realizacji polityki spójności w województwie podlaskim można uzyskać w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, którym zostało objętych 5 województw (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie oraz warmińsko-mazurskie). W ramach PO RPW przeznaczono ponad 2,2 mld euro, które przeznaczono przede wszystkim na przedsięwzięcia związane z usprawnieniem sieci drogowej, przygotowaniem terenów pod inwestycje, rozwojem uczelni, infrastruktury kongresowej, parków technologicznych, szerokopasmowych sieci dostępu do Internetu i rozwojem ekologicznego transportu publicznego. Program jest kierowany m.in. do jednostek samorządu terytorialnego, ma stanowić dodatkowy element wsparcia z funduszy strukturalnych oraz wzmacniać działanie innych programów na obszarze Polski Wschodniej, przez realizację wyodrębnionych działań stymulujących rozwój ekonomiczny i społeczny.

W chwili obecnej, wg danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, poziom wykorzystania środków przyznanych Polsce na lata 2007-2013 wynosi ponad 59,4%¹. Należy podkreślić, że wskazane wykorzystanie odnosi się tylko i wyłącznie do środków zakontraktowanych (brano pod uwagę wartość zawartych umów o dofinansowanie). Nie obejmuje on alokacji na

---

¹ Wg danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (www.mrr.gov.pl) aktualnych na dzień 23 stycznia 2011 r.

konkursy, które już się zakończyły, a jeszcze nie zostały rozstrzygnięte i nie zawarto z beneficjentami umów o dofinansowanie projektów.

4.1. Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności

W niniejszym podrozdziale przedstawiono informacje na temat działalności Władz Miasta w latach 2006-2010 w zakresie ubiegania się o wsparcie finansowe przedsięwzięć realizowanych przez Miasto z funduszy unijnych.

W ciągu czterech lat kadencji przygotowano 16 wniosków aplikacyjnych, w większości w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego, z czego 9 uzyskało dofinansowanie.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego Łomża w roku 2009² znalazła się na 17 pozycji spośród 65 miast na prawach powiatu w rankingu dotyczącym wysokości środków finansowych pozyskanych z budżetu Unii Europejskiej przypadających na 1 mieszkańca. Na dzień 31.12.2009 r. pozyskane środki na 1 mieszkańca wynosiły 177,8 PLN. W 2010 roku, dotacje unijne przeznaczone na finansowanie projektów, stanowiły 16,8% ogółu dochodów budżetu Miasta.

Poniżej w tabeli zaprezentowano dochody budżetu Miasta z tytułu uzyskania dotacji z funduszy unijnych w 4 kolejnych latach 2006-2010:

Tabela 4. Wysokość dochodów budżetu Miasta (w PLN) uzyskana z dotacji z funduszy Unii Europejskiej

	LATA			
	2007	2008	2009	2010
Wysokość pozyskanych dotacji z funduszy Unii Europejskiej w PLN	7 248 910,00	708 640,00	11 239 650,00	43 247 900,00

Łącznie, w ciągu czterech ostatnich lat, wysokość dochodów budżetu Miasta Łomży z dotacji UE wyniosła 62 445 100,00 PLN.

W tabeli poniżej przedstawiono listę projektów przygotowanych przez Miasto w latach 2006-2010.

² Dane za rok 2010 na dzień sporządzenia opracowania nie są dostępne.

Tabela 5. Lista przygotowanych projektów, które nie otrzymały dofinansowania

Lp.	Nazwa programu operacyjnego	Nr i nazwa Działania	Tytuł projektu	Wartość projektu/ kwota dofinansowania	Rozstrzygnięcie
1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	6.1. Rozwój infrastruktury z zakresu edukacji	Modernizacja i rozbudowa pływalni przy Szkole Podstawowej Nr 10 w Łomży	Wartość projektu 10 319 277,00 PLN Dofinansowanie: 7 739 458,00 PLN	Wniosek złożony w maju 2008 r., uzyskał pozytywną ocenę formalną i merytoryczną; Projekt nie uzyskał dofinansowania;
2.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	6.3. Rozwój infrastruktury z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego	Przebudowa sali widowiskowej przy PUW ul. Nowa 2 w Łomży na potrzeby Łomżyńskiej Orkiestry Kameralnej	Wartość projektu 15 542 138,00 PLN Dofinansowanie: 8 548 176,00 PLN	Wniosek złożony we wrześniu 2008 r., uzyskał pozytywną ocenę formalną i merytoryczną; Projekt nie uzyskał dofinansowania;
3.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	9.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Termomodernizacja placówek oświatowych w Łomży	Wartość projektu 11 619 463,00 PLN Dofinansowanie: 5 085 211,00 PLN	Wniosek złożony w marcu 2009 r. Wniosek pozytywnie oceniony, ale nie przyznano dofinansowania ze względu na ograniczoną alokację finansową konkursu
4.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie	Czas na pracę	Wartość projektu 992 858,68 PLN Dofinansowanie: 992 858,68 PLN	Wniosek został złożony w marcu 2010 r. Wniosek pozytywnie oceniony, ale nie przyznano dofinansowania ze względu na ograniczoną alokację finansową konkursu
5.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	1.2. Region atrakcyjny inwestycjom	Kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych w mieście Łomża	Wartość projektu 16 973 126,13 PLN Dofinansowanie: 13 809 335,40 PLN	Negatywna ocena formalna; W dniu 30.12.2010 r. złożono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy dot. oceny formalnej wniosku aplikacyjnego;

Tabela 6. Lista projektów, które uzyskały dofinansowanie i zostały zrealizowane, bądź są w trakcie realizacji.

Lp.	Nazwa programu operacyjnego	Nr i nazwa Działania	Tytuł projektu	Wartość projektu/ kwota dofinansowania	Rozstrzygnięcie
1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	3.1. Rozwój atrakcyjności turystycznej regionu	Budowa miejskiej pływalni w Łomży	Wartość projektu 31 437 625,84 PLN Dofinansowanie: 12 499 999,97 PLN	Projekt znajdował się w Indykatorynym wykazie indywidualnych projektów kluczowych RPO WP, umowa o dofinansowanie została podpisana 12.02.2009 r.
2.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	3.1. Rozwój atrakcyjności turystycznej regionu	Modernizacja stadionu miejskiego - II etap	Wartość projektu 22 000 000,00 PLN Dofinansowanie: 10 087 635,14 PLN	Projekt znajdował się w Indykatorynym wykazie indywidualnych projektów kluczowych RPO WP, umowa o dofinansowanie została podpisana 07.07.2009 r.
3.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	2.1. Rozwój transportu drogowego	Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach miasta Łomży	Wartość projektu 38 634 290,00 PLN Dofinansowanie: 31 525 000,00 PLN	Projekt znajdował się w Indykatorynym wykazie indywidualnych projektów kluczowych RPO WP, umowa o dofinansowanie została podpisana 29.01.2010 r.
4.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	6.3. Rozwój infrastruktury z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego	Modernizacja i adaptacja zabytkowego budynku Muzeum Północno-Mazowieckiego w Łomży	Wartość projektu 4 320 004,85 PLN Dofinansowanie: 3 060 813,55 PLN	Umowa podpisana 16.03.2009
5.	Regionalny Program Operacyjny Województwa	2.3. Rozwój transportu publicznego	Rozbudowa i modernizacja systemu transportowego Łomży i okolic - II etap	Wartość projektu 30 058 535,04 PLN Dofinansowanie: 14 375 104,46 PLN	Umowa podpisana 29.01.2010

BILANS OTWARCIA KADENCJI – URZĄD MIEJSKI W ŁOMŻY

6.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	3.1. Rozwój atrakcyjności turystycznej regionu	Tereny sportowo-rekreacyjne nad Narwią – I etap	Wartość projektu 27 010 652,77 PLN Dofinansowanie: 13 933 575,09 PLN	Umowa podpisana 30.12.2010 r.
7.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	5.1. Rozwój regionalnej infrastruktury ochrony środowiska – odnawialne źródła energii	Instalacje solarne w obiektach użyteczności publicznej w Łomży – I etap	Wartość projektu 1 737 852,87 PLN Dofinansowanie: 1 303 389,65 PLN	Umowa podpisana 20.12.2010 r.
8.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	2.1. Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych	Budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla Miasta Łomża i okolicznych gmin - I etap	Wartość projektu 37 596 282,27 PLN Dofinansowanie: 17 482 627,00 PLN	Umowa podpisana 07.05.2009 r.
9.	Program Sąsiedztwa Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC	2.2. Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnych	Biznes bez barier – utworzenie transgranicznego punktu obsługi interesanta biznesowego	Wartość projektu 224 353,90 PLN Dofinansowanie: 190 700,82 PLN	Projekt został zrealizowany w okresie 10.2006 - 09.2007 r.
Dokumentacja aplikacyjna w ocenie					
1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	6.3. Rozwój infrastruktury z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego	Przebudowa i rozbudowa Sali widowiskowej w Łomży na potrzeby Filharmonii Kameralnej im. Witolda Lutosławskiego	Wartość projektu 16 454 026,44 PLN Dofinansowanie: 4 884 611,32 PLN	Brak rozstrzygnięcia konkursu;
2.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	8.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – e-Inclusion	Stop wykluczeniu cyfrowemu w mieście Łomża	Wartość projektu 6 454 361,50 PLN Dofinansowanie: 5 486 207,27 PLN	Brak rozstrzygnięcia konkursu

Podsumowując, w okresie 2007-2010 przygotowano i złożono łącznie 15 projektów w ramach 4 programów operacyjnych Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013:

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego (11 projektów);
2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (2 projekty);
3. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (1 projekt);
4. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (1 projekt);

Ponadto, przygotowano i zrealizowano 1 Projekt w ramach Programu Sąsiedztwa Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC.

Spośród 16 dokumentacji aplikacyjnych, 9 projektów otrzymało dofinansowanie, 2 projekty są w trakcie oceny, natomiast 5 projektów nie zostało rekomendowanych na wsparcia w ramach funduszy unijnych.

Wartość projektów, które otrzymały dofinansowanie wynosi 193 019 597,30 PLN, łącznie wartość pozyskanego dofinansowania w ramach ww. projektów wyniesie: 104 458 845,60 PLN. Co oznacza, że Miasto w ramach wkładu własnego musi zapewnić środki w wysokości co najmniej 88 560 751,70 PLN.

Projekty, których realizacja wiązała się z problemami skutkującymi konsekwencjami finansowymi dla budżetu Miasta.

1. Projekt nr WND-PD.03.01.00- 20-026/08 pn. *Budowa miejskiej pływalni w Łomży*

Korekta finansowa w wysokości 10% dofinansowania z powodu naruszenia art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz.1655 z późniejszymi zmianami) – następstwo niedostosowania Prawa zamówień publicznych do Dyrektywy unijnej.

Miasto Łomża w postępowaniu przetargowym nr 36/2008/w na „*Budowę miejskiej pływalni przy ul. Ks. Kardynała Wyszyńskiego w Łomży*”, przeprowadzonym w trybie przetargu nieograniczonego o wartości zamówienia przekraczającej kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r., nie zamieściło odpowiedniego sprostowania do pierwotnego ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w postaci wydłużenia terminu do składania ofert.

2. Projekt WND-RPPD.03.01.00-20-028/08 „Modernizacja stadionu miejskiego w Łomży – II etap”

Korekta w wysokości 2.096,26 zł z tytułu ograniczenia przez Miasto Łomża dostępu do postępowania przetargowego dla zagranicznych oferentów, którzy nie mogli uzyskać w Okręgowej Izbie Inżynierów Budownictwa tymczasowej rejestracji lub członkostwa pro forma i w konsekwencji nie mogli spełnić warunku określonego w SIWZ.

Jeden z przygotowanych i złożonych wniosków aplikacyjnych (w odpowiedzi na konkurs do Działania 1.2. *Region atrakcyjny inwestycjom*) został negatywnie oceniony na etapie oceny formalnej i tym samym nie przeszedł do kolejnego etapu – oceny merytorycznej. Jest to jednoznaczne z odrzuceniem wniosku oraz utratą szansy na pozyskanie dofinansowania. Powodem negatywnej oceny, był niezgodny z dokumentacją konkursową tryb realizacji inwestycji. Wskazano, że Projekt zostanie zrealizowany w formule „zaprojektuj i wybuduj”, co nie wpisuje się w założenia Działania 1.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego.

Podsumowując ubieganie się o wsparcie finansowe z funduszy unijnych, należy podkreślić, że lata 2007-2010 były najkorzystniejszym okresem, ze względu na liczne konkursy, które w większości były przeprowadzane w ww. okresie. Biorąc pod uwagę powyższe, aktywność Władz Miasta w zakresie pozyskiwania bezzwrotnego wsparcia finansowego, należy określić, jako niewystarczającą. Na uwagę zasługuje pominięcie Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, który jest dedykowany dla 5 województw tzw. ściany wschodniej, w tym m.in. dla województwa podlaskiego. Stanowi on dodatkowe źródło wsparcia projektów o charakterze inwestycyjnym, realizowanych w ramach pozostałych programów operacyjnych.

Pozyskiwaniem zewnętrznego finansowania oraz realizacją i rozliczaniem współfinansowanych projektów zajmuje się Wydział Rozwoju Miasta, w ramach którego utworzono Oddział ds. wdrażania, rozliczania i monitorowania projektów współfinansowanych z UE. Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Zamawiającego, w Oddziale pracują 4 osoby. Na uwagę zasługuje fakt, że w ciągu 4 lat Miasto przygotowało zaledwie 16 wniosków o dofinansowanie. Przy tak licznych zatrudnieniu, jest to bardzo niska efektywność w pozyskiwaniu środków.

Podkreślenia wymaga fakt, że władze Miasta skupiły się na pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania zadań o charakterze inwestycyjnym; Zdaniem specjalistów, nie należy rezygnować ze środków przeznaczonych na finansowanie tzw. działań miękkich/nieinwestycyjnych; należy w tym miejscu szczególnie podkreślić, że w przypadku pozyskania przez Miasto środków z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, wysokość dofinansowania może sięgnąć nawet 100% wartości projektu, zatem realizacja tego typu projektów nie wymaga wkładu własnego. Rekomenduje się, ubieganie się o wsparcie finansowe projektów,

których beneficjentami ostatecznymi będą np. uczniowie łomżyńskich szkół, osoby korzystające z usług Ośrodka Kultury, osoby korzystające z pomocy społecznej;

Miasto nie ubiegało się również o wsparcie działań związanych z rewitalizacją Miasta; zapewne wynika to z faktu, że brak jest przyjętego Planu Rewitalizacji Miasta; należy w tym miejscu podkreślić, jak istotne z punktu widzenia rozwoju społecznego, przeciwdziałaniu patologiom społecznym oraz przestępczości są działania związane z rewitalizacją tkanki miejskiej, w szczególności miejsc wypoczynku oraz rekreacji mieszkańców Łomży (Rynek, parki miejskie).

Poziom wykorzystania środków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego wynosi ponad 54%. W latach 2011 oraz 2012 będą ogłaszane kolejne konkursy, do których będą mogły przystąpić jednostki samorządu terytorialnego. Należy jednak podkreślić, że najkorzystniejszym okresem w ubieganiu się o dofinansowanie były lata 2008-2010. Wówczas ogłoszono największą liczbę konkursów, w ramach których zostanie rozdysponowana większość dostępnej alokacji. Jeśli chodzi o lata 2011-2013 konkursów będzie zdecydowanie mniej, niż w latach poprzednich. Najbardziej popularne konkursy, w ramach których można było ubiegać się na dotacje inwestycyjne na infrastrukturę społeczną (w tym edukacyjną, sportową, turystyczną, czy ochrony zdrowia i pomocy społecznej), infrastrukturę drogową, czy ochronę środowiska odbyły się w latach ubiegłych i wyczerpały dostępną alokację. Poniżej (załącznik nr 4) zaprezentowano konkursy, które Zarząd Województwa Podlaskiego przewidział do ogłoszenia w roku 2011.

W załączniku nr 4 przedstawiono szczegółowe informacje na temat możliwości aplikowania o środki finansowe w roku 2011 między innymi w ramach RPO WM (zgodnie z Harmonogramem przyjętym na posiedzeniu Zarządu Województwa Podlaskiego w dniu 23 listopada 2010 r.), w których wnioskować mogą jednostki samorządu terytorialnego: Ponadto, w tabeli zawarto również informacje na temat możliwości aplikowania o środki z pozostałych programów operacyjnych, wskazano w szczególności Program Operacyjny Kapitał Ludzki³.

4.2. Inne źródła bezzwrotnej pomocy zagranicznej

Władze Miasta w latach 2006-2010 nie pozyskały zagranicznego wsparcia finansowego, mimo, iż istniały potencjalne źródła, przede wszystkim należy w tym miejscu wskazać Norweski Mechanizm Finansowy (NMF), Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru

---

³ Informacje dotyczące typów projektów oraz planowanych terminów ogłoszenia konkursów przygotowano na podstawie aktualnych na dzień 25 stycznia 2011 r. harmonogramów naboru wniosków, opublikowanych na stronach internetowych właściwych Instytucji Pośredniczących/Wdrażających.

Gospodarczego (MF EOG), dotacje bezpośrednie z Komisji Europejskiej, inne granty zagraniczne.

NMF i MF EOG były bardzo popularnymi Mechanizmami, w ramach których, samorządy pozyskiwały środki przede wszystkim na ochronę środowiska, sektor ochrony zdrowia, a także na zadania w zakresie dziedzictwa kulturowego. Na lata 2004-2009 pomoc finansowa przyznana Polsce wynosiła 533,51 mln euro. Można było ubiegać o wsparcie finansowe inwestycji w zakresie:

1. Ochrony środowiska
2. Promowania zrównoważonego rozwoju
3. Ochrony dziedzictwa kulturowego
4. Rozwoju zasobów ludzkich
5. Opieki zdrowotnej i opieki nad dzieckiem
6. Badań naukowych
7. Wdrażania przepisów z Schengen
8. Ochrony środowiska – działania o charakterze nieinwestycyjnym
9. Polityki regionalnej i działań transgranicznych

Jednostki samorządu terytorialnego mogły starać się o pozyskanie współfinansowania w ramach większości z ww. obszarów wsparcia, z wyłączeniem badań naukowych oraz wdrażania przepisów z Schengen.

Niebawem zostaną uruchomione kolejne konkursy w ramach nowej perspektywy (2009-2014) Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

W dniu 28 lipca 2010 roku podpisano porozumienie pomiędzy Państwami Darczyńcami, a Unią Europejską w sprawie uruchomienia nowej perspektywy MF EOG oraz NMF. Do roku 2014 pomoc przeznaczona dla Polski wyniesie 578 mln EURO. W roku 2011 prowadzone będą prace nad opracowaniem programów operacyjnych poszczególnych obszarów tematycznych. Spodziewany termin ogłoszenia pierwszych konkursów, to przełom roku 2011 i 2012. Szczegółowe informacje na temat postępu prac nad przygotowaniem dokumentacji oraz zasad wdrażania i pozyskiwania środków w ramach ww. Mechanizmów znajdują się na stronie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (www.mrr.gov.pl – zakładka „Mechanizmy finansowe: EOG i Norweski”), które pełni rolę koordynatora, jako Krajowy Punkt Kontaktowy.

4.3. Krajowe środki publiczne

Całkowita wartość wszystkich zadań, które były współfinansowane środkami pozyskanymi ze źródeł krajowych w latach 2007-2010 wyniosła 63 683 233,95 PLN, z czego 27 272 057,00 PLN (42,8%) stanowiły dotacje z publicznych środków krajowych.

Szczegółowy wykaz zadań zrealizowanych przy współfinansowaniu krajowych środków publicznych zamieszczono w załączniku nr 5 do niniejszego opracowania.

4.4. Alternatywne źródła dofinansowania

Wg informacji uzyskanych od pracowników Urzędu Miejskiego, w latach 2006-2010 nie pozyskiwano środków finansowych z tzw. alternatywnych źródeł, do których zaliczyć należy w szczególności emisję obligacji komunalnych, leasing, factoring, odkup wierzytelności, finansowanie z oszczędności czy realizacja przedsięwzięć w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP).

Jak już wielokrotnie podkreślano, najbliższe lata (2011 – 2013) będą niekorzystne dla samorządów z punktu widzenia pozyskiwania zewnętrznego finansowania, ze względu na brak konkursów w ramach programów operacyjnych NSRO. Aby móc zrealizować inwestycje, które przekraczają możliwości finansowe budżetu Miasta, należy sięgnąć po inne źródła dofinansowania. W związku z koniecznością poszukiwania alternatywnych źródeł zewnętrznego finansowania przedsięwzięć, rekomenduje się ich realizację w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Wieloletnie doświadczenia funkcjonowania tego modelu współpracy pomiędzy podmiotami publicznymi i prywatnymi w innych państwach, wskazują na najczęściej występujące korzyści dla podmiotów publicznych. PPP umożliwia realizację projektów w sytuacji ograniczonej dostępności kapitału publicznego, czyli zwiększenie tym samym zapotrzebowania na inwestycje, a także szybsze ich wdrożenie, ponieważ obarczenie partnera prywatnego odpowiedzialnością za projekt i budowę, w połączeniu z płatnościami związanymi z dostępnością usług, stanowi istotne zachęty dla sektora prywatnego do przedstawienia projektów kapitałowych w krótszym terminie.

Jako kluczowe korzyści, przemawiające za rozważeniem realizacji inwestycji w formule PPP, należy wskazać:

- możliwość realizacji projektów w sytuacji ograniczonej dostępności kapitału publicznego;
- ograniczone koszty całkowite projektu;
- lepsza, korzystniejsza alokacja ryzyka;
- zwiększona efektywność procesu wdrażania i zarządzania projektem;
- wyższa jakość i standard usług publicznych;

- generowanie dodatkowych przychodów;
- poprawa działania administracji publicznej;
- wprowadzenie mechanizmów konkurencji w proces świadczenia usług publicznych;

Planując realizację inwestycji w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, należy bezwzględnie wziąć pod uwagę Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 r. *w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym do długu Skarbu Państwa*. Zgodnie z §3 pkt. 2 umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym mają wpływ na poziom długu publicznego.

5. Pozyskiwanie inwestorów prywatnych

5.1. Narzędzia polityki pozyskiwania inwestorów

Działania z zakresu polityki gospodarczej i inwestycyjnej realizowanej przez Miasto, są pochodną zapisów dwóch dokumentów, tj. „Strategii zrównoważonego rozwoju miasta Łomży do 2020 r.” oraz przede wszystkim „Strategii promocji gospodarczej Łomży 2005-2010”. Strategia promocji określała szereg działań, które miały być podjęte, aby zrealizować cele strategiczne. Zakres działań oraz poziom planowanych wydatków prezentuje tabela:

Tabela 7. Zestawienie celów strategicznych oraz działań wskazanych w Strategii promocji gospodarczej Łomży 2005-2010

Cel strategiczny	Działania w ramach celu	Planowany poziom wydatków na lata 2007 - 2010
Rzetelna informacja	<ul style="list-style-type: none"> • Strona www wysokiej jakości • Serwis internetowy dla firm • Serwis internetowy dla instytucji • Rzetelna baza danych o firmach • Plan miasta • Oferta inwestycyjna w Internecie • Oferta inwestycyjna w formie wkładki do folderów • Nawiązanie współpracy z PAIIZ • Nawiązanie współpracy z Ambasadami • Intensyfikacja współpracy z miastami bliźniaczymi • Folder gospodarczy • Folder turystyczny • Informator turystyczny • Film promocyjny • Płyta CD o mieście • Informacje różne o mieście • Opracowanie koncepcji produktu turystycznego 	200 000 zł
Współpraca na rzecz Łomży	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka wspierania grom • Udział w targach inwestycyjnych • Udział w targach branżowych • Organizacja misji gospodarczych • Współpraca kulturalna i edukacyjna • Współpraca z innymi samorządami 	727 000 zł
Obsługa przedsiębiorców na wysokim	<ul style="list-style-type: none"> • Strategia promocji gospodarczej • Powołanie centrum wspierania biznesu • Rozwój działalności centrum wspierania 	454 000 zł

poziomie	biznesu <ul style="list-style-type: none"> • Budowa i rozwój inkubatora przedsiębiorczości • Racjonalna gospodarka materiałami promocyjnymi 	
----------	---	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Strategii promocji gospodarczej Łomży 2005-2010”

Według otrzymanych informacji należy stwierdzić, że działania nie przynoszą efektu. Brak jest namacalnych i jednoznacznych efektów w postaci podpisanych umów z inwestorami lub utworzonych miejsc pracy. Nie przeprowadzono rzetelnej oceny (monitoringu), do której zobowiązywała sama strategia (punkt 7):

„Strategia promocji gospodarczej Łomży 2005-2010” będzie monitorowana na bieżąco, poprzez opisany wyżej schemat realizacji działań, jednak co roku dokonana będzie całościowa ocena wykonania Strategii (do końca lutego).

Należy założyć, że co dwa lata przeprowadzane będą szersze badania opinii społecznej (w tym przedsiębiorców) na temat postrzegania efektów realizacji Strategii. Badania będą zlecone na początku odpowiedniego roku, by ich wyniki mogły zostać wykorzystane do rocznej oceny realizacji strategii.”

Brak monitoringu uniemożliwia ocenę wdrożonych działań i poziomu realizacji celów strategicznych, a tym samym uniemożliwia ocenę zasadności wydatkowanych pieniędzy na promocję, tym bardziej, że wydatki uległy zwiększeniu w stosunku do założeń.

Zaniechano realizacji kluczowego w opinii Kancelarii zadania w postaci centrum wspierania biznesu (centrum obsługi inwestora) - jako powód wskazano brak ustalenia lokalizacji.

Zgodnie z przyjętą strategią w latach 2007-2010 łącznie na promocję planowano wydać 1 381 000 złotych. Sprawozdania z wykonania budżetów za lata 2007-2010 wykazują wyższy łączny poziom planowanych wydatków - wyniósł on 2 735 543 złotych. W tym czasie na promocję wydano łącznie 2 561 196 złotych, a średnioroczny poziom wykonania planu wynosi około 93,6%. Należy przy tym pamiętać, że wydatki te ponoszone były również na rzeczy bezpośrednio niezwiązane z działaniami wymienionymi w strategii promocji, co sprawia problemy w ocenie wykonania działań strategii w aspekcie finansowym.

Brak monitoringu wykonania strategii promocji uniemożliwia dokonanie oceny, czy zwiększone wydatki wynikają ze wzrostu kosztów lub ich niedoszacowania na etapie opracowywania strategii, czy ze zwiększonej liczby realizowanych zadań.

Zaleca się monitorowanie działań w ramach przyjętej strategii. Monitoring powinien polegać na:

- przyporządkowaniu kosztów zakupionych materiałów lub usług do konkretnego działania wskazanego w strategii;
- ustaleniu odchyłeń od założonego poziomu;
- analizie odchyłeń wraz z wskazaniem przyczyn ich wystąpienia;
- wyciągnięciu wniosków, propozycji podjęcia działań naprawczych, dodatkowych;

Dodatkowo potrzebne jest badanie efektywności wykorzystania środków przeznaczonych na promocję. Rozwiązaniem może być określenie KPI (ang. key performance indicators), które będą wskaźnikami efektywności. Przykładami KPI mogą być:

- wskaźnik korelacji przychodów z pozyskania inwestorów do wydatków promocji gospodarczej
- wskaźnik niewykonanych zadań względem zaplanowanych
- ilość nowopowstałych miejsc pracy w stosunku do wydatków na promocję gospodarczą

Nieodłączną częścią badania efektywności powinno być wyciąganie wniosków na podstawie osiągniętych wartości KPI.

Ponadto, w ramach oceny efektywności należy dokonać badania zadowolenia (ankieta dotycząca oceny polityki promocyjnej Miasta) firm i inwestorów, zarówno potencjalnych jak i już pozyskanych. Takie rozwiązanie pozwoli ocenić wykonane działania nie tylko z perspektywy urzędu (np. tylko poprzez potwierdzenie wykonania prac protokołem odbioru), lecz również z perspektywy „klienta zewnętrznego”, którego ocena jest w tym przypadku najważniejsza.

Opis zrealizowanych działań:

- Utworzenie Biura Promocji Miasta w 2009 roku, które ma koordynować oraz realizować promocję gospodarczą miasta. Obecnie najpilniejszym zadaniem jest opracowanie nowej strategii promocji na najbliższe lata.
- Stworzenie mobilnej wersji strony internetowej Miasta Łomży – wyróżnienie w konkursie „Złote formaty”.

- Dodanie zakładki „Biznes” na stronie internetowej www.lomza.pl, gdzie znajdują się m.in. informacje o podatkach, planach zagospodarowania przestrzennego miasta oraz aktualnych wydarzeniach.
- Rozpoczęcie współpracy z partnerami nad opracowaniem Strategii Produktu Turystycznego.
- Organizacja wyjazdów na targi i misje gospodarcze, nawiązywanie kontaktów oraz wymiana kulturalna i edukacyjna z innymi samorządami (więcej w punkcie 5.2 oraz 6 niniejszego opracowania).
- Wydawanie folderów promocyjnych, powstanie przewodnika turystycznego (nagroda Magellana za najlepszy przewodnik w Polsce w 2009 roku), planów miasta, ofert inwestycyjnych (w 4 wersjach językowych, publikowane również na stronie [www](http://www.lomza.pl)), opracowanie promocyjnego logo, pocztówek i gadżetów.

Materiały promocyjne (w tym foldery) dystrybuowane były w trakcie imprez, targów i spotkań zarówno w kraju jak i zagranicą. Na stałe dostępne są w siedzibie Urzędu Miejskiego w Łomży. W latach 2007-2010 łącznie rozdyskrebuowano 12458 sztuk folderów.

Pozostałe zachęty/ inicjatywy

Ważnym wsparciem dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw jest powołany przez samorząd łomżyński, a funkcjonujący przy Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. - Łomżyński Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o., którego celem jest ułatwienie dostępu do finansowania dłużnego w drodze udzielenia poręczeń zaciąganych kredytów i pożyczek oraz udzielanie pożyczek.

Dużym udogodnieniem dla podmiotów gospodarczych współpracujących z zagranicą jest funkcjonujący w Łomży Urząd Celny, którego zakres działalności obejmuje wszystkie procedury celne. Fakt, iż Naczelnik Urzędu Celnego jest jednocześnie organem podatkowym także usprawnia procedury urzędowe. Działalność UC po wejściu Polski do Unii Europejskiej obejmuje ten sam zakres usług, łącznie z odprawą towarów objętych wspólną polityką rolną.

Wartym podkreślenia faktem jest, iż Miasto aktywnie współpracuje z wieloma podmiotami w celu wypromowania oferty inwestycyjnej, m.in. z PAIILZ, Podlaskim Urzędem Marszałkowskim, Centrum Obsługi Inwestora w Białymstoku, Agencją Rozwoju Regionalnego, Podlaską Agencją Rozwoju Regionalnego, Łomżyńską Izba Przemysłowo-Handlową, Cechem Rzemieślników i Innych Przedsiębiorców, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Szepietowie, Państwową Wyższą Szkołą informatyki i Przedsiębiorczości oraz Powiatowym Urzędem Pracy.

Wartościowym czynnikiem zachęcającym do inwestowania było podjęcie przez Radę Miejską uchwał, które wprowadziły ulgi w podatkach od nieruchomości na okres do 2 lat w zależności od ilości utworzonych miejsc pracy oraz możliwość całkowitego umorzenia podatku od nieruchomości w uzasadnionych przypadkach. Dodatkowo politykę zachęt inwestycyjnych wspomaga sukcesywne tworzenie nowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz tworzenie i udostępnianie przedsiębiorcom nieruchomości z gwarancją planowanego uzbrajania terenów poprzez procesy scalania lub podziału nieruchomości.

Niestety w realizacji przyjętej polityki pozyskiwania inwestorów zewnętrznych należy wykazać dużo niedociągnięć.

Obecnie działający portal informacyjny dla inwestorów (zakładka pod główną stroną Miasta) jest mało funkcjonalny i intuicyjny. Informacje nie są logicznie rozmieszczone, dodatkowo zakres dostępnych jest niewystarczający. Implikuje to problemy w wyszukaniu podstawowych informacji np. oferty inwestycyjnej, informacji o inwestycjach (planowanych, realizowanych), informacji o firmach, inwestorach regionalnych i zagranicznych działających na terenie Miasta. Funkcjonalność portalu powinna być poprawiona w najbliższym czasie.

Kolejnym słabym punktem jest Centrum Obsługi Inwestora przy Biurze Promocji Miasta. Jest ono skierowane tylko do przedsiębiorców zainteresowanych współpracą z Białorusią, natomiast jego działalność powinna być również (a nawet przede wszystkim) nastawiona na obsługę zewnętrznych inwestorów, którzy potencjalnie są zainteresowani inwestowaniem w Łomży. Ponadto zgodnie ze strategią promocji Centrum ma być odpowiedzialne za inicjowanie współpracy na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, organizację programów szkoleniowych dla firm, budowanie baz danych o gospodarce lokalnej.

Dlatego obecnie funkcjonującego biura obsługi inwestora nie należy uznawać za podmiot wpisujący się osiągnięcie celu strategicznego „Obsługa przedsiębiorców na wysokim poziomie” sformułowanego w strategii promocji.

Niepowodzeniem zakończyły się kilkuletnie starania o utworzenie podstrefy Suwalskiej SSE. Przyczyn tego należy upatrywać w niezadowalającym zainteresowaniu firm inwestowaniem w podstrefie, jak również w braku porozumienia dotyczącego utworzenia podstrefy.

Z uwagi na obopólne korzyści wynikające ze współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, rekomendujemy (po konsultacjach z zainteresowanymi podmiotami) przyjęcie przez uchwałę Rady Miejskiej rocznego programu współpracy Miasta Łomży z organizacjami pozarządowymi.

5.2. Uczestnictwo w targach, konferencjach i spotkaniach

Jednym z głównych narzędzi pozyskiwania inwestorów przez Miasto miały być spotkania bezpośrednie w trakcie targów i misji gospodarczych, zarówno w kraju jak i zagranicą. W latach 2007-2010 przedstawiciele Miasta uczestniczyli w następujących wydarzeniach:

Rok 2007

- Targi Przedsiębiorczości w Södertälje (Szwecja) 2007

Na zaproszenie przedstawicieli miasta Södertälje w Szwecji przedstawiciele Miasta Łomży wspólnie z Łomżyńską Izbą Przemysłowo – Handlową uczestniczyli w Targach Przedsiębiorczości podczas których Miasto prezentowało ofertę gospodarczą lokalnych przedsiębiorstw, ofertę łomżyńskich szkół wyższych oraz walory turystyczne Ziemi Łomżyńskiej.

Rok 2008

- Konferencje oraz szkolenia w Grodnie (Białoruś) 2007-2008

W ramach realizacji projektu: „Biznes bez barier – utworzenie transgranicznego punktu obsługi interesanta biznesowego” przedstawiciele Miasta oraz przedsiębiorcy uczestniczyli w licznych spotkaniach, konferencjach i szkoleniach. Pozwoliło to uczestnikom na zapoznanie się z warunkami i możliwościami prowadzenia biznesu na Białorusi oraz pozwoliło nawiązać kontakty, które doprowadziły do wymiany handlowej oraz turystycznej.

Rok 2009

- Prezentacje gospodarcze w Södertälje (Szwecja) 2009

Przedstawiciele Miasta prezentowali walory Łomży oraz brali udział w pracach nad zainicjowaniem nowych projektów unijnych podczas Nordyckich Europejskich Dni Södertälje. W wyniku prac Miasto Łomża wdrożyło innowacje techniczne w łomżyńskich szkołach w postaci interaktywnych tablic. Otrzymała się też konferencja dotycząca edukacji i systemu oświaty.

- Targi MIPIM w Cannes (Francja) 2009

W trakcie targów Łomża zaprezentowała swoją ofertę inwestycyjną (nieruchomości) wśród największych miast z województwa podlaskiego.

- Targi REAL EXPO w Monachium (Niemcy) 2009

Podczas Międzynarodowych Targów Nieruchomości Inwestycyjnych w Monachium na stoisku zorganizowanym wspólnie z Centrum Obsługi Inwestora UM w Białymstoku

prezentowana była oferta inwestycyjna Łomży i województwa podlaskiego oraz informacje na temat potencjału gospodarczego zarówno miasta jak i województwa.

- Konferencja i spotkania branżowe w mieście Gorki (Białoruś) 2009

Dzięki misjom gospodarczym nastąpiła wymiana doświadczeń gospodarczych, a także wymiana uzdolnionej młodzieży oraz zespołów muzycznych.

- Międzynarodowe Targach Infrastruktury Miejskiej i Drogowej w Warszawie 2009,

Na targach przedstawiciele Miasta oraz przedstawiciele firm odbywali rozmowy na temat atrakcyjnych kontraktów handlowych.

- Międzynarodowe Targi Poznańskie TOUR SALON 2009

Rok 2010

- Targi MIPIIM w Cannes (Francja) 2010
- Targi REAL EXPO w Monachium (Niemcy) 2010
- Targi Paryż (Francja) 2010

W organizacji wyjazdów i uczestnictwie w misjach gospodarczych w Cannes, Monachium i Paryżu Miasto Łomża współpracowało z województwem podlaskim i Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych. W 2009 roku wydało na ten cel tylko 15 000 zł, co stanowiło 10% kosztów. Według przekazanych informacji efektem tych wyjazdów było zainteresowanie budową biogazowni na terenie Miasta, jednak z powodu braku zgody Rady Miejskiej Łomży na przeprowadzenie przetargu na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego nieruchomości porozumienie nie doszło do skutku.

W 2010 roku przedstawiciel Miasta ponownie uczestniczył w targach we Francji i w Niemczech, koszt wyjazdu był w całości opłacony był ze środków projektu. Wymiernym efektem uczestniczenia w tych wydarzeniach będą praktyki zawodowe dla uczniów technikum hotelarskiego. Ponadto przedstawiciele Urzędu wskazują na nawiązanie kontaktów z firmami francuskimi zainteresowanymi wymianą handlową z polskimi firmami.

Przedstawiona powyżej lista targów i imprez, w których udział brało Miasto świadczy o konsekwentnym realizowaniu założeń strategii promocji w ramach celu strategicznego „Współpraca na rzecz Łomży”. Warto przy tym dodać, że w celu promocji oferty inwestycyjnej należy rozpatrzyć możliwość uczestnictwa w konferencjach i targach temu dedykowanym, np. w Targach Gmina w Poznaniu. Integralną częścią targów jest salon nieruchomości i inwestycji Investfield w ramach, którego jednostki samorządu terytorialnego prezentują swoją ofertę inwestycyjną.

5.3. Inwestorzy zagraniczni

W efekcie prowadzonych działań (m.in. poprzez misje gospodarcze i uczestnictwo w targach) nawiązano kontakt i zaproszono do współpracy inwestorów z Belgii, Stanów Zjednoczonych, Francji, Niemiec, Holandii, Hiszpanii, Szwecji oraz Danii.

5.4. Inwestorzy krajowi

W analizowanym okresie udało się pozyskać tylko jednego inwestora krajowego, czyli firmę INTER-GRĄD z siedzibą w Płotach, która na terenie oddanym w użytkowanie wieczyste przez miasto zlokalizowała fabrykę klejów i zapraw. Inwestycja przyczyniła się bezpośrednio do powstania ponad 30 miejsc pracy.

Informacje dotyczące działań promocyjnych skierowanych do potencjalnych inwestorów krajowych jak i zagranicznych nie potwierdzają osiągnięcia wymiernych korzyści w postaci podpisanych umów lub realizacji projektów na terenie miasta. Rezultaty działań określone są bardzo ogólnie, zazwyczaj jako zainteresowanie ze strony inwestorów. Dlatego działania mające na celu przyciąganie inwestorów należy ocenić jako wysoce nieefektywne, a co za tym idzie należy przeanalizować zasadność ponoszenia związanych z nimi wydatków.

6. Współpraca partnerska

Miasto zawarło wiele umów partnerskich zarówno z podmiotami zagranicznymi, jak i krajowymi. W zdecydowanej większości były to umowy o stałej współpracy, a korzyści z nich będzie można oczekiwać w perspektywie wieloletniej. Poniżej przedstawiono podstawowe informacje o zawartych umowach/ porozumieniach partnerskich z ostatnich lat oraz działaniach realizowanych w ramach partnerstwa.

a) Zawarte umowy partnerskie z podmiotami zagranicznymi

- Umowa o współpracy z dnia 5 września 2005 między miastem Grodno i Łomżą, oraz 6 lutego 2006r. zawarta pomiędzy miastem Łomża a Stowarzyszeniem Farmerów Obwodu Grodzieńskiego, na mocy której Strony zobowiązały się do wspólnej realizacji projektu pod nazwą „Biznes bez barier – utworzenie transgranicznego punktu obsługi interesanta biznesowego w Łomży”.
- Porozumienie o przyjaźni i współpracy międzynarodowej pomiędzy miastem Gorki, a Łomżą podpisane 26 września 2007r. Strony zobowiązały się do współpracy polegającej na stwarzaniu wzajemnych możliwości do współpracy w dziedzinach oświaty, kultury, turystyki, sportu i biznesu, ochrony zdrowia, gospodarki komunalnej. W wyniku porozumienia zorganizowano dwie misje gospodarcze oraz nastąpiła wymiana społeczno-kulturalna.

Miasto Łomża współpracuje również z wieloma innymi miastami, na mocy porozumień zawartych wiele lat temu:

- Porozumienie o uczestnictwie w programie Miast Siostrzanych USA Muscatine - Łomża z 17 lutego 1994 roku. W ramach współpracy przez wiele lat organizowane były pobyty dzieci i młodzieży w USA, promowano miasto w Mustcatine oraz dokonywano wymiany kulturalnej. Do dnia dzisiejszego odbywa się wymiana młodzieży pomiędzy miastami. Dalsza formuła działania będzie przedmiotem zmian – planuje się większe zaangażowanie w promocję miast wśród innych miast partnerskich obu stron.
- Porozumienie z Nowogradem Wołyńskim z 14 września 1994 roku dotyczące współpracy z zakresu funkcjonowania samorządu terytorialnego, kultury, sztuki, sportu, turystyki, edukacji, działalności gospodarczej, ochrony środowiska oraz zdrowia. Obecnie współpraca jest głównie widoczna dzięki konkretnym przedsięwzięciom realizowanym w ramach przynależności do stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Oprócz Nowogradu Wołyńskiego i Łomży do stowarzyszenia należą Grodno oraz Soleczniki.
- Porozumienie o współpracy Łomży oraz miasta Soleczniki z Republiki Litewskiej.

Współpraca dotyczyć ma wymiany doświadczeń w wielu aspektach życia społecznego. Z otrzymanych informacji wynika, że aktywna współpraca nadal jest realizowana pomiędzy dwoma szkołami podstawowymi z Solecznik i Łomży.

- Współpraca z Regionem Połocka z Republiki Białorusi. Podpisano list intencyjny 17 czerwca 2010, jednak brak informacji na temat podjętych działań.
- Współpraca z Regionem Lombardii we Włoszech odbyła się za pośrednictwem Polsko – Włoskiej Izby Gospodarczej w Warszawie. Podjęto pewne działania, lecz na podstawie otrzymanych informacji nie da się ustalić, które z nich miały miejsce w ciągu ostatnich czterech lat.
- Współpraca z Kownem na Litwie realizowana dzięki umowie z 19 lutego 2002 roku. Zakres współpracy to przede wszystkim obszary działalności gospodarczej, kultury, oświaty oraz ochrony środowiska. Brak informacji o namacalnych efektach współpracy w latach 2007-2010.

b) Zawarte umowy partnerskie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

- Współpraca z Czechowicami-Dziedzicami. Podstawą jest uchwała Rady Miejskiej z 30 marca 1994 roku. W 2010 roku Łomża wspomogła Czechowice-Dziedzice w ramach akcji dla powodzian (zbiórki pieniędzy i potrzebnych artykułów oraz ugoszczenie dzieci na koloniach w Łomży)
- Współpraca z Ostrołęką będąca następstwem uchwały Rady Miejskiej z dnia 23 czerwca 2000 roku. Wzmoczona aktywność w ramach współpracy miała miejsce w latach 2006-2007, gdy organizowano prezentacje gospodarcze, konferencje oraz zawody sportowe
- Porozumienie zawarte dn.12.02.2009r. zawarte z Województwem Podlaskim na partycypowanie w kosztach udziału w ramach wspólnej promocji Miasta Łomża i Województwa Podlaskiego na Tragach MIPIM 2009 w Cannes.
- Porozumienie zawarte dn.18.06.2009r. zawarte z z Województwem Podlaskim na partycypowanie w kosztach udziału w ramach wspólnej promocji Miasta Łomża i Województwa Podlaskiego na Tragach RREAL EXPO 2009.
- Porozumienie zawarte dn.9.09.2009r. zawarte z z Województwem Podlaskim dotyczy promocji Województwa Podlaskiego i Miasta na stoisku regionalnym podczas Międzynarodowych Targów Poznańskich TOUR SALON 2009.

Podobne umowy, na konkretne przedsięwzięcia podpisywane były z PAliIZ.

c) Zawarte umowy partnerskie ze znaczącymi partnerami społeczno – gospodarczymi (organizacje gospodarcze, jednostki naukowe, organizacje pracodawców, instytucje społeczne, polityczne, etc.)

- Umowa Partnerska zawarta dn. 6 marca 2006r. pomiędzy Miastem Łomża, a Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Łomży, na mocy której strony zobowiązują się do wspólnej realizacji projektu pod nazwą „Biznes bez barier – utworzenie transgranicznego punktu obsługi interesanta biznesowego w Łomży”.
- Uchwała Nr 126/XXII/07 z dnia 28 listopada 2007 r. w sprawie przystąpienia Miasta Łomży do Lokalnej Organizacji Turystycznej „Ziemia Łomżyńska”. Główne cele statutowe LOT ZŁ to: opracowywanie i podejmowanie działań na rzecz promocji i rozwoju turystyki, rozwoju przedsiębiorczości oraz rozwoju społeczeństwa. Naczelnym i pierwszym zadaniem LOT-u jest rozwój turystyki przyjazdowej, czyli tworzenie spójnego produktu turystycznego Ziemi Łomżyńskiej i jego promocja oraz tworzenie i koordynacja sieci punktów informacji turystycznej w regionie.
- Uchwała nr 476/LXV/10 z dnia: 14 lipca 2010 r. w sprawie przystąpienia Miasta Łomży do Lokalnej Organizacji Turystycznej pn.: „Szlak Wodny Króla Stefana Batorego”. Projekt zakłada użegłownienie ponad 300 km drogi wodnej od Kanału Żerańskiego przez Narew, Biebrzę, Kanał Augustowski aż do Niemna, co pozwoli lepiej promować ofertę turystyczną każdego z miast.
- Umowy dotyczące współpracy z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych w zakresie misji gospodarczych w Cannes, Monachium i Paryżu.

Przedstawione powyżej informacje o umowach, porozumieniach oraz działaniach pokazują, iż Łomża na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat była Miastem bardzo aktywnym, poszukującym możliwości promocji oraz wymiany doświadczeń w wielu dziedzinach.

Jednak analiza dostępnych informacji wskazuje, że duża część działań realizowana była wiele lat temu, a współpraca jest zdezaktualizowana lub zawieszona. Wydaje się, iż potrzebna jest weryfikacja zawartych porozumień oraz wypracowanie jednolitej wizji oraz strategii określającej kierunki i zakres podejmowanych działań z partnerami.

7. Wydarzenia społeczno-gospodarcze

Wydarzenia społeczne

Miasto Łomża, jako dawne miasto wojewódzkie jest istotnym regionalnym ośrodkiem wydarzeń kulturalnych. Wśród imprez i wydarzeń cyklicznych o zasięgu międzynarodowym należy wskazać:

- Międzynarodowy Festiwal Teatralny „WALIZKA”
- Europejskie Święto Sąsiadów,
- Międzynarodowa Konferencja „Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”,
- oraz zapoczątkowany od 2009 roku Novum Jazz Festival

Do wydarzeń kulturalnych o zasięgu krajowym zaliczają się przede wszystkim:

- Ogólnopolska Inauguracja Europejskiego Tygodnia Sportu dla Wszystkich,
- Ogólnopolski Festiwal Teatrów Młodzieżowych TUMULT,
- Ogólnopolski Konkurs Tańca Młodzieżowego „Wirująca Strefa”,
- Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego
- Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. Jana Kulki

Wydarzeniami o zasięgu co najmniej regionalnym były:

- Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy im. Hanki Bielickiej „Radość spod Kapelusza”,
- Mikrolotowe Mistrzostwa Województwa Podlaskiego,
- Obchody Roku Jubileuszowego Świętego Brunona z Kwerfurtu,
- Festiwal Muzyczne Dni Drozdowo-Łomża,
- Study Tour po Ziemi Łomżyńskiej „Opowieści z Narwi”,
- Rekonstrukcja obrony Łomży,
- Festyn „Gościniec Łomżyński”,
- Skansenowskie Spotkania,
- Dni Kultury Kurpiowskiej,
- Niedziela na Świętego Rocha,
- Festiwal Sacrum et Musica,
- Łomżyńska Jesień Kulturalna,
- Festiwal Piosenek Filmowych SOUNDTRACK.
- Wojewódzki Przegląd Teatrów Wiejskich i Obrzędowych

Niewątpliwie pozytywnym działaniem jest także coroczne wręczanie przez Prezydenta

Miasta nagród za szczególne dokonania w dziedzinie kultury.

Liczba ważniejszych wydarzeń kulturalnych w ciągu każdego z analizowanych lat wynosi około 20-25. Przy czym większość z nich należy traktować, jako regionalne, rzadziej mają charakter imprez krajowych lub międzynarodowych. Wydarzenia te mają raczej niski prestiż oraz są słabo promowane, a przez to niedostatecznie rozpoznawalne w kraju i zagranicą. Wyjątkiem od reguły może być Międzynarodowy Festiwal Teatralny „WALIZKA”.

Ofertę kulturalną wzbogacają dodatkowo liczne wydarzenia lokalne, takie jak koncerty muzyczne, warsztaty plastyczne, wernisaże oraz wystawy realizowane przez podległe miastu placówki kulturalne, oświatowe i stowarzyszenia społeczno-kulturalne. Realizację wydatków na *Kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego* przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wydatki Miasta na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w latach 2007-2009

Rok	Plan (PLN)	Wykonanie (PLN)	% wykorzystania	% wydatków ogółem	Wzrost w % w stosunku do roku poprzedniego
2007	6 149 917	6 149 315	99,99	3,40	100 (rok bazowy)
2008	7 470 456	7 461 027	99,99	3,50	123,1
2009	8 757 434	8 579 765	97,97	3,52	114,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Sprawozdań z Wykonania Budżetu Miasta Łomża” za lata 2007-2009

Dane wykazują stały wzrost planowanych wydatków na działalność kulturalną oraz ochronę zabytków w kolejnych latach oraz wysoki stopień realizacji zakładanego planu, co należy uznać za pozytywny aspekt. Świadczy to nadaniu zaplanowanym działaniom odpowiedniego priorytetu, który gwarantuje ich wykonanie pomimo możliwej pokusy realizacji innych niezaplanowanych zadań kosztem działalności kulturalnej.

Wydatki na kulturę wzrastały zarówno wartościowo (od 6,1 mln w 2007 do 8,8 mln w 2009 roku) jak i jako udział w stosunku do wydatków ogółem (od 3,4% w 2007 do 3,52% w 2009). W ramach tych wydatków wspomagana była działalność miejskiego domu kultury, teatru, filharmonii (dawniej orkiestry), biblioteki publicznej, muzeum, a także zakup usług, materiałów, wyposażania, ochronę zabytków oraz środki na dotacje celowe i nagrody.

Wśród wydarzeń o charakterze społecznym, należy także wymienić organizowane imprezy sportowe, w tym:

- 1) o charakterze międzynarodowym

- a) Międzynarodowy Turniej Piłki Siatkowej Dziewcząt
  - b) Międzynarodowy Turniej Szachowy
  - c) Polonijne Igrzyska Młodzieży Szkolnej im. Jana Stypuły
- 2) o zasięgu krajowym
- a) Ogólnopolski turniej Minikoszykówki Dziewcząt i Chłopców
  - b) Ćwierćfinał Mistrzostw Polski w Piłce Ręcznej Juniorek
  - c) Ćwierćfinał Mistrzostw Polski w Piłce Ręcznej Młodziczek
- 3) o zasięgu regionalnym:
- a) Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Prezydenta Łomży
  - b) Mistrzostwa Województwa Podlaskiego w Karate Kyokushin
  - c) Grand Prix „Czwartków lekkoatletycznych”
  - d) Grand Prix Łomża
  - e) Memoriał im. Wiesławy Czerniawskiej
  - f) Memoriał T. Plony
  - g) Międzywojewódzki Turniej Zapaśniczy

Tak jak w przypadku wydarzeń kulturalnych, imprezy sportowe również należy zaliczyć do wydarzeń o niskiej randze. Brakuje zawodów na poziomie seniorskim, które na stałe wpisałyby się w rozkład międzynarodowych wydarzeń sportowych, co przyczyniłoby się do promocji Łomży w świecie.

Wydarzenia gospodarcze

Z informacji przekazanych przez Zamawiającego wynika, iż w Łomży ciągu ostatnich lat było bardzo mało wydarzeń o charakterze gospodarczym.

Do nielicznych tego typu wydarzeń należy zaliczyć zrealizowane w latach 2008-2009 konferencje, szkolenia i spotkania branżowe dla przedsiębiorców z Gorek i Grodna (Białoruś). Współpraca z Grodnem była częścią realizowanego projektu „Biznes bez barier – utworzenie transgranicznego punktu obsługi interesanta biznesowego” mającego na celu likwidację barier w rozwoju współpracy wynikających z niedostatecznej wiedzy podmiotów gospodarczych o możliwościach oraz warunkach prowadzenia działalności gospodarczej po obu stronach granicy. W ramach projektu przeprowadzono szkolenia i misje gospodarcze w Polsce i na Białorusi – w tym 6 cykli szkoleniowych, w których łącznie uczestniczyło przynajmniej 90 osób z Polski oraz 42 osoby z Białorusi. Wartość zrealizowanego projektu wynosiła 224.353,90 zł. z czego 75% pokrył Euroregion jako beneficjent mikroprojektu.

W 2010 roku zorganizowano spotkanie z przedsiębiorcami zrzeszonymi przy Łomżyńskiej Izbie Przemysłowo – Handlowej. Celem tego spotkania było rozpoczęcie pogłębionej współpracy Miasta z przedsiębiorcami w celu wypracowania spójnej i jednolitej oferty

inwestycyjnej (tereny inwestycyjne) dla podmiotów krajowych i zagranicznych. W tym samym roku odbyły się również spotkania branżowe (konferencja) z potencjalnymi inwestorami ze Szwecji, co było następstwem podjętej w poprzednich latach współpracy z miastem Södertälje.

Miasto Łomża było też współorganizatorem polsko-litewskiego forum samorządowego w Warszawie oraz organizatorem (za pośrednictwem Agencji Rozwoju Regionalnego Ziemi Łomżyńskiej SA oraz Łomżyńskiej Izby Przemysłowo-Handlowej) Targów Konsumpcyjnych w Solecznikach (Litwa).

Pozytywny wpływ na obecną sytuację w zakresie organizacji imprez, konferencji, targów itp. będzie mieć planowana w najbliższej przyszłości realizacja Łomżyńskiego Centrum Kultury. Taki obiekt przyczyni się do zwiększenia możliwości Miasta w organizowaniu imprez. Niestety na chwilę obecną wyłączono z realizacji część projektu dotyczącą hali widowiskowo-sportowej, co znacznie zmniejszy możliwości organizacji dużych, międzynarodowych imprez (w tym sportowych).

Poważnym ograniczeniem w organizacji dużych imprez międzynarodowych jest baza noclegowa, która posiada tylko 348 miejsc noclegowych, w tym tylko jeden obiekt może pomieścić ponad 100 osób. Dlatego też w długofalowej perspektywie potrzebna jest rozbudowa istniejącej infrastruktury hotelowej, która logistycznie pozwoli Miastu na organizację dużych imprez.

8. Organizacja pracy Urzędu Miejskiego w Łomży

8.1. Dokumenty regulujące obecną organizację pracy w Urzędzie Miejskim w Łomży⁴

- 1) Regulamin Organizacyjny – nadany Zarządzeniem nr 244/08 Prezydenta Miasta Łomży z 15 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Łomży;
- 2) Regulamin Pracy – nadany Zarządzeniem Nr 122/04 Prezydenta Miasta Łomży z dnia 25.05.2004 r. w sprawie ustalenia regulaminu pracy;
- 3) Podział zadań i nadzór nad wydziałami i jednostkami organizacyjnymi – wynikający z Zarządzenia nr 233/10 z dnia 29 grudnia 2010 r. Prezydenta Miasta Łomży w sprawie podziału zadań oraz nadzoru nad wydziałami i jednostkami organizacyjnymi Miasta pomiędzy Prezydentem Miasta Łomży a Zastępcami Prezydenta;
- 4) Regulamin wynagradzania pracowników – określony mocą Zarządzenia nr 109/09 Prezydenta Miasta Łomży z dnia 12 czerwca 2009 r. w sprawie ustalenia Regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Łomży;
- 5) Regulamin naboru na wolne stanowiska – określony mocą Zarządzenia nr 117/09 Prezydenta Miasta Łomży z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu naboru na wolne stanowiska urzędnicze w Urzędzie Miejskim w Łomży;
- 6) Regulamin okresowych ocen pracowników Urzędu Miejskiego – określony mocą Zarządzenia nr 118/09 Prezydenta Miasta Łomży z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu okresowej oceny pracowników Urzędu Miejskiego w Łomży;
- 7) Regulamin Służby Przygotowawczej – określony mocą Zarządzenia nr 107/09 Prezydenta Miasta Łomży z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzania służby przygotowawczej i organizowania egzaminu kończącego tę służbę w Urzędzie Miejskim w Łomży.
- 8) Kodeks Etyki – nadany mocą Zarządzenia Nr 130/05 z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie ustanowienia Kodeksu Etyki Pracowników Samorządowych Urzędu Miejskiego w Łomży.

---

⁴ Informację przedstawione przez Głównego Specjalistę w Wydziale Organizacji i Obsługi Urzędu Miejskiego w Łomży - Z. Głębocką

8.2. Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Łomży w latach 2007 - 2010⁵

Zgodnie z art. 33 w zw. z art. 11a ust. 3 *ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. nr 142 poz. 1591 z późn. zm.)* prezydent miasta wykonuje swoje obowiązki przy pomocy urzędu miasta. Organizację i zasady funkcjonowania urzędu miasta określa regulamin organizacyjny, nadany przez prezydenta w drodze zarządzenia.

Powyższą regulację powielił w § 22 Statut Miasta Łomży.

W wykonaniu powyższego obowiązku mocą Zarządzenia nr 89/07 z dnia 27 kwietnia 2007 r. Prezydent Miasta Łomży ustalił Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Łomży (zw. dalej Regulaminem), który zastąpił dotychczas obowiązujący regulamin organizacyjny nadany mocą Zarządzenia nr 91/03 Prezydenta Miasta Łomża z dnia 16 czerwca 2003 r.

Pierwotna struktura urzędu określona mocą Zarządzenia nr 89/07 została zamieszczona w załączniku nr 6 do niniejszego opracowania.

W wyniku *Zarządzenia Nr 304/07 z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 89/07 Prezydenta Miasta Łomża z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Łomża* Oddział Budżetu Oświaty został przeniesiony spod podporządkowania Wydziałowi Skarbu i Budżetu do Wydziału Oświaty.

Mocą *Zarządzenia Nr 75/08 z dnia 25 kwietnia 2008 r. w sprawie zmiany Zarządzenia Nr 89/07 Prezydenta Miasta Łomża z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Łomża* została utworzona nowa komórka organizacyjna – Biuro do Spraw Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych, do którego obowiązków należy wykonywanie zadań gminy wynikających głównie z *ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. nr 192 poz. 1378 z późn. zm.)*⁶ oraz *ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. u. nr 228 poz. 2255 z późn. zm.)*⁷.

Kolejna zmiana struktury organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Łomży nastąpiła mocą Zarządzenia Nr 231/08 z dnia 29 listopada 2008 r. w sprawie zmiany Zarządzenia Nr 89/07

---

⁵ Opracowana na podstawie Zarządzeń Prezydenta Miasta Łomży dostępnych na stronie internetowej Biura Informacji Publicznej UM w Łomży

⁶ Uchwalona 7 września 2007 r. ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zastąpiła dotychczas obowiązującą w tym zakresie *Ustawę z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r. nr 86 poz. 732 z późn. zm.)*. Zadania gminy w tym zakresie wykonywał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży.

⁷ Zadania w tym zakresie Biuro do Spraw Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych przejęło od Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, które mocą *Zarządzenia Nr 98/08 Prezydenta Miasta Łomża z dnia 4 czerwca 2008 w sprawie zatwierdzenia zmian w regulaminie organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży* zaprzestało wykonywania tych obowiązków.

Prezydenta Miasta Łomża z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Łomża. Na mocy powyższego Zarządzenia powołany został Wydział Rozwoju Miasta, do zadań którego należy m.in. (§ 21 część XVII): monitorowanie i stała aktualizacja „Strategii zrównoważonego rozwoju Łomży”, koordynacja i współpraca przy opracowywaniu programów (projektów) realizacji celów strategicznych Miasta.

Spod Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu wyłączono Biuro Kultury, Sportu i Turystyki, której nadano status jednostki organizacyjnej równorzędnej Wydziałowi.

Zlikwidowano ponadto Biuro Prasowe podlegające Wydziałowi Organizacji i Obsługi oraz stworzono Stanowisko ds. Polityki Informacyjnej Miasta jako jednostkę na prawach samodzielnego stanowiska pracy. Pozostałe zmiany wynikały z powyższych, bądź też miały charakter redakcyjny i nie wpływały ostatecznie na strukturę organizacyjną Urzędu.

Obecna organizacja Urzędu Miejskiego w Łomży została określona mocą Zarządzenia Nr 244/08 z dnia 15 grudnia 2008 w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Łomży. Szczegółowe informacje na temat struktury organizacyjnej przedstawiono w załączniku nr 6 do niniejszego opracowania.

Nadzór nad komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Łomży

I Zastępca Prezydenta Miasta	Prezydent Miasta	II Zastępca Prezydenta Miasta
<ul style="list-style-type: none"> Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Spraw Lokalowych (w części zadań Oddziału Spraw Lokalowych) Wydział Oświaty Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności Biuro Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych Biuro Kultury Sportu i Turystyki Stanowisko ds. Zdrowia i Rozwiązywania Problemów Patologii Społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> Wydział Organizacji i Obsługi Biuro Prawne Wydział Spraw Obywatelskich Wydział Skarbu i Budżetu Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Spraw Lokalowych (w części dotyczącej gospodarowania mieniem Skarbu Państwa) Urząd Stanu Cywilnego Straż Miejska Biuro Promocji Miasta Biuro Prasowe Audyt Wewnętrzny Miejski Rzecznik Konsumentów 	<ul style="list-style-type: none"> Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Wydział Inwestycji Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Spraw Lokalowych (oprócz zadań gospodarowania mieniem Skarbu Państwa i Oddziału Spraw Lokalowych) Wydział Urbanistyki i Architektury Wydział Budownictwa Wydział Komunikacji Wydział Rozwoju Miasta Pełnomocnik Prezydenta ds. Zamówień Publicznych, Analiz Ekonomicznych i Nadzoru Właścicielskiego

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych Dz. U. nr 233 poz. 1458 z późn. zm.): „w urzędzie gminy, starostwie powiatowym i urzędzie

marszałkowskim tworzy się odpowiednio stanowisko sekretarza gminy, powiatu i województwa, zwanego dalej „sekretarzem”.

Jest to regulacja odmienna od poprzednio obowiązującej ustawy o pracownikach samorządowych (obowiązującej do dnia 31 grudnia 2008 r.), która dawała możliwość utworzenia stanowiska sekretarza gminy. Ponadto, w myśl obecnie obowiązujących przepisów nabór na stanowisko sekretarza gminy następuje w trybie otwartego i konkurencyjnego naboru, zaś poprzednia regulacja przewidywała powołanie sekretarza przez radę gminy na wniosek wójta (prezydenta miasta).

Powyższe zmiany nie znajdują odzwierciedlenia w Statucie Miasta Łomża. Zgodnie z § 19 ust. 2 pkt 3 Statutu: Do wyłącznej właściwości Rady należą: powoływanie i odwoływanie Skarbnika, który jest głównym księgowym budżetu, oraz Sekretarza - na wniosek Prezydenta. **Należy więc dokonać zmian w Statucie Miasta Łomża w zakresie statusu prawnego Sekretarza Miasta.**

We wrześniu 2010 r. wygaśł Certyfikat Zarządzania Jakością ISO 9001. Norma ISO 9001 w wersji 2000 wprowadza podejście procesowe do budowy systemu zarządzania jakością. Podejście procesowe w zarządzaniu jest obecnie często stosowanym sposobem zarządzania w wielu organach administracji państwowej i samorządowej oraz w sektorze prywatnym. Stąd uzasadnione byłoby przeanalizowanie możliwości aktualizacji certyfikatu. **Jednakże zdaniem Kancelarii najważniejszym jest stosowanie w praktyce procesowego podejścia do zarządzania, które można osiągnąć nawet bez ponownego certyfikowania.**

Obecnie nadzór nad poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi Miasta Łomża wykonywany jest wyłącznie przez Prezydenta Miasta oraz jego Zastępców. **Aby skutecznie wykonywać obowiązki w tym zakresie sugerowane byłoby przekazanie części tych kompetencji nadzorczych sekretarzowi miasta oraz skarbnikowi, jak to jest praktykowane w innych miastach w Polsce.** Zatem, przykładowo, sekretarz miasta mógłby, prócz wykonywania zadań związanych z kierowaniem Wydziałem Organizacji i Obsługi nadzorować Biuro Rady Miejskiej, Urząd Stanu Cywilnego czy Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Skarbnik Miasta, prócz kierowania Wydziałem Skarbu i Budżetu nadzorować np. Biuro Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych. **Ostateczne wydzielenie jednostek pod nadzór poszczególnych osób musi wynikać z posiadanego wykształcenia oraz doświadczenia oraz być proporcjonalna do poziomu obciążenia bieżącymi obowiązkami.**

Należy rozważyć dalsze funkcjonowanie **Biura Prasowego, jako oddzielnej komórki organizacyjnej Miasta, w której obecnie zatrudnione są dwie osoby.** Zakres zadań

Prezydenta Miasta Łomża oraz jego aktywność medialna ograniczona w zasadniczej części do lokalnych mediów uzasadnia powołanie wyłącznie jednoosobowego stanowiska rzecznika prasowego Prezydenta Miasta, nie zaś oddzielnego Biura. **W miastach na prawach powiatu o podobnej do Łomży liczby mieszkańców stosowane są różne rozwiązania, lecz w większości funkcjonuje jednoosobowe stanowisko rzecznika prasowego podlegające bezpośrednio prezydentom miast.**

Inną ewentualnością jest przekazanie kompetencji Biura Prasowego na rzecz Biura Promocji Miasta, które w zakresie swoich obowiązków i tak ma współpracę z mediami czy innymi organizacjami. Rozwiązanie takie umożliwi skoordynowanie zadań w zakresie promocji Miasta z przedstawianiem jego wizerunku na zewnątrz.

W obecnej strukturze organizacyjnej Urzędu Miasta w Łomży brakuje jednostki organizacyjnej mogącej stanowić „pierwszy kontakt” dla inwestorów zainteresowanych procesem inwestycyjnym w Mieście Łomża. Zakres kompetencji Wydziału Rozwoju Miasta nie upoważnia do stwierdzenia, iż stanowi on taki właśnie punkt kontaktowy. **W związku z powyższym sugerowane byłoby powołanie Biura ds. obsługi inwestora, jako samodzielnej jednostki organizacyjnej lub znajdującej się w strukturze istniejących Wydziałów. Względnie należałoby rozważyć powołanie Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. inwestycji.**

Zadaniem powyższych jednostek byłoby ułatwianie realizacji inwestycji przez zainteresowane podmioty poprzez ich wspomaganie w uzyskiwaniu wszelkich niezbędnych decyzji administracyjnych i innych dokumentów.

Urząd Miasta Łomży w chwili obecnej czynny jest w godzinach 7.30 – 15 30⁸. Takie określenie godzin pracy Urzędu utrudnia korzystanie z usług Urzędu przez osoby wykonujące swoją pracę w najczęściej stosowanych godzinach pracy, tj. 8 – 16 czy 9 – 17. W przypadku więc zaistnienia potrzeby załatwienia sprawy w Urzędzie Miejskim w Łomży konieczne jest korzystanie z urlopów bądź uprzejmości swoich przełożonych. **W związku z powyższym sugerowane byłoby stałe przedłużenie godzin pracy Urzędu np. w poniedziałki i środy, gdzie interesanci byłiby przyjmowani do godziny 17 czy nawet 18. Wymagałoby to stosownych zmian w aktach prawnych regulujących pracę urzędu, niemniej jednak byłoby to rozwiązanie korzystne dla obywateli i rzutowałoby na lepszy wizerunek ich władz.**

Jednym z uprawnień obywateli jest możliwość składania skarg i wniosków związanych z funkcjonowaniem Urzędu, jako całości czy odnoszących się do poszczególnych Wydziałów

---

⁸ Na stronie BIP podana jest błędna informacja na temat godzin pracy Urzędu. Należy zwrócić szczególną uwagę na rzetelność informacji przekazywanych za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej.

a nawet urzędników. Stąd kwestia związana z rzetelnym podejściem do pism obywateli o takim charakterze jest niezwykle istotna. Zgodnie z § 26 Regulaminu Organizacyjnego „Skargi i wnioski dotyczące działalności urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych mieszkańcy mogą składać w godzinach urzędowania: w Stanowisku ds. Obsługi Klienta.” Regulacja taka faktycznie ogranicza możliwość złożenia przez obywateli skargi czy wniosku, z powodu ograniczonych godzin pracy Urzędu, jak i wymogu bezpośredniego ich złożenia. **W takiej sytuacji sugerowana byłaby możliwość zgłaszania skarg i wniosków, które w następstwie ich złożenia zostaną rozpatrzone, a ich rozpatrzeniu zostanie poinformowany obywatel – także w formie poczty elektronicznej, jak i telefonicznej. W takiej sytuacji właściwe byłoby także rozważenie wprowadzenia na stronie internetowej Urzędu Miasta stałego, prostego w obsłudze formularza kontaktowego, który prócz skarg i wniosków mógłby także pełnić inne funkcje (np. zapytanie o stan sprawy).**

Na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej w zakładce „jak załatwić sprawę” znajduje się wykaz spraw możliwych do załatwienia w Urzędzie, wraz z niezbędnymi informacjami dotyczącymi np. wymaganych dokumentów, opłat, terminów załatwienia spraw etc. Ponadto, w wielu przypadkach jako załączniki znajdują się wymagane formularze. Takie ułatwienie załatwienia spraw obywatelom jest właściwe i celowe byłoby jego kontynuowanie. **Jednakże sugerowane byłoby rozważenie umożliwienia przekazywania tych formularzy do Urzędu drogą elektroniczną – poprzez mail lub przez interaktywne formularze. W takiej sytuacji interesant przychodząc do Urzędu składałby pod dokumentem posiadanym już przez urzędników podpis oraz załączał inne niezbędne dokumenty. Rozwiązanie takie zdecydowanie przyczyniłoby się do szybszego załatwienia spraw, a krótszej wizyty interesanta w urzędzie.**

Sugerowane byłoby zamieszczenie na stronie internetowej opisu procedury załatwiania skarg i wniosków – analogicznie, jak to się odnosi wobec innych spraw załatwianych w Urzędzie. Umożliwi to obywatelom składającym takie skargi i wnioski zapoznanie się z procedurą ich rozpatrzenia oraz ułatwi zorientowanie się, do kogo kierować pytania związane z jej rozpatrzeniem (lub nie).

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. nr 112 poz. 1198 z późn. zm.): „1. Informacja publiczna, która nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej, jest udostępniana na wniosek. 2. Informacja publiczna, która może być niezwłocznie udostępniona, jest udostępniana w formie ustnej lub pisemnej bez pisemnego wniosku.,,

W Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Łomży w zakładce „Pomoc” – „Jak korzystać ze strony BIP” – „Co zrobić jak nie ma w serwisie informacji której szukasz” jest wskazówka, aby wypełnić formularz znajdujący się na stronie internetowej wraz z informacją: „Odpowiemy na twój e-mail elektronicznie lub listownie jak tylko przygotujemy dane.” Jednakże w zakładce, do której odsyła poprzednia informacja brak jest zarówno telefonu do urzędu, jak i adresu poczty elektronicznej. Brak ten utrudnia realizację prawa obywatela do otrzymania informacji publicznej. **Sugerowane jest uzupełnienie tych danych oraz przygotowanie właściwego formularza kontaktowego w celu ułatwienia obywatelom dostępu do informacji publicznej.**

Wśród dokumentów normujących organizację pracy Urzędu Miejskiego w Łomży na uwagę zwraca brak regulacji odnoszącej się do szkoleń pracowników. Biorąc pod uwagę obowiązki pracodawcy w zakresie ułatwienia pracownikom podnoszenia kwalifikacji sugerowane byłoby stworzenie jednolitego regulaminu dotyczącego zasad i form podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników.

W obecnie obowiązującym Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Łomży jest nieścisłość związana z Oddziałem ds. Wdrażania, Rozliczania i Monitorowania Projektów współfinansowanych z UE⁹. W § 12 Regulaminu wymieniającego jednostki organizacyjne Urzędu nie ma informacji o Oddziale ds. Wdrażania, Rozliczania i Monitorowania Projektów współfinansowanych z UE. Natomiast w Rozdziale V § 21 XVII określającego zakres działania Wydziału Rozwoju Miasta są wskazane zadania wykonywane przez Oddział ds. Wdrażania, Rozliczania i Monitorowania Projektów współfinansowanych z UE. Sugerowane byłoby poprawienie tej nieścisłości

Z informacji uzyskanych z Urzędu wynika, iż istnieją problemy związane z procesem scalania i podziału nieruchomości położonych w Łomży, którym obecnie zajmuje się Oddział Gospodarki Nieruchomościami znajdujący się w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami i Spraw Lokalowych. W zakresie tym przeprowadzono szereg kontroli, które wyknęły pewne uchybienia związane z tymi procesami. **Stąd właściwe byłoby powołanie odrębnego zespołu ds. scaleń i podziału nieruchomości, który podlegałby bezpośrednio Prezydentowi Miasta lub jednemu z jego zastępców. Umożliwi to zapobieżenie ewentualnym nieprawidłowościom w tym zakresie.**

---

⁹ Treść Regulaminu pochodząca ze strony BIP UM w Łomży - <http://um.lomza.pl/bip/prawo.php?wiad=2334>

8.3. Struktura zatrudnienia

8.3.1. Nabór na wolne stanowiska

Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. nr 223 poz. 1458)- dalej u.p.s. stanowi w art. 11 ust. 1 iż: „Nabór kandydatów na wolne stanowiska urzędnicze, w tym na kierownicze stanowiska urzędnicze, jest otwarty i konkurencyjny.” Ogłoszenie o wolnym stanowisku urzędniczym, w tym kierowniczym oraz o naborze na to stanowisko należy umieścić w Biuletynie Informacji Publicznej (art. 13 ust. 1). Analogiczne wymagania co do naboru pracowników na wolne stanowiska urzędnicze przewidywała ustawa z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. u. nr 142 poz. 1593), która miała moc obowiązującą do 31 grudnia 2008 r.

Procedurę naboru pracowników na wolne stanowiska urzędnicze w Urzędzie Miejskim w Łomży szczegółowo reguluje *Zarządzenie nr 117/09 Prezydenta Miasta Łomży z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu naboru na wolne stanowiska urzędnicze w Urzędzie Miejskim w Łomży*, które zastąpiło poprzednio obowiązujące *Zarządzenie Nr 127/06 z dnia 3 sierpnia 2006 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu naboru na wolne stanowiska urzędnicze w Urzędzie Miejskim w Łomży*.

Zgodnie z *Regulaminem* decyzję o rozpoczęciu procedury rekrutacyjnej podejmuje Prezydent Miasta w oparciu o pisemny wniosek sporządzony przez Zastępcę Prezydenta, Sekretarza Miasta, Skarbnika Miasta, Naczelnika Wydziału, Kierownika Biura lub z własnej inicjatywy. (§ 1 ust. 4). We wniosku należy dokonać opisu stanowiska urzędniczego objętego procedurą rekrutacyjną. (§ 1 ust. 5)

Nabór na wolne stanowisko przeprowadzany jest w następujących etapach:

- 1) ogłoszenie o naborze na wolne stanowisko urzędnicze, w tym na wolne kierownicze stanowisko urzędnicze,
- 2) przyjmowanie dokumentów aplikacyjnych,
- 3) wstępna ocena kandydatów,
- 4) ocena końcowa,
- 5) sporządzenie protokołu z przeprowadzonego naboru,
- 6) podjęcie decyzji o zatrudnieniu,
- 7) ogłoszenie wyników naboru.

Proces naboru wykonuje Komisja Rekrutacyjna powoływana przez Prezydenta Miasta Łomży.

Uregulowana w Zarządzeniu procedura naboru pracowników zapewnia ich otwarty i konkurencyjny charakter oraz zapewnia transparentność procesu zatrudniania nowych pracowników samorządowych.

Korzystną zmianą było ujednolicenie procesu naboru pracowników, w stosunku do regulacji określonej w *Zarządzeniu* z 2006, która przewidywała odmienną drogę naboru pracowników na stanowiska kierownicze oraz na inne stanowiska urzędnicze¹⁰.

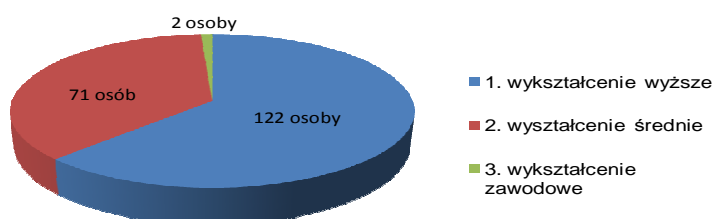
8.3.2. Struktura zatrudnienia

Liczba pracowników pod względem płci i wykształcenia

W pierwszym kwartale 2007 r. w Urzędzie Miejskim w Łomży zatrudnionych było 195 osób na 194 etatach (łącznie z osobami zatrudnionymi w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych - 8)

Spośród nich 122 miały wykształcenie wyższe, 71 – średnie, zaś 2 – zawodowe.

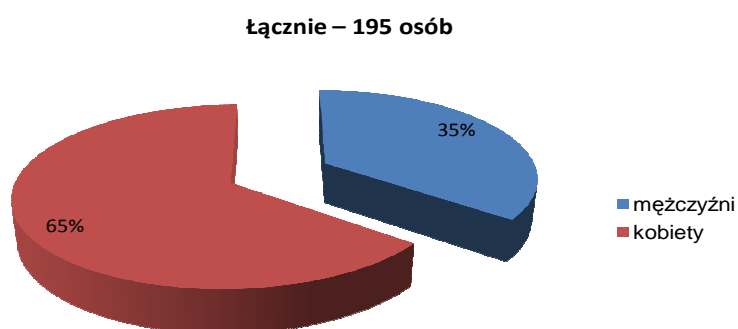
Pracownicy Urzędu Miejskiego w Łomży w zależności od wykształcenia – 2007 r. (I kwartał)

Zdecydowaną większość, bo aż 128 osób – stanowiły kobiety. Mężczyzn zatrudnionych było 67.

¹⁰ Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła prawidłowość naboru pracowników na stanowiska urzędnicze w 2009 r. – Wystąpienie pokontrolne Delegatury NIK w Białymstoku z dn. 17 lutego 2010 r.

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Łomży w zależności od płci– 2007 r. (I kwartał)

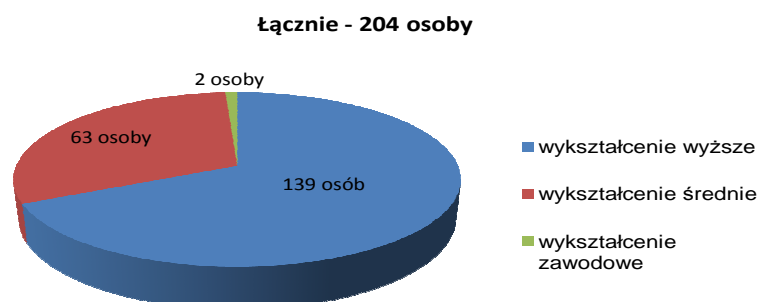

Na dzień 30 listopada 2010 r. w Urzędzie Miejskim w Łomży zatrudnione były 204 osoby na 203,25 etatu (łącznie z osobami zatrudnionymi w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych - 11).

Spośród nich 139 miało wykształcenie wyższe, 63 średnie, zaś 2 zawodowe.

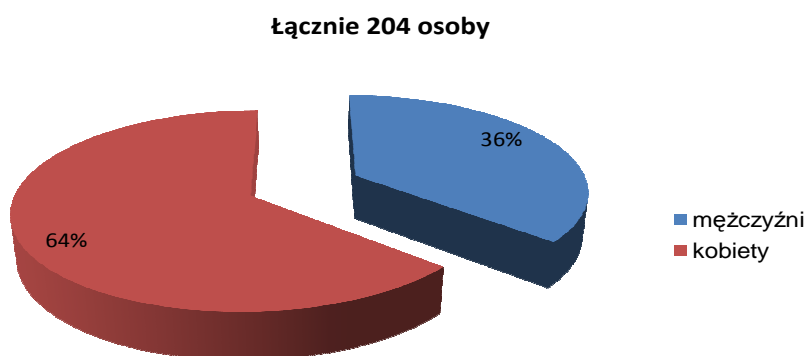
Zwrócić należy uwagę, iż 3 osoby z wykształceniem średnim pełnią funkcje kierownicze – dwie osoby na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego oraz jedna na stanowisku Dyrektora Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji.

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Łomży w zależności od wykształcenia – na dzień 30.11. 2010 r.

Wciąż w zdecydowanej większości kadrę urzędniczą stanowią kobiety, których jest 130. Mężczyzn, zaś 74.

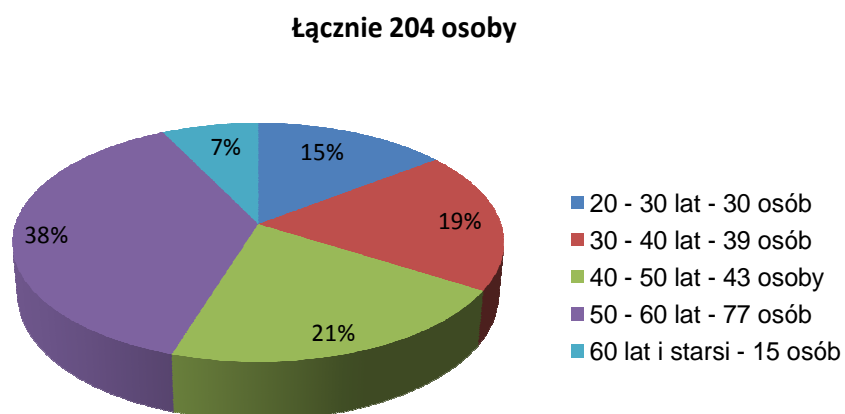
Pracownicy Urzędu Miejskiego w Łomży w zależności od płci– 30.11.2010 r.

Liczba pracowników pod względem wieku

Cechą charakterystyczną Urzędu Miejskiego w Łomży jest wysoki średni wiek zatrudnionych pracowników - 45 % z nich stanowią osoby w wieku 50 lat i starsze (92 pracowników na łącznie zatrudnionych 204).

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Łomży w zależności od wieku – styczeń 2011 r.

Ponadto, spośród pracowników zatrudnionych obecnie w Urzędzie Miejskim w Łomży 25 osób jest uprawnionych do świadczeń emerytalnych. Stanowi to ponad 12 % wszystkich zatrudnionych urzędników.

Tabela 9. Liczba pracowników w poszczególnych Wydziałach Urzędu Miejskiego w Łomży

Lp	Wydział lub równorzędna jednostka organizacyjna	Liczba pracowników w 2010 r.
1	Wydział Organizacji i Obsługi Or	25
2	Biuro Prawne BP	2
3	Wydział Spraw Obywatelskich SO	15
4	Wydział Skarbu i Budżetu Fn	26
5	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa GKO	15
6	Wydział Inwestycji I	15
7	Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Spraw Lokalowych GNL	13
8	Wydział Urbanistyki i Architektury UA	7
9	Wydział Budownictwa B	4
10	Wydział Oświaty OS	14
11	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności PZON	5
12	Biuro Rady Miejskiej BR	3
13	Urząd Stanu Cywilnego USC	5
14	Straż Miejska SM	14
15	Wydział Komunikacji KM	8
16	Biuro Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych ŚR	10
17	Wydział Rozwoju Miasta RG	7
18	Biuro Kultury, Sportu i Turystyki KST	3
19	Biuro Promocji Miasta PROM	3
20	Biuro Prasowe BPRAS ¹¹	2
Jednostki na prawach samodzielnych stanowisk pracy:		
	Audytór wewnętrzny AW	1
	Pełnomocnik Prezydenta ds. Zamówień Publicznych, Analiz Ekonomicznych i Nadzoru Właścicielskiego ZP	1
	Miejski Rzecznik Konsumentów MRK	
	Stanowisko ds. Zdrowia i Rozwiązywania Problemów Patologii Społecznej	3

¹¹ Wskazane komórki organizacyjne w pozycjach od 16 do 20 tabeli, są nowopowstałymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta

Poniżej w tabeli zestawiono poziom zatrudnienia w wybranych miastach, w których liczba mieszkańców jest zbliżona do liczby osób mieszkających w Łomży¹².

Miasto na prawach powiatu	Liczba mieszkańców miasta	Liczba pracowników zatrudnionych w urzędzie miejskim
ŁOMŻA	63 357	195
Siedlce	77 319	240 (dodatkowo 20 osób obsługi)
Skierniewice	48 958	162
Ostrołęka	53 789	223
Zamość	67 650	187

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych w poszczególnych urzędach Miejskich

Biorąc pod uwagę powyższe, należy uznać, że wielkość zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w Łomży, kształtuje się na średnim poziomie, w porównaniu z miastami o podobnej liczbie mieszkańców.

Średnie zarobki w Urzędzie Miejskim w Łomży

Średnie wynagrodzenie pracowników Urzędu Miejskiego w Łomży w ostatnich czterech latach kształtowało się w następujący sposób:

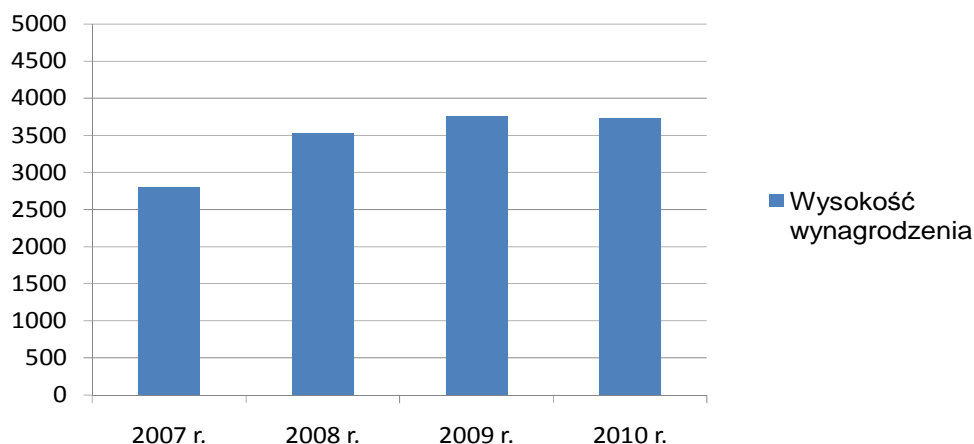
- W 2007 r. średnie wynagrodzenie pracowników wynosiło 2.870 zł brutto.
- W 2008 r. średnie wynagrodzenie pracowników wyniosło 3.516 zł brutto.
- W 2009 r. średnie wynagrodzenie pracowników wyniosło 3.758 zł brutto.
- W 2010 r. średnie wynagrodzenie pracowników wynosiło 3.730 zł brutto¹³.

¹² Informacja uzyskana w wywiadach telefonicznych z pracownikami poszczególnych urzędów miast.

¹³ Informację przedstawione przez Głównego Specjalistę w Wydziale Organizacji i Obsługi Urzędu Miejskiego w Łomży - Z. Głębocką;

Do średnich ze wszystkich lat nie wliczono wynagrodzenia Prezydenta Miasta i 2 Zastępców Prezydenta; średnie wynagrodzenie ustalono na podstawie danych wytworzonych do planowania płac w budżecie miasta – tj. bez nagród i dodatkowego wynagrodzenia – tzw. „trzynastek”.

Średnie wynagrodzenie pracowników Urzędu Miejskiego w Łomży

Podkreślić należy, że średnie wynagrodzenie w Urzędzie Miejskim w Łomży w 2009 r. było o prawie 1000 zł wyższe od średniego wynagrodzenia w województwie podlaskim (2884,68 zł) oraz o ponad 500 zł wyższe od średniego wynagrodzenia w sektorze publicznym w województwie podlaskim (3254,36 zł)¹⁴.

Różnice te są jeszcze większe jeżeli porównanie ograniczy się do powiatu łomżyńskiego, gdzie średnie wynagrodzenie wynosi 2861,24 zł, zaś w sektorze publicznym 2993,68 zł¹⁵.

Zgodnie z informacjami otrzymanymi od Pani Zdzisławy Głębockiej – Głównego Specjalisty Urzędu Miejskiego w Łomży – Urząd nie jest w posiadaniu informacji o ewentualnym dodatkowym zatrudnieniu urzędników poza Urzędem Miejskim. **W związku z powyższym, sugerowane byłoby wprowadzenie odpowiednich zapisów w Regulaminie Pracy zobowiązujących pracowników wykonujących wszelkie prace poza Urzędem (nie tylko na podstawie umowy o pracę, ale także wszelkich zleceń i innych) do uzyskania zgody pracodawcy do ich podjęcia. Zapis taki umożliwi zapobieżenie sytuacji korupcjogennych czy pozostających w konflikcie z działalnością urzędu.**

Pośród osób pełniących stanowiska kierownicze w Urzędzie Miejskim w Łomży, jak i podległej jednostce organizacyjnej stanowiska kierownicze zajęte są przez osoby nie posiadające wyższego wykształcenia. **W przypadku organizowania kolejnych naborów na stanowiska kierownicze i urzędnicze sugerowane byłoby preferowanie wyższego**

¹⁴ Dane pochodzące z Urzędu Statystycznego w Białymstoku:

http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/bialystok/ASSETS_10w07_04.pdf

¹⁵ http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/bialystok/ASSETS_10p05_03.pdf

wykształcenia u kandydatów, jako wymogu formalnego. Wydaje się, że tylko zdobycie odpowiedniej wiedzy na studiach wyższych wraz z odpowiednim doświadczeniem daje możliwość właściwego i rzetelnego wykonywania swoich obowiązków.

9. Jednostki organizacyjne Miasta Łomża

9.1. Jednostki organizacyjnych Urzędu Miasta¹⁶

Miasto Łomża jest organem założycielskim jednostek organizacyjnych niezbędnych do wykonywania ustawowych zadań przynależnych Miastu. Pełny ich wykaz zawiera załącznik nr 7 do niniejszego opracowania, poniżej zaś przedstawiona jest ich szczegółowa analiza.

Oświata

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. u. nr 95 poz. 425) – dalej u.s.o.: „Zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkoli specjalnych oraz innych form wychowania przedszkolnego, o których mowa w art. 14a ust. 1a¹⁷, szkół podstawowych oraz gimnazjów, w tym z oddziałami integracyjnymi, z wyjątkiem szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół artystycznych oraz szkół przy zakładach karnych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, należy do zadań własnych gmin.”

Zgodnie z art. 6a u.s.o.: „Gmina może zakładać i prowadzić w ramach zadań własnych publiczne placówki doskonalenia nauczycieli, zakłady kształcenia nauczycieli i biblioteki pedagogiczne.”

a) Przedszkola

Na terenie Miasta Łomży funkcjonuje 9 przedszkoli publicznych, w tym jedno (przedszkole publiczne nr 4) z oddziałami integracyjnymi.

Organem prowadzącym przedszkola publiczne jest Miasto Łomża. Przedszkola działają w formie jednostek budżetowych, których działalność finansowana jest przez Miasto Łomża a także rodziców w formie opłat za pobyt dziecka w przedszkolu.

Nadzór pedagogiczny sprawuje Podlaski Kurator Oświaty.

b) Szkoły podstawowe

Na terenie Miasta Łomży funkcjonuje 6 szkół podstawowych, w tym w Szkole Podstawowej nr 5 i Szkole Podstawowej nr 10 funkcjonują oddziały integracyjne.

Organem prowadzącym szkoły jest Miasto Łomża. Działają one w formie jednostek budżetowych, których organem założycielskim jest Miasto Łomża. Działalność szkół finansowana jest ze środków budżetowych miasta.

---

¹⁶ Informacje uzyskane z Urzędu Miasta – Kierownika Oddziału Budżetu Wydziału Skarbu i Budżetu

¹⁷ Art. 14a ust. 1a: W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi rada gminy może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego.

Nadzór sprawowany jest przez Podlaskiego Kuratora Oświaty.

c) Gimnazja

W Łomży w chwili obecnej funkcjonuje 6 gimnazjów publicznych, których organem prowadzącym jest Miasto Łomża. Działają one w formie jednostek budżetowych i są finansowane ze środków budżetowych Miasta.

Nadzór sprawowany jest przez Podlaskiego Kuratora Oświaty.

d) Szkoły ponadgimnazjalne i zespoły szkół

W ramach tej grupy na terenie Miasta Łomża funkcjonuje 9 placówek oświatowych. Ich organem prowadzącym jest Miasto Łomża, zaś nadzór pedagogiczny sprawowany jest Podlaskiego Kuratora Oświaty. Działają one w formie jednostek budżetowych, finansowanych ze środków budżetowych miasta.

Zwrócić należy uwagę, iż zadania w zakresie zakładania i prowadzenia publicznych szkół ponadgimnazjalnych należą do zadań własnych powiatu (art. 5 ust. 5a u.s.o.), które wykonywane są przez Miasto Łomża mające charakter miasta na prawach powiatu.

e) Inne placówki oświatowe

Spośród tej grupy placówek oświatowych na uwagę zasługuje powołanie z dniem 1 grudnia 2009 r. Samorządowego Ośrodka Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Łomży¹⁸. Celem funkcjonowania Ośrodka jest doskonalenie zawodowe i doradztwo metodyczne dla nauczycieli i kadry kierowniczej szkół i placówek oświatowych.

Organem prowadzącym jest Miasto Łomża. Nadzór pedagogiczny sprawowany jest przez Podlaskiego Kuratora Oświaty.

Ośrodek działa w formie jednostki budżetowej.

Kultura

Zgodnie z art. 7 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. 142 poz. 1591 z późn. zm.): „Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: (...) 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.”

W myśl art. 9 *ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* (Dz. u. Nr 114 poz. 493) – dalej *u.o.p.d.k.*:

---

¹⁸ Na podstawie Aktu Założycielskiego stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr 382/LII/09 Rady Miejskiej w Łomży z dnia 25 listopada 2009 r.

„1. Jednostki samorządu terytorialnego organizują działalność kulturalną, tworząc samorządowe instytucje kultury, dla których prowadzenie takiej działalności jest podstawowym celem statutowym.

2. Prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym.” Instytucjami, które realizują w Mieście Łomża działalność w dziedzinie kultury są:

- 1) Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego w Łomży;
- 2) Miejski Dom Kultury – Dom Środowisk Twórczych Łomży
- 3) Teatr Lalki i Aktora
- 4) Muzeum Północno – Mazowieckie;
- 5) Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży.

Wszystkie powyższe jednostki są samorządowymi instytucjami kultury prowadzącymi gospodarkę finansową na podstawie *u.o.p.d.k.* Ich podstawowym źródłem finansowania są dotacje pochodzące z budżetu Miejskiego.

Dyrektorów samorządowych instytucji kultury powołuje i odwołuje Prezydent Miasta Łomży, z uwzględnieniem opinii różnych podmiotów szczegółowo określonych w każdym statucie.

Sport, turystyka, rekreacja

Zgodnie z art. 7 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 142 poz. 1591 z późn. zm.)*: „Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy.

W szczególności zadania własne obejmują sprawy: (...) 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych.”

Na podstawie *uchwały Nr 321/XLIV/09 z dnia 27 maja 2009 r. w sprawie: w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Łomży i nadania statutu* utworzono Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łomży. Zgodnie z § 2 Statutu stanowi on jednostkę organizacyjną Miasta Łomży działającą w formie jednostki budżetowej.

Do zadań MOSIR w Łomży, zgodnie z § 3 ust.2 Statutu, należy w szczególności:

- 1.) „zarządzanie posiadanymi obiektami i urządzeniami oraz ich efektywna eksploatacja dla potrzeb sportu, rehabilitacji i rekreacji,
- 2.) świadczenie usług w zakresie sportu, rehabilitacji, rekreacji, kultury i turystyki,
- 3.) realizacja specjalistycznych świadczeń w zakresie rehabilitacji i profilaktyki,

- 4.) organizowanie zawodów sportowych, imprez i przedsięwzięć rekreacyjnych, kulturalnych i rehabilitacyjnych,
- 5.) wspieranie działalności uczniowskich klubów sportowych, związków i stowarzyszeń kultury fizycznej,
- 6.) prowadzenie działalności popularyzatorskiej, wychowawczej i promocyjnej w zakresie kultury fizycznej, rekreacji, rehabilitacji, kultury i turystyki.”

Dyrektora Ośrodka powołuje i odwołuje Prezydent Miasta Łomży.

Zakłady budżetowe

Zgodnie z art. 14 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. nr 157 poz. 1240 z późn. zm.)*- dalej *u.f.p.*: „Zadania własne jednostki samorządu terytorialnego w zakresie:

- 1) gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi,
- 2) dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego, (...)
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień;

- mogą być wykonywane przez samorządowe zakłady budżetowe.”

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Łomży oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Łomży został ustanowione jako zakłady budżetowe¹⁹. Jednakże w związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2010 nowej *u.f.p.* należy uznać, iż działają one obecnie jako samorządowe zakłady budżetowe i reżim prawny związany z tymi podmiotami należy stosować do Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji oraz Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej.

---

¹⁹ MPK został utworzony na podstawie Uchwały Nr 133/XIX Rady Miejskiej z dnia 20 grudnia 1991 r. powołującej Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji oraz podstawie Uchwały Nr 22/91 Zarządu Miasta Łomży z dnia 23 grudnia 1991 r. w sprawie utworzenia zakładu budżetowego pod nazwą Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji z siedzibą w Łomży;

MPGKiM jest zakładem budżetowym powołanym na podstawie Uchwały Nr 24/91 Zarządu Miasta Łomży z dnia 23 grudnia 1991 r. o likwidacji przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z siedzibą w Łomży w celu zmiany formy organizacyjno-prawnej oraz Uchwały Nr 25/91 Zarządu Miasta Łomży z dnia 23 grudnia 1991 r. w sprawie utworzenia zakładu budżetowego pod nazwą miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z siedzibą w Łomży.

Spółki z udziałem Miasta

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. u. nr 9 poz. 43 z późn. zm.): „Jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjne, a także mogą przystępować do takich spółek.”

Miasto Łomża jest jedynym udziałowcem (posiada 100 % udziałów) dwóch spółek: Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. oraz Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o.

Funkcję Zgromadzenia Wspólników w obu spółkach pełni Prezydent Miasta Łomży. Członków Rady Nadzorczej powołuje – Zgromadzenie Wspólników w liczbie 4 oraz pracownicy spółki – w liczbie 2. Rada Nadzorcza powołuje i odwołuje członków Zarządu.

Placówki pomocy społecznej

Na terenie Miasta Łomża działają następujące placówki pomocy społecznej:

a) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży²⁰

Ośrodek jest jednostką budżetową Gminy - Miasta Łomży. MOPS imieniu Prezydenta Miasta Łomży, sprawuje nadzór nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej, ośrodka adopcyjno – opiekuńczego, poradnictwa specjalistycznego w tym rodzinnego oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Działalnością MOPS kieruje Dyrektor, z którym stosunek pracy nawiązuje i rozwiązuje Prezydent Miasta Łomży. Nadzór nad organizacją Ośrodka sprawuje Prezydent Miasta Łomża.

b) Dom Pomocy Społecznej w Łomży²¹

Dom Pomocy Społecznej w Łomży jest samorządową jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej. Działa w formie jednostki budżetowej, której organem założycielskim jest Miasto Łomża.

Dom jest przeznaczony dla dziewcząt w wieku od 3 do 30 lat intelektualnie niepełnosprawnych w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim.

Dom przyjmuje osoby skierowane na podstawie decyzji wydanych przez dyrektorów miejskich lub gminnych ośrodków pomocy społecznej ze względu na miejsce zamieszkania

---

²⁰ MOPS działa na podstawie Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiącego załącznik do Uchwały nr 328/LI/05 Rady Miejskiej w Łomży z dnia 29 czerwca 2005r w sprawie uchwalenia Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży.

²¹ Podstawą działania DPS jest obecnie Statut Domu Pomocy Społecznej w Łomży stanowiący Załącznik do Uchwały Nr 384/LII/09 Rady Miejskiej Łomży z dnia 25 listopada 2009 r.

osoby kierowanej oraz decyzji o umieszczeniu wydanej przez Prezydenta Miasta Łomża lub inną osobę upoważnioną przez Prezydenta.

Domem kieruje Dyrektor, który powoływany i odwoływany jest przez Prezydenta Miasta Łomża.

c) Wielofunkcyjna placówka opiekuńczo – wychowawcza w Łomży²²

Wielofunkcyjna placówka opiekuńczo – wychowawcza w Łomży jest jednostką organizacyjną Miasta Łomża działającą w formie jednostki budżetowej, nieposiadającą osobowości prawnej. Placówka jest jednostką utworzoną w celu wykonywania zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem.

Za prawidłowe funkcjonowanie placówki odpowiedzialność ponosi Dyrektor, którego zatrudnia Prezydent Miasta Łomży po zasięgnięciu opinii Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży.

d) Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Łomży²³

Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Łomży jest jednostką organizacyjną miasta Łomży o charakterze diagnostyczno-konsultacyjnym, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka, pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób prowadzących rodziny zastępcze i placówki rodzinne a także rodziców naturalnych dzieci objętych zastępczą opieką rodzinną.

Ośrodek jest jednostką budżetową Miasta Łomży i prowadzi gospodarkę finansową i materiałową na zasadach określonych dla tych jednostek w ustawie o finansach publicznych. Ośrodkiem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Dyrektor Ośrodka, którego zatrudnia Prezydent Miasta Łomży, po zasięgnięciu opinii Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży.

Należy zauważyć, że w 2007 r. większość jednostek organizacyjnych Miasta Łomża funkcjonowało w formie zakładów budżetowych. Jednakże w związku z uchwaleniem w dniu 27 sierpnia 2009 r. nowej *u.f.p.* samorządowe zakłady budżetowe mogą być powoływane tylko do realizacji zadań w następującym zakresie (art. 14 *u.f.p.*):

---

²² Podstawą działania WPOW jest Statut Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Łomży stanowiący załącznik do Uchwały Nr 305/XLIV/09 Rady Miejskiej Łomży z dnia 27 maja 2009 r.

²³ Podstawą działania Ośrodka jest Statut Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Łomży stanowiący Załącznik do Uchwały Nr 448/LXVIII/06 Rady Miejskiej Łomży z dnia 25 lipca 2006 r. z uwzględnieniem zmian wynikających z uchwały Nr 172/XXVIII/08 z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie zmiany Uchwały [Rady Miejskiej Łomży Nr 448/LXVIII/06 z dnia 25 lipca 2006 w sprawie nadania Statutu Ośrodkowi Adopcyjno-Opiekuńczemu](#) oraz uchwały 439/LVIII/10 z dnia 7 kwietnia 2010 r. w sprawie zmiany Uchwały [Rady Miejskiej Łomży Nr 448/LXVIII/06 z dnia 25 lipca 2006 w sprawie nadania Statutu Ośrodkowi Adopcyjno-Opiekuńczemu](#).

- 1) gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi,
- 2) dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) targowisk i hal targowych,
- 6) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 7) kultury fizycznej i sportu, w tym utrzymywania terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 8) utrzymywania różnych gatunków egzotycznych i krajowych zwierząt, w tym w szczególności prowadzenia hodowli zwierząt zagrożonych wyginieciem, w celu ich ochrony poza miejscem naturalnego występowania,
- 9) cmentarzy.

Ponadto, zgodnie z art. 86 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. u. nr 157 poz. 1241)* w sytuacji, gdy zakres zadań istniejących zakładów budżetowych jest inny niż określony w art. 14 *u.f.p.* to powinny one zostać zlikwidowane do dnia 31 grudnia 2010 r. Stąd też, pośród jednostek organizacyjnych Miasta Łomża jedynie Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Łomży oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Łomży funkcjonują dalej w formie samorządowych zakładów budżetowych. Placówki oświatowe mające dotychczas status zakładu budżetowego zostały przeorganizowane i funkcjonują w formie jednostek budżetowych.

Sugeruje się dokonanie analizy aktów normatywnych regulujących funkcjonowanie poszczególnych jednostek organizacyjnych miasta Łomża pod kątem ich zgodności z aktualnie obowiązującymi normami prawnymi i stosowanymi terminami języka prawnego. Przykładowo Statut Miejskiego Domu Kultury – Domu Środowisk Twórczych²⁴ w § 1 stanowi, iż MDK jest: „komunalną instytucją kultury samorządu terytorialnego miasta Łomży”. Taka instytucja w systemie prawnym nie funkcjonuje. Dalej zgodnie z § 9 Statutu: „Dyrektor jest powoływany przez Zarząd Miasta Łomży.” W Mieście Łomża organ taki nie istnieje, gdyż organem wykonawczym Miasta Łomża jest Prezydent miasta.

Analogicznie, o Zarządzie Miasta i jego uprawnieniach, jest mowa w statucie Teatru Lalki i Aktora w Łomży.

---

²⁴ Statut nadano uchwałą Nr 240/XLIV/97 Rady Miejskiej Łomży z dnia 28 maja 1997 roku z późniejszymi zmianami wynikającymi z uchwały Nr 222/XXXIX/00 Rady Miejskiej w Łomży z dnia 13 grudnia 2000 r.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 *u.o.p.d.k.* „Instytucja kultury pokrywa koszty bieżącej działalności i zobowiązania z uzyskiwanych przychodów.” Ustęp drugi tegoż artykułu wskazuje na preferowane przez ustawodawcę źródła przychodów instytucji kultury, do których zalicza:

- wpływy z prowadzonej działalności,
- wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych,
- dotacje z budżetu,
- środki otrzymane od osób fizycznych oraz prawnych,
- dochody uzyskiwane z innych źródeł.

Jak wskazują jednak analizy wykonania budżetu faktycznie całość lub zdecydowana większość przychodów instytucji kultury stanowią dotacje podmiotowe z budżetu Miasta Łomża.

W związku z powyższym sugerujemy rozważenie możliwości skorzystania z uprawnienia, które daje *u.o.p.d.k.* polegającego na połączeniu kilku instytucji kultury w jedną. Rozwiązanie takie może przynieść oszczędności związane z lepszą organizacją pracy, efektywniejszym wykorzystaniem potencjału obecnych pracowników lepszym wykorzystaniem posiadanej infrastruktury.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji został utworzony w maju 2009 r. W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Łomży brak jest natomiast przyznania kompetencji do wykonywania nadzoru nad Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji. Najbardziej właściwa do tego jednostka – Biuro Kultury, Sportu i Turystyki zgodnie z Regulaminem sprawuje jedynie nadzór nad działalnością miejskich instytucji kultury, do których MOSiR w Łomży nie należy. Stąd sugerowane byłoby wprowadzenie stosownych zmian w Regulaminie Organizacyjnym.

Ewentualny bezpośredni nadzór sprawowany przez Prezydenta Miasta Łomży lub jego Zastępców nie umożliwi pełnienia realnej funkcji nadzorczej nad MOSiR w Łomży.

W dniu 14 stycznia 2011 r. Wojewoda Podlaski na podstawie art. 91 ust. 1 *ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. u. nr 42 poz. 1591 z późn. zm.)* stwierdził nieważność Zarządzenia nr 213/10 Prezydenta Miasta Łomży z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie powierzenia pełnienia obowiązków Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 10 w Łomży. Przyczyną było naruszenie art. 36 a ust. 5 *u.s.o.* przewidującego możliwość powierzenia pełnienia obowiązków dyrektora szkoły na okres nie dłuższy niż 10 miesięcy. W przedmiotowej sprawie termin ten upłynął 23 listopada, a *u.s.o.* nie przewiduje możliwości jego przedłużenia.

W związku z powyższym sugerowane byłoby zwiększenie nadzoru nad podległymi jednostkami organizacyjnymi Miasta Łomża przez poszczególne Wydziały Urzędu Miasta

w zakresie posiadanych uprawnień, gdyż to do ich kompetencji winno należeć stwierdzanie takich uchybień.

9.2. Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi Miasta

Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi Miasta Łomża

I Zastępca Prezydenta Miasta	Prezydent Miasta	Zastępca Prezydenta Miasta
<ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświatowe w mieście (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, zespoły szkół, bursy szkolne, poradnia psychologiczna, ośrodek doradztwa metodycznego) • Instytucje kultury • Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji • Placówki pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. • Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji • Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

10. Stan finansów Miasta Łomża

Analiza finansów Miasta Łomża w latach 2007 – 2010 została przeprowadzona w oparciu o następujące dokumenty przekazane przez Urząd Miasta w Łomży:

- Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Łomży za rok 2007 przyjęte Zarządzeniem nr 38/08 Prezydenta Miasta Łomża z dnia 12 marca 2008 r,
- Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Łomży za rok 2008 przyjęte Zarządzeniem nr 30/09 Prezydenta Miasta Łomża z dnia 16 marca 2009 r,
- Sprawozdania z wykonania Budżetu Miasta Łomży za rok 2009 przyjęte Zarządzeniem nr 41/10 Prezydenta Miasta Łomża z dnia 12 marca 2010 r,
- Sprawozdania Rb - NDS za lata 2007 – 2009 oraz za III kwartał roku 2010,
- Sprawozdania Rb-27S i Rb 28S za III oraz za IV kwartał 2010 roku,
- Budżet Miasta Łomża na rok 2011 przyjęty Zarządzeniem nr 202/10 Prezydenta Miasta Łomża z dnia 10 listopada 2010 r.
- Opinię RIO w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Łomża za lata 2007 – 2009 oraz dotyczącą projektu budżetu na rok 2011.

Stan finansów Miasta Łomża jest wynikiem prowadzonej polityki finansowej Miasta. Podstawowe założenia polityki finansowej Łomży realizowane są w oparciu o rokrocznie uchwalany przez Radę Miasta budżet, w którym wyjaśnione są źródła dochodów budżetowych oraz kierunki wydatkowania środków. Budżet Miasta opracowywany jest w oparciu o przepisy Ustawy o finansach publicznych.

W ciągu roku zarządzanie budżetem odbywa się w trybie wynikającym z zapisów Ustawy o finansach publicznych i polega m.in na:

- wykonywaniu postanowień zawartych w uchwale budżetowej
- analizie wykonania budżetu,
- dostosowywaniu budżetu do aktualnych potrzeb i priorytetów w zakresie zadań bieżących oraz kierunków inwestowania poprzez zmiany budżetu,
- korekcie środków budżetowych przyznawanych przez budżet państwa na zadania własne i zlecone i dostosowywaniu wydatków do wielkości tychże środków.

Pozycję finansową Miasta określa wysokość dochodów i wydatków budżetowych, poziom deficytu oraz wskaźniki ogólnego zadłużenia i spłaty długu wyliczone zgodnie z przepisami Ustawy o finansach publicznych.

10.1. Budżet Miasta Łomża

Budżet Miasta sporządzany jest rokrocznie w oparciu o informacje zawarte w aktualnym planie dotyczącym gospodarki społeczno – gospodarczej Miasta, określone przez Ministra Finansów wielkości subwencji (ogólnej, równoważącej, wyrównawczej) oraz planowanych dochodów z tytułu udziału gminy i powiatu we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, a także wielkości dotacji celowych wskazanych przez Urząd Wojewódzki oraz informacje z poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta.

Podstawowymi wielkościami występującymi w budżecie są dochody, wydatki, przychody i rozchody, które to decydują o wielkości nadwyżki/deficytu budżetowego oraz wskazują na końcowy wynik finansowy Miasta.

Tabela 10. Budżet Miasta Łomża w latach 2007 - 2011

BUDŻET MIASTA ŁOMŻA	2007			2008			2009			2010	2011
	Plan	Wykonanie	wyk/plan (%)	Plan	Wykonanie	wyk/plan (%)	Plan	Wykonanie	wyk/plan (%)	Plan	Plan
Dochody Miasta, w tym:	185 608 142,00	187 618 927,21	101,08%	201 735 524,00	204 585 225,38	101,41%	222 584 598,00	223 756 067,90	100,53%	259 956 794,00	275 472 534,00
Wydatki Miasta w tym:	188 200 899,00	180 810 625,77	96,07%	213 212 570,00	206 237 082,51	96,73%	249 422 169,00	243 658 285,95	97,69%	298 087 252,00	310 393 110,00
bieżące	154 877 951,00	148 240 104,58	95,71%	171 970 693,00	165 653 771,98	96,33%	190 022 059,00	186 755 276,06	98,28%	195 475 667,00	210 696 900,00
majątkowe	33 322 948,00	32 570 521,19	97,74%	41 241 877,00	40 583 310,53	98,40%	59 400 110,00	56 903 009,89	95,80%	102 611 585,00	99 696 210,00
NADWYŻKA/DEFICYT	-2 592 757,00	6 808 301,44	-262,59%	-11 477 046,00	-1 651 857,13	14,39%	-26 837 571,00	-19 902 218,05	74,16%	-38 130 458,00	-34 920 576,00
Przychody Miasta	9 411 689,00	12 339 093,62	131,10%	14 492 953,00	17 610 748,75	121,51%	30 923 683,00	33 030 768,51	106,81%	46 521 609,00	42 473 846,00
kredyty i pożyczki	5 928 897,00	5 928 897,00	100,00%	4 720 560,00	4 720 560,00	100,00%	20 283 669,00	20 047 783,79	98,84%	37 678 226,00	42 473 846,00
inne źródła	3 482 792,00	6 410 196,62	184,05%	9 772 393,00	12 890 188,75	131,90%	10 640 014,00	12 982 984,72	122,02%	8 843 383,00	0,00
Rozchody Miasta	6 818 932,00	6 818 932,31	100,00%	3 015 907,00	2 975 907,00	98,67%	4 086 112,00	4 086 111,65	100,00%	8 391 151,00	7 553 270,00
splata kredytów i pożyczek	6 818 932,00	6 818 932,31	100,00%	3 015 907,00	2 975 907,00	98,67%	4 086 112,00	4 086 111,65	100,00%	8 391 151,00	7 553 270,00
udzielenie pożyczki	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00
WYNIK	0,00	12 328 462,75	x	0,00	12 982 984,62	x	0,00	9 042 438,81	x	0,00	0,00

Źródło: sprawozdania Rb-NDS za lata 2007 – 2010 oraz projekt budżetu na rok 2011

We wszystkich analizowanych latach, z wyjątkiem roku 2007 budżet Miasta Łomża był deficytowy. Deficyt Miasta zwiększył się z 1,6 mln w roku 2008 do 38,1 mln w roku 2010. Największy wzrost deficytu odnotowano w roku 2009, gdzie wyniósł on blisko 20 mln złotych i zwiększył się o ponad 1100%. W roku 2011 deficyt budżetowy planowany jest na 34,9 mln złotych, co stanowi spadek o 8% w stosunku do roku poprzedniego.

Z analizy budżetu obejmującej powiaty grodzkie o podobnej charakterystyce jak powiat miasto Łomża²⁵ wynika, iż Łomża począwszy od roku 2010 odznacza się jednym z najwyższych deficytów budżetowych w stosunku do dochodów ogółem pośród analizowanych powiatów. **W roku 2010 Miasta Łomża odznaczała się wskaźnikiem deficytowym w wysokości 14,67% i przewyższała średnią dla analizowanych powiatów o 2,5%. W roku 2011 sytuacja się powtarza. Wskaźnik deficytu budżetowego ponownie**

²⁵ Załącznik nr 8 Analiza budżetów 10 wybranych powiatów grodzkich – analiza obejmuje powiaty grodzkie o liczbie ludności w przedziale 50 – 70 tys. mieszkańców oraz wszystkie powiaty grodzkie województwa podlaskiego.

jest jednym z największych i przekracza średnią o 4,61%²⁶. Wniosek, iż polityka finansowa Miasta Łomży jest odważna i skierowana na realizację dużych inwestycji. **Dalsze prowadzenie ostrej polityki inwestycyjnej prowadzącej do wzrostu, lub zachowania poziomu deficytu na obecnym poziomie jest dość ryzykowne. Grozi bowiem załamaniem wskaźników bezpiecznej polityki finansowej określonej poprzez wskaźniki ogólnego zadłużenia i spłaty zadłużenia wskazane w Ustawie o finansach publicznych.**

Pozytywnym przejawem w zakresie występującego wykonanego deficytu budżetowego jest jego zmniejszenie w stosunku do deficytu planowanego. Jak ukazuje powyższa tabela poziom deficytu wykonanego w stosunku do planowanego wyniósł od 14% do 74%. Sytuacja powyższa prowadzi do złagodzenia ryzyka wystąpienia nieplanowanych zadłużeń, a tym samym zwiększenia długu publicznego miasta i powiatu.

Tabela 11. Dynamika zmian pozycji budżetowych w latach 2007 - 2011

BUDŻET MIASTA ŁOMŻA	Dynamika			
	2011/2010	2010/2009	2009/2008	2008/2007
Dochody Miasta, w tym:	6%	16%	9%	9%
Wydatki Miasta w tym:	4%	22%	18%	14%
bieżące	8%	5%	13%	12%
majątkowe	-3%	80%	40%	25%
NADWYŻKA/DEFICYT	-8%	92%	1105%	-124%
Przychody Miasta	-9%	41%	88%	43%
kredyty i pożyczki	13%	88%	325%	-20%
inne źródła	-100%	-32%	1%	101%
Rozchody Miasta	-10%	105%	37%	-56%
spłata kredytów i pożyczek	-10%	105%	37%	-56%
udzielenie pożyczki	0%	0%	0%	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań Rb-NDS za lata 2007 – 2009 oraz budżetu Miasta na rok 2011

O poprawnych działaniach z zakresu gospodarki finansowej minimalizujących ryzyko zwiększenia się deficytu budżetowego wykonanego w stosunku do planowanego świadczy brak wystąpienia przekroczeń wydatków wykonanych nad planowanymi oraz wykonanie dochodów przewyższające te planowane. Przy odpowiedniej gospodarce wydatkami, ryzyko zwiększenia deficytu mogłoby być praktycznie wyeliminowane. Czynnikiem warunkującym taki stan rzeczy jest zmniejszenie wykonywanych wydatków do tych planowanych do poziomu średniego wyliczonego dla 10 powiatów grodzkich. Optymalnym wskaźnikiem wykonania wydatków byłby tu wskaźnik wynoszący ok. 94%, który jest średnim wskaźnikiem wykonania dla analizowanych jednostek²⁷. Tymczasem **wskaźnik wykonania dochodów w Mieście Łomża wynosi ok. 97% i ma tendencję zwyżkową, co powoduje powiększenie się ryzyka wystąpienia zwiększonego deficytu budżetowego.**

²⁶ Porównaj Tabela 31, załącznik nr 8

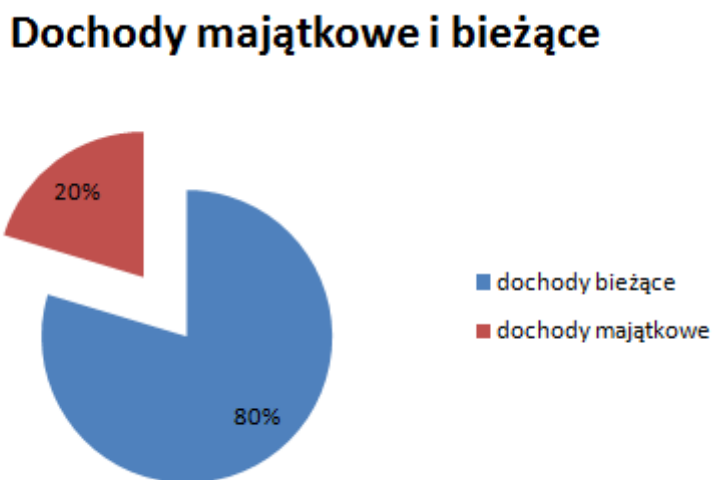
²⁷ Patrz załącznik nr 8 tabela 32

Poziom wykonania dochodów i wydatków, ich dynamika oraz struktura przedstawione zostaną w poniższych punktach.

Dochody Miasta Łomża

Dochody Miasta Łomża rokrocznie wykazują tendencję wzrostową. Ich wartość wzrosła ze 187 618 927,21 zł w roku 2007, do planowanej na rok 2011 wartości 275 472 534 zł. W strukturze dochodów Miasta dominują dochody bieżące, które stanowią od blisko 79 do 97% dochodów ogółem. W roku 2011 struktura niniejsza przedstawia się następująco:

Wykres 1, Dochody bieżące i majątkowe w 2011 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie budżetu Miasta na rok 2011

Jak wskazuje analiza struktury dochodów 10 powiatów grodzkich, Miasto Łomża nie wyróżnia się strukturą podziału dochodów na bieżące i majątkowe. Ich wartości oscylują wokół średniej dla analizowanych powiatów²⁸. Pomimo iż, ani kwotowo, ani procentowo, wydatki majątkowe Miasta Łomży nie odbiegają od średniej wartości dla analizowanych powiatów należy podkreślić fakt, iż tak **wysokie planowanie dochodów majątkowych niesie za sobą ryzyko utraty płynności finansowej oraz załamania się wskaźników zadłużenia**. W analizowanym okresie na wysoki poziom dochodów majątkowych miały wpływ środki otrzymane ze środków pochodzących z funduszy UE. **W przypadku powstania sytuacji, iż część środków unijnych nie zostanie przekazana z powodu naruszeń warunków umowy budżet załame się, co spowoduje zwiększenie deficytu budżetowego, konieczność zaciągnięcia większego kredytu, a co za tym idzie zwiększenia wskaźników zadłużenia oraz spłaty zadłużenia. Sytuacja ta pogłębi się**

²⁸ Porównaj Załącznik nr 8 tabela 33

jeszcze w przypadku nie zrealizowania zaplanowanych w budżecie dochodów ze sprzedaży majątku.

Miasto Łomża charakteryzuje się umiarkowanym wzrostem dochodów i oscyluje wokół średniej wyznaczonej dla podobnej wielkości powiatów grodzkich²⁹. Największy wzrost dochodów odnotowano w roku 2010, kiedy to osiągnęły one wartość bliską 120% dochodów roku 2009. Wzrost ten spowodowany był wynikiem przede wszystkim ponadprzeciętnego wzrostu dochodów w dziale „Transport i Łączność”. Najmniejszy wzrost dochodów, w odniesieniu do analizowanego okresu, zaplanowano na rok 2011, w którym oszacowano ich wzrost na poziomie niecałych 6%.

Tabela 12. Źródła dochodów Miasta Łomża

GŁÓWNE ŹRÓDŁA DOCHODÓW MIASTA ŁOMŻA (Miasto + Powiat)	2007		2008		2009		2011		2009/2008	2008/2007
	PLN	%	PLN	%	PLN	%	PLN	%	%	%
Dochody własne, w tym:	78 427 400,89	41,81%	88 456 360,02	43,24%	89 545 712,62	40,02%	99 689 450,00	36,19%	1,23%	12,79%
Wpływy z podatków i opłat lokalnych	21 016 223,69	11,20%	24 062 589,43	11,76%	26 099 329,66	11,67%	27 034 506,00	9,81%	8,46%	14,50%
Dochody z majątku	3 812 112,83	2,03%	1 970 997,97	0,96%	1 952 976,55	0,87%	7 370 300,00	2,68%	-0,91%	-48,30%
Udział w dochodach budżetu państwa	45 181 129,48	24,09%	48 124 126,70	23,53%	43 966 723,86	19,65%	50 460 288,00	18,32%	-8,64%	6,51%
Pozostałe dochody	8 417 934,89	4,49%	14 298 645,92	6,99%	17 526 682,55	7,83%	14 824 356,00	5,38%	22,58%	69,86%
Subwencje, w tym	74 023 786,00	39,45%	82 457 969,00	40,30%	88 541 682,00	39,57%	99 413 126,00	36,09%	7,38%	11,39%
oświatowa	62 820 038,00	33,48%	69 153 717,00	33,80%	76 182 564,00	34,05%	85 127 097,00	30,90%	10,16%	10,08%
wyrównawcza	4 209 486,00	2,24%	5 608 843,00	2,74%	5 682 491,00	2,54%	8 088 255,00	2,94%	1,31%	33,24%
równoważąca	5 494 262,00	2,93%	6 065 023,00	2,96%	6 610 734,00	2,95%	6 197 774,00	2,25%	9,00%	10,39%
uzupełnienie subwencji	1 500 000,00	0,80%	1 630 386,00	0,80%	65 893,00	0,03%	0,00	0,00%	-95,96%	8,69%
Dotacje celowe, w tym:	27 918 831,57	14,88%	33 007 379,08	16,13%	34 404 390,89	15,38%	36 287 274,00	13,17%	4,23%	18,23%
Z budżetu Państwa na realizację zadań zleconych gminie	15 349 673,52	8,18%	14 423 176,94	7,05%	14 380 928,06	6,43%	14 341 365,00	5,21%	-0,29%	-6,04%
Na dofinansowanie zadań własnych gminy	3 423 646,60	1,82%	5 341 129,67	2,62%	4 258 455,35	1,91%	3 588 000,00	1,30%	-20,27%	56,01%
Z funduszy celowych na dofinansowanie zadań własnych gminy	235 119,00	0,13%	704 747,18	0,34%	2 511 300,00	1,12%	1 500 000,00	0,54%	256,34%	199,74%
Na zadanie realizowane na podstawie porozumień dla gminy	116 198,67	0,06%	576 683,02	0,28%	591 273,38	0,26%	4 403 500,00	1,60%	2,53%	396,29%
Z budżetu Państwa jako współfinansowanie w programach z udziałem środków unijnych							1 675 855,00	0,68%	0,00%	0,00%
Z budżetu Państwa na realizację zadań administracji rządowej wykonywane przez powiat	5 085 764,52	2,71%	6 126 300,80	2,99%	9 169 491,88	4,10%	7 294 500,00	2,65%	49,67%	20,46%
Z budżetu Państwa na zadania własne powiatu	1 833 897,69	0,98%	3 767 336,66	1,84%	2 816 391,14	1,26%	1 776 000,00	0,64%	-25,24%	105,43%
Na zadania realizowane na podstawie porozumień dla powiatu	1 674 531,57	0,89%	1 993 474,45	0,97%	676 551,08	0,30%	1 271 814,00	0,46%	-66,06%	19,05%
Z funduszy celowych na zadania własne powiatu	200 000,00	0,11%	74 530,36	0,04%	0,00	0,00%	236 240,00	0,09%	-100,00%	-62,73%
Ze środków UE	7 248 908,75	3,86%	663 517,28	0,33%	11 264 282,39	5,03%	40 082 684,00	14,55%	1597,66%	-90,85%
Na zadania bieżące	7 173 603,18	3,82%	343 360,82	0,17%	621 730,19	0,28%	697 758,00	0,25%	81,07%	-95,21%
Na inwestycje	75 305,57	0,04%	320 156,46	0,16%	10 642 552,20	4,75%	39 384 926,00	14,30%	3224,17%	325,14%
RAZEM DOCHODY	187 618 927,21	100,00%	204 585 225,38	100,00%	223 756 067,90	100,00%	275 472 534,00	100,00%	9,37%	9,04%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

Źródłami dochodowymi gminy i powiatu są dochody własne, subwencje, dotacje celowe oraz środki pozyskane z funduszy UE. We wszystkich analizowanych latach głównym źródłem dochodów (poza rokiem 2011) są dochody własne, na które składają się wpływy z podatków i opłat lokalnych, dochody z majątku, udział w dochodach budżetu państwa oraz pozostałe dochody własne. W budżecie Miasta Łomża dochody własne zajmują od 36,19% w roku 2011 do 43,2% w roku 2008.

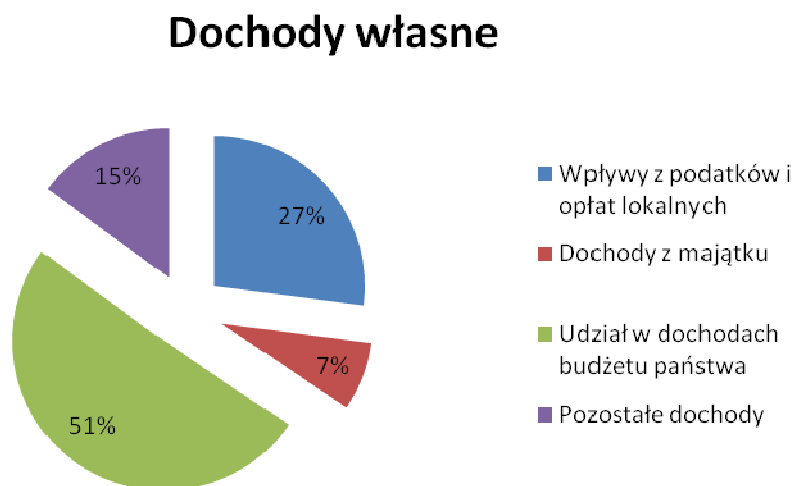
W strukturze dochodów własnych największy udział mają udziały w dochodach budżetu Państwa, na które składają się udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz podatek dochodowy od osób prawnych. Udziały podatkowe stanowią we wszystkich latach od

²⁹ Patrz tabela 34, załącznik nr 8

20 do 25% ogółu dochodów Miasta oraz około 50 – 57% dochodów własnych Gminy. Strukturę dochodów własnych planowanych na rok 2011 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Struktura dochodów własnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie budżetu na rok 2011

Najważniejszym źródłem dochodów własnych, biorąc pod uwagę fakt ich bezpośredniej zależności od polityki finansowej Miasta, są wpływy z podatków i opłat lokalnych. Gmina kształtując politykę finansową samodzielnie ustalając stawki dotyczące wielu opłat lokalnych, a tym samym ma bezpośredni wpływ na ich osiąganą wysokość. Miasto Łomża charakteryzuje się umiarkowanymi stawkami opłat lokalnych takich jak: podatek od nieruchomości, podatek transportowy, opłata targowa, opłaty administracyjne. Stawki tychże podatków nie zawsze są aktualizowane. Dotyczy to głównie opłat czynszu dzierżawnego wyznaczanego dla małych punktów handlowych i spółdzielni mieszkaniowych. Wielkości tychże opłat wzrastają jedynie o wskaźnik inflacji. Przy ustalaniu ich wielkości nie są brane pod uwagę wzrosty wartości gruntów, a także rozmiianie się stref wyznaczających poziom opłat związane z przyspieszonym rozwojem Miasta. Strefy te wyznaczono w roku 1996 i dotąd ich nie zaktualizowano. Nieprawidłowością są także **występujące znaczne zaległości podatkowe, w których Miasto toczy postępowania egzekucyjne. Nieprawidłowość ta ma znaczący wpływ na stan dochodów własnych Miasta, gdyż stanowi od 11 do blisko 15% ogółu wpływów z tytułu podatków i opłat lokalnych.** W ostatnich latach ściągłość podatków się nieco poprawiła, jednak nadal mamy do czynienia z występującym ryzykiem obniżających dochody własne Miasta.

Tabela 13, Zaległości podatkowe oraz ich udział w dochodach z podatków i opłat lokalnych

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Podatek od nieruchomości os. fizycznych	170 313,38	140 865,16	140 416,54
w tym wymagalne	165 298,58	138 567,76	140 416,54
Podatek od nieruchomości os. Prawnych	2 893 374,07	2 947 376,30	2 740 970,02
w tym wymagalne	2 893 374,07	2 947 376,30	2 740 970,02
Podatek od środków transportowych	3 373,00	72 795,57	72 445,99
w tym wymagalne	3 373,00	71 042,57	72 445,99
Podatek rolny	1 141,46	1 527,29	2 029,18
w tym wymagalne	1 141,46	1 527,29	2 029,18
Podatek leśny	28,00	20,86	26,87
w tym wymagalne	28,00	20,86	26,87
Podatek od posiadania psa	2 287,88	5 142,97	5 097,09
w tym wymagalne	2 287,88	5 142,97	5 097,09
Razem	3 070 517,79	3 167 728,15	2 960 985,69
w tym wymagalne	3 065 502,99	3 163 677,75	2 960 985,69
% dochodów własnych z tytułu podatków	14,59%	13,16%	11,35%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań miasta Łomża

Miasto Łomża było jednostką otrzymującą największe dochody własne na 1 mieszkańca w województwie podlaskim w roku 2007 i 2008. Pomimo tego jednak, nie osiąga ono w żadnym roku stanu średniej krajowej, który wynosił od ponad 1500 zł do blisko 1700 zł na mieszkańca. W roku 2009 Miasto Łomża straciło pozycję lidera w wielkości dochodów własnych na 1 mieszkańca ustępując powiatowi zambrowskiemu, który osiągnął wskaźnik dochodu na 1 mieszkańca o blisko 10 zł większy aniżeli wynosi on w Łomży. Wielkości dochodów własnych na 1 mieszkańca przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dochody własne na 1 mieszkańca

Jednostka terytorialna	gminy łącznie z miastami na prawach powiatu					
	ogółem			dochody własne		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
POLSKA	2 725,28	2 932,15	3 019,64	1 504,28	1 706,98	1 658,67
PODLASKIE	2 395,32	2 640,29	2 978,98	1 046,81	1 243,94	1 273,30
Powiat bielski	1 912,44	2 176,65	2 349,41	800,46	986,69	972,30
Powiat hajnowski	2 055,85	2 305,47	2 571,40	949,28	1 164,72	1 043,32
Powiat kolneński	2 213,62	2 552,42	3 015,30	528,31	658,53	822,08
Powiat łomżyński	2 158,48	2 322,57	2 613,07	509,50	568,04	682,05
Powiat siemiatycki	2 079,46	2 279,60	2 486,88	842,23	964,46	925,26
Powiat wysokomazowiecki	2 105,95	2 362,02	2 571,06	754,46	907,21	909,49
Powiat zambrowski	1 943,73	2 230,62	2 725,79	826,51	1 028,05	1 426,70
Powiat m.Łomża	2 964,48	3 247,18	3 531,06	1 213,44	1 415,63	1 417,36

Źródło: GUS, www.stat.gov.pl

Analizując wielkości dochodów własnych Miasta Łomża na 1 mieszkańca, nasuwa się wniosek, iż opracowując nowy plan lokalnych opłat i stawek podatkowych Miasto miałoby

realny wpływ na wzrost dochodów z tego tytułu, a tym samym mogłoby poprawić wielkości dochodów przypadające na 1 mieszkańca i zbliżyć się pośredniego poziomu krajowego.

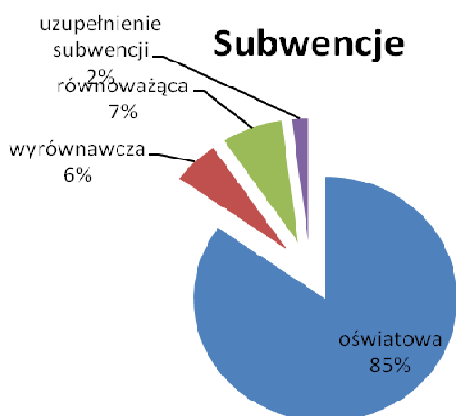
Dochody z majątku gminy i powiatu kształtowały się w analizowanym okresie na podobnym poziomie. Znaczny wzrost planowany jest w niniejszej kategorii na rok 2011, w którym zaplanowano dochody z majątku na poziomie 7,3 mln złotych. **Tak wysoki wzrost dochodów majątkowych z tytułu sprzedaży majątku wobec poziomu tychże dochodów w latach ubiegłych budzi pewne wątpliwości. W związku z tym w obszarze niniejszym występuje znaczne ryzyko zmniejszenia dochodów, a co za tym idzie zwiększenie deficytu i pogorszenie się wskaźników zadłużenia i obsługi długu.**

Drugim, pod względem wielkości źródłem dochodów Miasta są subwencje ogólne z budżetu Państwa osiągające ok. 40% udział w dochodach ogółem. Na subwencje składają się subwencja oświatowa, równoważąca, wyrównawcza i uzupełniająca. W analizowanym okresie wielkość subwencji ulega corocznym wzrostom o ok. 7 – 10%. Wielkość subwencji począwszy od roku 2007 do roku 2011 wzrosła o ponad 25 mln złotych i osiągnęła wielkość blisko 99,5 mln złotych w roku 2011. W strukturze subwencji największy udział ma subwencja oświatowa, a najmniejszy uzupełnienie subwencji, która występuje jedynie w przypadku udzielenia dotacji na zadanie inwestycyjne lub inne zadanie celowe. W latach 2007 – 2011 uzupełnienie subwencji dotyczyło:

- Rok 2007: 1 500 000 zł z przeznaczeniem na sfinansowanie zadania „Budowa II etapu ul. Szosa Zambrowska”,
- Rok 2008 1 630 000 zł, z tego 1 300 000 z przeznaczeniem na kontynuację zadania „Budowa II etapu, ul. Szosa Zambrowska”.

Przykładowa struktura wewnętrzna subwencji przedstawia się następująco:

Wykres 3. Subwencje za rok 2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie budżetu na rok 2011

Trzecim co do wielkości źródłem dochodów budżetowych są dotacje celowe z przeznaczeniem na realizację zadań zleconych i własnych gminy oraz powiatu. W analizowanym okresie wysokość tychże dotacji uległa wzrostowi o około 9 mln złotych. Dynamika wzrostu tychże dotacji z roku na rok jest jednak mniejsza i z poziomu 18% w roku 2008 spadła do 4% w roku 2009 oraz niecałego 1% w roku 2010.

Ostatnim, jednak bardzo ważnym źródłem dochodów budżetowych są dotacje pochodzące ze środków europejskich. Ich największy udział w budżecie przypada na lata 2010 – 2011. W ciągu 4 lat nastąpił blisko czterokrotny wzrost udziału tychże środków w dochodach budżetowych osiągając w latach 2010 – 2011 kwotę ponad 40 mln złotych.

Ponadprzeciętny wzrost dochodów z tytułu dotacji ze środków europejskich spowodowany jest realizacją wielu inwestycji. Największy wpływ na wzrost dochodów mają następujące zadania:

- Rozbudowa i modernizacja systemu transportowego Łomży i okolic – II etap – dotacja w kwocie 10 350 711 zł,
- Budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla miasta Łomża i okolicznych gmin – dotacja w kwocie 6 273 310 zł,
- Tereny sportowo – rekreacyjne nad Narwią – dotacja w kwocie 4 845 250 zł,
- Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży – dotacja w kwocie 16 671 059 zł,

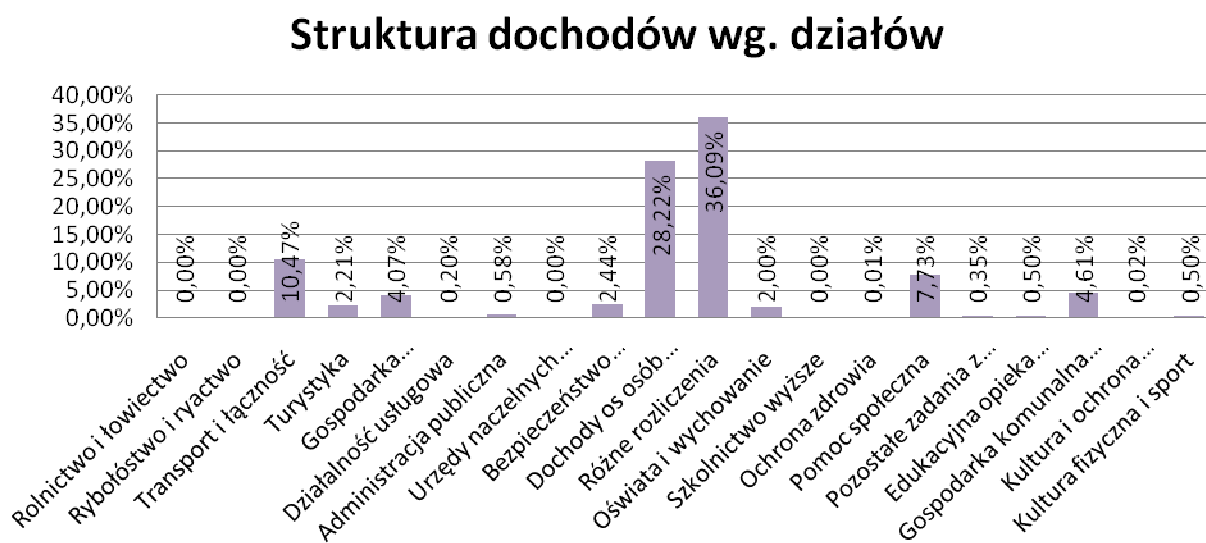
Biorąc pod uwagę poczynione założenia Miasta dążące do poprawy warunków społeczno – gospodarczych gminy i powiatu należy zwrócić uwagę, iż w kolejnych latach nie nastąpią tak znaczne wielkości pozyskanych środków. Kolejna, planowana perspektywa finansowa, może także zmienić reguły przyznawania środków zamieniając bezzwrotne dotacje na preferencyjne pożyczki i kredyty. **Dlatego też, w celu utrzymania wysokich dochodów majątkowych, a tym samym zapewnienia wzrostu ogólnego poziomu dochodów budżetowych należy sporządzić alternatywny plan pozyskiwania środków zewnętrznych.**

Odpowiedzią na zapotrzebowanie Miasta, w zakresie realizacji inwestycji mogą być środki pochodzące z funduszy krajowych – np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w zakresie realizacji inwestycji środowiskowych lub możliwość realizacji innych zadań inwestycyjnych w ramach Partnerstwa Publiczno – Prywatnego. Ustawa o PPP daje możliwości realizacji inwestycji z zakresu transportu, kultury, sportu, turystyki czy innych zadań gmin w oparciu o środki pozyskane od inwestora prywatnego. W projektach takich udziałem JST może być np. wkład rzeczowy w postaci gruntów, natomiast zabezpieczeniem

dla Inwestora stabilna sytuacja finansowa JST zmniejszająca ryzyko niepowodzenia inwestycji.

Klasyfikując dochody według działów należy stwierdzić, iż największy udział w dochodach ma dział 758 Różne rozliczenia stanowiący udział od 36% do 42% oraz dział 756 Dochody os osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem. Struktura dochodów budżetowych wg. działów w roku 2011 przedstawia się następująco.

Tabela 15. Struktura dochodów w roku 2011

Źródło: budżet Miasta Łomża na rok 2011

Na wzrost dochodów budżetowych w roku 2011 miał wpływ ponadprzeciętny wzrost dochodów w dziale „Gospodarka mieszkaniowa” o blisko 202% oraz 112% wzrost dochodów dziale „Transport i łączność”. Wzrosty dochodów w powyższych działach związane są otrzymaniem dotacji ze środków europejskich na zadanie pn. „Rozbudowa i modernizacja systemu transportowego Łomży i okolic – II etap” oraz zaplanowaną sprzedażą mienia komunalnego w kwocie ponad 7 mln złotych.

W roku 2010 ponadprzeciętny wzrost dochodów w działach 600, 630 oraz 900 także wynikał z otrzymanych dotacji pochodzących ze środków UE. W dziale 600 otrzymano dotację na realizację zadania „Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży”, w dziale 630 na realizację zadania „Tereny rekreacyjno – sportowe nad Narwią”, natomiast w dziale 900 na zadanie „Budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla miasta Łomża i okolicznych gmin”.

Rok 2009 odznaczał się ponad 875% wzrostem dochodów w dziale 751 „Urzędy naczelných organów władzy państwowej”, co spowodowane było uzyskaniem dotacji celowej

z Krajowego Biura Wyborczego z przeznaczeniem na obsługę wyborów do Parlamentu Europejskiego.

W pozostałych działach we wszystkich latach dynamika zmian dochodów zależna jest od aktualnych potrzeb gminy i powiatu i wykazuje nieznaczne wahania. Szczegółowe informacje dotyczące wielkości dochodów w poszczególnych działach i dynamice ich zmian przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Dochody wg. działów

DOCHODY MIASTA WG DZIAŁÓW	Dział	2007	2008	2009	2010	2011	2011/2010	2010/2009	2009/2008	2008/2007
		PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	%	%	%	%
Rolnictwo i łowiectwo	010	6 306,16	16 693,84	23 062,85	9 538,00	0,00	-100,00%	-58,64%	38,15%	164,72%
Rybołówstwo i rybactwo	050	890,00	690,00	790,00	1 000,00	1 000,00	0,00%	26,58%	14,49%	-22,47%
Transport i łączność	600	3 728 470,39	2 716 703,32	1 230 503,15	13 562 045,00	28 848 380,00	112,71%	1002,15%	-54,71%	-27,14%
Turystyka	630	5 000,00	0,00	7 140 495,39	15 373 221,00	6 089 846,00	-60,39%	115,30%	100,00%	-100,00%
Gospodarka mieszkaniowa	700	3 772 531,99	3 482 458,46	4 311 439,64	3 717 160,00	11 215 000,00	201,71%	-13,78%	23,80%	-7,69%
Działalność usługowa	710	320 744,96	312 654,91	381 654,99	392 335,00	546 000,00	39,17%	2,80%	22,07%	-2,52%
Administracja publiczna	750	1 501 903,76	2 499 366,27	1 983 463,80	1 742 981,00	1 598 905,00	-8,27%	-12,12%	-20,64%	66,41%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i sądownictwa	751	152 451,20	9 115,00	89 011,26	143 668,00	10 365,00	-92,79%	61,40%	876,54%	-94,02%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	754	4 454 273,45	5 274 161,40	6 366 320,30	5 445 250,00	6 718 000,00	23,37%	-14,47%	20,71%	18,41%
Dochody os. osób prawnych, od os. fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	756	68 052 286,95	72 412 110,13	70 310 257,52	68 829 790,00	77 731 034,00	12,93%	-2,11%	-2,90%	6,41%
Różne rozliczenia	758	75 956 961,51	86 233 019,66	94 170 496,74	95 933 782,00	99 413 126,00	3,63%	1,87%	9,20%	13,53%
Oświata i wychowanie	801	821 959,14	4 128 617,65	4 265 748,81	4 169 164,00	5 520 489,00	32,41%	-2,26%	3,32%	402,29%
Szkolnictwo wyższe	803	32 258,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	0,00%	-100,00%
Ochrona zdrowia	851	25 121,40	20 557,60	26 305,00	21 000,00	21 000,00	0,00%	-20,17%	27,96%	-18,17%
Pomoc społeczna	852	20 572 971,27	21 014 080,09	22 746 715,22	22 426 580,00	21 282 224,00	-5,10%	-1,41%	8,25%	2,14%
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	853	179 734,50	373 639,19	870 953,48	1 600 665,00	962 476,00	-39,87%	83,78%	133,10%	107,88%
Edukacyjna opieka wychowawcza	854	943 097,83	2 074 523,66	2 059 887,18	1 994 996,00	1 389 515,00	-30,35%	-3,15%	-0,71%	119,97%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	900	3 960 995,81	1 305 612,51	3 785 352,01	21 425 233,00	12 697 674,00	-40,73%	466,00%	189,93%	-67,04%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	921	2 448 284,23	1 192 359,94	712 048,96	2 443 708,00	45 000,00	-98,16%	243,19%	-40,28%	-51,30%
Kultura fizyczna i sport	926	682 683,80	1 518 861,75	3 281 561,60	724 678,00	1 382 500,00	90,77%	-77,92%	116,05%	122,48%
RAZEM DOCHODY		187 618 927,21	204 585 225,38	223 756 067,90	259 956 794,00	275 472 534,00	5,97%	16,18%	9,37%	9,04%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych Miasta Łomży

Wydatki Miasta Łomża

Analizowany okres obejmujący lata 2007 – 2011 charakteryzuje się tendencją wzrostową wydatków budżetowych Miasta Łomża. Jak wskazuje dynamika zmian wskazana, w tabeli nr 19, poziom wydatków budżetowych w latach 2007 – 2010 wzrastał niemalże dwukrotnie w stosunku do wzrostu dochodów. Sytuacja nieco unormowała się w roku 2011, w którym to wzrost dochodów przewyższa wzrost wydatków. Wydatki budżetowe w analizowanych okresie wzrosły z poziomu 180 810 625,77 zł w roku 2007 do poziomu 310 393 110 zł w roku 2011.

Wzrost wydatków budżetowych Miasta Łomży wykazuje średnie wartości w stosunku do innych powiatów grodzkich o wielkości pomiędzy 50 a 70 tys. mieszkańców³⁰. **Ze względu jednak na tempo wzrostu dochodów mniejsze aniżeli tempo wzrostu wydatków należy zaostrzyć politykę wydatkową Miasta i ograniczyć poziom wzrostu wydatków.**

³⁰ Patrz tabela 35, Załącznik nr 8

W przeciwnej sytuacji może dojść do załamania deficytu, a co za tym idzie wskaźników zadłużenia i obsługi długu określonych w ustawie o finansach publicznych.

Dodatkowym argumentem za powyższym jest także fakt, iż w pozostałych analizowanych powiatach średnie tempo wzrostu dochodów jest nieco wyższe aniżeli tempo wzrostu wydatków³¹.

Źródłami wydatków Miasta Łomży są wydatki bieżące i majątkowe wynikające z realizacji zadań własnych i zadań zleconych, a także udzielanych dotacji na zadania bieżące i inwestycyjne. Wśród wydatków bieżących największy poziom wykazują wydatki z tytułu zakupów rzeczowych oraz wynagrodzeń wraz z pochodnymi, natomiast wśród wydatków inwestycyjnych zadania realizowane przy współudziale środków pochodzących z funduszy europejskich.

Wielkości wydatków bieżących i majątkowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4, Wydatki bieżące i majątkowe

Źródło: sprawozdania budżetowe Miasta Łomży za lata 2007 – 2010 oraz budżet na rok 2011

Pomimo szybszego tempa wzrostu wydatków nad wzrostem dochodów sytuacja Miasta nadal jest stabilna. Warunkuje to fakt, iż poziom wykonanych wydatków nie przewyższa poziomu wydatków planowanych. Dodatkowym pozytywnym aspektem w zakresie wydatków jest zahamowanie tempa wzrostu wydatków bieżących. **Utrzymanie jednak takiego stanu będzie możliwe jedynie przy zachowaniu niskiego tempa wzrostu wydatków przy jednoczesnym wzroście tempa dochodów, doprowadzając do stałej zmiany tempa wzrostu wydatków i dochodów na strukturę z korzystniejszym wskaźnikiem wzrostu dochodów.**

³¹ J.w

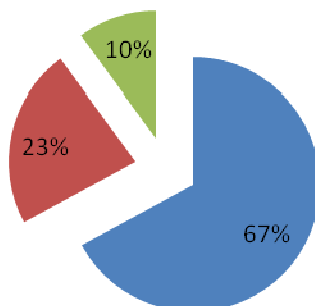

Przykładową strukturę wydatków budżetu Miasta Łomża przedstawia poniższy wykres.

Tabela 17. Struktura wydatków budżetowych Miasta Łomża w roku 2009

Struktura wydatków

■ Wydatki bieżące, w tym: ■ Wydatki inwestycyjne, w tym: ■ Dotacje, w tym:

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania budżetowego za rok 2009

W strukturze wydatków według działów wydatkami dominującymi we wszystkich latach analizy są koszty utrzymania placówek oświatowych wskazanych w dziale 801 „Oświata i wychowanie”. Poziom tychże wydatków w analizowanym okresie wynosi od blisko 32% do 44% ogółu wydatków Miasta. Wysokość tychże wydatków w roku 2007 wyniosła 72 934 579,36 zł. W roku 2011 wydatki niniejsze zaplanowano na poziomie 102 634 504 zł i stanowi wzrost w przeciągu analizowanego okresu o kwotę blisko 30 mln złotych. Wysoki poziom wydatków z zakresu oświaty jest wynikiem przede wszystkim wysokich kosztów wynagrodzeń pracowniczych. Wydatki niniejsze finansowane są w większości subwencją oświatową, która stanowi ok. 70% pokrycia wydatków. Reszta wydatków oświatowych rokrocznie pokrywana jest z dochodów Miasta Łomża oraz zaciągniętych kredytów bankowych.

W ramach działu 801 Miasto Łomża udziela także, na podstawie art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. nr 95 poz. 425) dotacji niepublicznym placówkom oświatowym. Tryb udzielania i rozliczania dotacji określa organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego (art. 90 ust. 4 ustawy o systemie oświaty).

Na podstawie tych przepisów Centrum Nauki Biznesu „Żak” sp. z o.o. w dniu 9 listopada 2010 r. wniosła przeciwko Gminie Miastu Łomży pozew o zapłatę kwoty 146 115,00 zł wynikającej z nieotrzymania, zdaniem Centrum Nauki i Biznesu „Żak” sp. z o.o., kwoty dotacji w wysokości jej należnej.

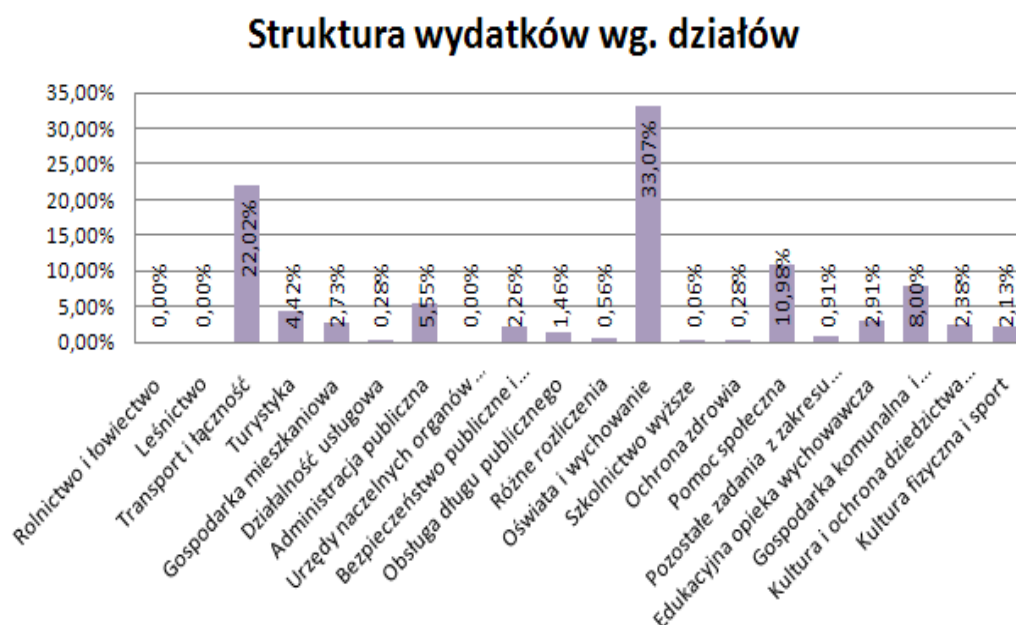
Na analogicznej podstawie prawnej, chociaż jeszcze nie z pozwem, oparto swoje żądanie Stowarzyszenie Edukacji i Rynku Pracy w Łomży. W piśmie z dnia 14 grudnia 2010 r. wystąpiło ono z żądaniem „usunięcia wady prawnej w Uchwale Rady Miejskiej Nr 522/LXIX/10 w związku z Uchwałą Rady Miejskiej Nr 402/LV/09 w części dotyczącej wysokości dotacji dla szkół niepublicznych z uprawnieniami publicznymi, których organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rynku Pracy z siedzibą w Łomży polegającej na znacznym zaniżeniu dotacji dla naszych szkół w roku budżetowym 2010 r.”

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należy wnikliwie rozważyć zasadność powyższych roszczeń, w oparciu o ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. W razie uwzględnienia stanowiska w/w podmiotów należy zmienić system przyznawania tych dotacji, aby w przyszłości uniknąć zbędnych procesów sądowych, z którymi wiązały się dodatkowe koszty dla Miasta Łomży.

Na stałym wysokim poziomie utrzymują się wydatki w dziale 852 Pomoc społeczna. Ich udział w wydatkach budżetowych ogółem wynosi od 11% do blisko 18%. W latach 2010 i 2011 poziom wydatków w dziale zaczął nieznacznie spadać. Wysoko poziom wydatków odnotowano w analizowanym okresie także w dziale 600 Transport i Łączność, którego udział w wydatkach ogółem wynosi od ok. 7 do 22% ogółu wydatków. Największy procentowy udział wydatków w dziale 600 odnotowano w roku 2011. Ich poziom jest wynikiem realizacja zadania inwestycyjnego realizowanego z funduszy UE, o którym była mowa w poprzednich akapitach.

Przykładowa struktura wydatków Miasta Łomża według udziału w ogólnej kwocie wydatków przedstawia się następująco.

Wykres 5. Struktura wydatków budżetowych w roku 2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie budżetu na rok 2011

W ostatnich latach – tj. 2009 – 2011 ważnym działem pod względem wydatków stał się dział 630 Turystyka. Tam też odnotowano rekordowy wzrost wydatków ponad 3200% w roku 2009, co było wynikiem rozpoczęcia realizacji zadań finansowanych ze środków pochodzących z UE tj:

- „Modernizacja stadionu miejskiego w Łomży- II etap, wydatki w kwocie 5 579 998,40 zł, Zadanie realizowane do roku 2010.
- Budowa miejskiej pływalni w Łomży, wydatki w kwocie 17 706 072,51 zł, zadanie realizowane do roku 2011.

W pozostałych działach we wszystkich latach dynamika zmian wydatków zależna jest od aktualnych potrzeb gminy i powiatu i wykazuje nieznaczne wahania. Szczegółowe informacje dotyczące wielkości wydatków w poszczególnych działach i dynamice ich zmian przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Poziom wydatków budżetowych w latach 2007 – 2011

WYDATKI MIASTA ŁOMŻA, wg działów	2007	2008	2009	2010	2011	2011/2010	2010/2009	2009/2008	2008/2007
	PLN	PLN	PLN	PLN	PLN	%	%	%	%
Rolnictwo i łowiectwo	7 564,87	261 317,73	24 863,66	12 538,00	3 000,00	-76,07%	-49,57%	-90,49%	3354,36%
Leśnictwo	252,00	1 452,00	339,00	500,00	500,00	0,00%	47,49%	-76,65%	476,19%
Transport i łączność	23 721 575,18	17 501 130,97	17 333 775,73	44 472 719,00	68 334 389,00	53,65%	156,57%	-0,96%	-26,22%
Turystyka	552 636,00	719 060,00	23 775 026,20	36 255 271,00	13 728 180,00	-62,13%	52,49%	3206,40%	30,11%
Gospodarka mieszkaniowa	4 994 528,72	4 043 662,41	5 435 651,98	4 749 080,00	8 458 906,00	78,12%	-12,63%	34,42%	-19,04%
Działalność usługowa	751 840,31	921 064,33	680 185,42	783 855,00	872 640,00	11,33%	15,24%	-26,15%	22,51%
Administracja publiczna	13 509 266,43	14 730 761,48	15 050 107,47	16 930 138,00	17 231 800,00	1,78%	12,49%	2,17%	9,04%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	152 451,20	9 115,00	89 011,26	143 668,00	10 365,00	-92,79%	61,40%	876,54%	-94,02%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	4 630 016,44	5 652 133,74	6 633 869,20	5 986 972,00	7 014 200,00	17,16%	-9,75%	17,37%	22,08%
Obsługa długu publicznego	541 048,63	678 883,39	1 264 647,53	3 841 298,00	4 520 577,00	17,68%	203,74%	86,28%	25,48%
Różne rozliczenia	0,00	0,00	0,00	45 537,00	1 747 276,00	3737,05%	100,00%	0,00%	0,00%
Oświata i wychowanie	72 934 579,36	91 066 543,32	94 818 940,49	95 262 172,00	102 634 504,00	7,74%	0,47%	4,12%	24,86%
Szkolnictwo wyższe	32 298,00	200 000,00	200 000,00	300 346,00	200 000,00	-33,41%	50,17%	0,00%	519,23%
Ochrona zdrowia	921 463,74	930 452,12	963 763,94	1 207 416,00	869 830,00	-27,96%	25,28%	3,58%	0,98%
Pomoc społeczna	32 438 792,81	32 444 861,72	35 490 426,81	34 364 898,00	34 076 279,00	-0,84%	-3,17%	9,39%	0,02%
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	398 275,53	708 194,57	2 473 815,03	3 362 113,00	2 815 452,00	-16,26%	35,91%	249,31%	77,82%
Edukacyjna opieka wychowawcza	6 519 223,71	7 249 711,50	9 413 242,89	8 868 976,00	9 036 133,00	1,88%	-5,78%	29,84%	11,21%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8 335 646,20	7 743 238,06	11 001 471,67	26 370 925,00	24 824 157,00	-5,87%	139,70%	42,08%	-7,11%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	6 149 315,15	7 461 027,20	8 579 765,23	10 925 385,00	7 396 164,00	-32,30%	27,34%	14,99%	21,33%
Kultura fizyczna i sport	4 219 851,49	13 914 472,97	10 429 382,44	4 203 445,00	6 618 758,00	57,46%	-59,70%	-25,05%	229,74%
RAZEM WYDATKI	180 810 625,77	206 237 082,51	243 658 285,95	298 087 252,00	310 393 110,00	4,13%	22,34%	18,14%	14,06%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych Miasta Łomża

Miasto Łomża wykazuje się we wszystkich latach najwyższym wskaźnikiem wydatków na 1 mieszkańca w województwie podlaskim oraz w Polsce, co powoduje fakt zwiększenia się ryzyka wzrostu wydatków. Ich średnia wielkość dotycząca wydatków ogółem przewyższa wskaźniki o blisko 500 zł. Jak wykazuje poniższa tabela wskaźnik realizacji dochodów Miasta Łomża z roku na rok wzrasta. Analizując powyższe dane należy przyjąć, iż o ile wzrost wydatków w oświacie i wychowaniu oraz kulturze jest objawem pozytywnym, to wydatki na poziomie ogólnym należy bardziej kontrolować i nie dopuszczać do znacznych wzrostów, gdyż może to spowodować zwiększenie deficytu budżetowego, a tym samym wskaźników ogólnego zadłużenia i wskaźnika spłaty zobowiązań. Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Wydatki na 1 mieszkańca

Jednostka terytorialna	gminy łącznie z miastami na prawach powiatu								
	ogółem			na oświatę i wychowanie			na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
POLSKA	2 674,76	2 992,58	3 307,80	875,75	973,47	1 049,66	91,62	105,88	122,80
PODLASKIE	2 340,38	2 606,25	3 161,02	890,05	999,73	1 061,42	68,30	72,29	90,32
Powiat bielski	1 876,96	2 078,11	2 524,30	646,20	751,65	806,18	59,18	49,88	62,67
Powiat hajnowski	1 996,09	2 198,78	2 860,64	679,85	780,92	775,96	123,20	123,05	116,15
Powiat kolneński	2 127,07	2 600,37	3 368,29	848,89	951,59	1 083,44	52,25	65,84	95,02
Powiat łomżyński	2 106,13	2 251,68	2 638,39	841,15	971,67	1 027,73	55,84	57,90	71,76
Powiat siemiatycki	1 930,20	2 204,93	2 572,62	746,60	822,21	857,87	85,60	86,89	103,88
Powiat wysokomazowiecki	1 967,85	2 271,35	2 628,14	767,38	849,13	969,51	64,35	80,51	87,07
Powiat zambrowski	1 907,07	2 224,03	2 661,12	743,00	752,10	849,74	32,14	34,06	62,64
Powiat m.Łomża	2 856,90	3 273,40	3 845,13	1 152,41	1 445,41	1 496,32	97,16	118,42	135,40

Źródło: GUS, www.stat.gov.pl

10.2. Wskaźniki zadłużenia i spłaty zobowiązań

W analizowanym okresie wskaźnik zadłużenia Miasta wykazywał tendencje wzrostową. Jak wynika z przeprowadzonej analizy wzrósł on z poziomu 6,59% w roku 2008 do poziomu 30,83% w roku 2011. Pomimo tego, w analizowanym okresie wykazywały one bezpieczną wartość w stosunku do określonej przez ustawę o finansach publicznych bezpieczną granicę 60% dochodów.

W odniesieniu do innych powiatów grodzkich wskaźnik zadłużenia Miasta Łomży jest jednym z najniższych wskaźników, jednak biorąc pod uwagę jego tendencję wzrostową należy stwierdzić, iż zanotował on największy wzrost spośród analizowanych Miast³². Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, iż przy kontynuowaniu polityki finansowej nastawionej na dalsze inwestycje oraz uwzględniając fakt ograniczonych możliwości uzyskania bezzwrotnych źródeł finansowania wskaźnik zadłużenia może wzrosnąć i przyjąć wartości niebezpieczne zagrażając tym samym budżetowi Miasta.

Według zapisów Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Łomża na lata 2011 – 2014 przyjętej Zarządzeniem Prezydenta Miasta Łomża nr 201/10 z dnia 10 listopada 2010 roku, a także opinii RIO w Białymstoku z dnia 10 grudnia 2010 r, wskaźniki globalnego zadłużenia i spłaty zobowiązań nie przekraczają w żadnym z analizowanych lat ustawowego limitu określonego przez ustawę o finansach publicznych. Wskaźniki niniejsze w roku 2011 mają wynosić odpowiednio:

- Zadłużenie ogółem: 30,83%, (wskaźnik z art. 170)
- Wskaźnik łącznej spłaty zobowiązań: 4,38% (wskaźnik z art. 169)

W latach kolejnych wskaźniki te nieznacznie wzrosną i wyniosą w maksymalnym wariancie w 37,35% (wskaźnik zadłużenia ogółem w roku 2012) oraz 7,81% (wskaźnik łącznej spłaty zobowiązań w roku 2013). Jak przedstawia poniższa tabela, według Wieloletniej Prognozy Finansowej Miastu nie zagraża sytuacja przekroczenia dopuszczalnych wskaźników zadłużenia.

W analizowanym okresie wskaźniki zadłużenia najniższą wartość zanotowały w roku 2008 i wynosiły odpowiednio:

- Zadłużenie ogółem: 6,59%
- Wskaźnik łącznej spłaty zobowiązań: 1,59%

---

³² Patrz tabela 36 oraz tabela 37, Załącznik nr 8

Wskaźniki zakładane dla lat 2011 – 2014 obliczone w sposób określony przez art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 także nie naruszają granicznej wartości relacji określonej w art. 243 ustawy. Szczegółowe informacje dotyczące prognozy długu zawiera tabela 38 w załączniku nr 8.

Wzrosty wskaźników zadłużenia nie świadczą o radykalnym pogorszeniu się sytuacji finansowej Miasta, gdyż są wynikiem realizacji zadań inwestycyjnych. Oznacza to, iż poziom zobowiązań wynika z wysokości kredytów zaciągniętych głównie na realizację inwestycji, natomiast ich spłata nie zagraża realizacji pozostałych planowanych zadań. Ze względu jednak na ich spory wzrost zaleca się prowadzenie bezpiecznej polityki finansowej, gdyż już przy obecnych poziomie zadłużenia budżet Miasta oraz wartości wskaźników są wrażliwe na zmiany poziomu dochodów i wydatków budżetowych.

11. Rekomendacje – zestawienie zbiorcze

OBSZAR ANALIZY	REKOMENDACJE
PLANOWANIE STRATEGICZNE I WIELOLETNIE	
Brak aktualizacji Strategii Promocji Gospodarczej Miasta Łomża na lata 2005-2010; stanowiącej kluczowy dokument zawierający cele, kierunki działań i zadania, które mają przyczynić się do podniesienia konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw, a także zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej Miasta i w konsekwencji przyciągnięcia inwestorów zewnętrznych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych;	Aktualizacja Strategii Promocji Gospodarczej Miasta – rekomenduje się 5-letni horyzont czasowy;
Brak strategii/ programu branżowego dotyczącego rozwoju turystyki na terenie Miasta Łomża; Miasto ma potencjał turystyczny, prawie 21% powierzchni Miasta stanowią obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione. Atrakcyjność turystyczną podnoszą liczne obszary zieleni.	Opracowanie Strategii rozwoju turystyki, uwzględniającej działania zmierzające do podniesienia atrakcyjności turystycznej Miasta dla turystów, ale również dla mieszkańców Łomży, jak i dla potencjalnych inwestorów;
	Kierunki działań powinny uwzględniać inwestycje zrealizowane i planowane do realizacji – budowa basenu oraz Sali widowiskowo-wystawienniczej; Niezbędne jest wskazanie działań związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej podstawowej i towarzyszącej, aby stworzyć kompleksową ofertę turystyczną i wzmocnić konkurencyjność Miasta w kontekście ubiegania się o organizację imprez sportowych, kulturalnych, gospodarczych;
INWESTYCJE – PLANOWANIE I REALIZACJA	
Brak dostatecznego zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, kulturalnej.	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie Strategii rozwoju turystyki, która wyznaczy kierunki działań mających na celu podniesienie atrakcyjności turystycznej Miasta również dla jej mieszkańców, poprzez działania na rzecz infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, turystycznej, wydarzeń o charakterze społecznym. Przygotowanie strategii musi być poprzedzone wnikliwą analizą potrzeb i problemów mieszkańców w zakresie funkcji turystycznej Miasta oraz ich preferencji w zakresie kierunku rozwoju Łomży; Warunkiem osiągnięcia sukcesu, rozumianego jako realizacja celów i

	zamierzeń zawartych w strategii, jest akceptacja ze strony mieszkańców Miasta;
Planowana Budowa Centrum Kultury – kluczowym problemem jest niewłaściwe zdefiniowanie zakresu inwestycji oraz przeznaczenia budynku; W konsekwencji wydłuża się czas realizacji przedsięwzięcia, mnożą się zadania związane z „obsługą” zadania.	<p>Na uwagę zasługuje niewłaściwe zaplanowanie procesu przygotowania przedsięwzięcia. Przetarg na wykonanie pełnobrańowej dokumentacji projektowej został przeprowadzony w połowie roku, umowa z wykonawcą została podpisana 10.08.2009 r. Dopiero po upływie ponad pół roku, w marcu 2010 r. został wybrany wykonawca usług doradczych, polegających na przeprowadzeniu analiz i wskazaniu zakresu funkcjonowania Centrum i w konsekwencji określenie najefektywniejszego modelu realizacji przedsięwzięcia pn. Łomżyńskie Centrum Kultury. Opracowanie nie spełniło oczekiwań Zamawiającego, nie zawierało bowiem kluczowych elementów, tj. uzasadnienia dla realizacji inwestycji w przyjętym zakresie, nie wskazano w nim argumentów, na podstawie których można wskazać optymalny wariant inwestycji. W konsekwencji, przyjęta koncepcja nie jest odpowiedzią na faktycznie istniejące potrzeby i problemy, nie znajduje uzasadnienia w przeprowadzonych analizach.</p> <p>Należy zlecić komórce audytu wewnętrznego przeprowadzenie zadania audytowego w zakresie poprawności przebiegu procesu inwestycyjnego oraz weryfikację planów i założeń odnośnie budowy.</p>
POZYSKIWANIE ZEWNĘTRZNEGO FINANSOWANIA	
Ograniczone możliwości współfinansowania inwestycji z budżetu środków europejskich	<ul style="list-style-type: none"> • Korzystanie z tzw. alternatywnych źródeł finansowania zewnętrznego, przede wszystkim realizacja zamierzeń inwestycji w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP); • Pozyskiwanie środków na projekty tzw. miękkie/ nieinwestycyjne w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, które w zdecydowanej większości nie wymagają wnoszenia wkładu własnego w postaci pieniądza; • Pozyskiwanie środków finansowych m.in. z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców Miasta; • Ubieganie się o wsparcie w ramach

	Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (NMF i MF EOG), konkursy zostaną uruchomione najprawdopodobniej na przełomie 2011/2012;
Brak działań podejmowanych na rzecz wsparcia dzieci i młodzieży z Łomży, organizacji czasu poza zajęciami lekcyjnymi;	Pozyskanie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki środków finansowych na organizację zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i Młodzieży – zarówno dydaktycznych, jak i sportowych;
POZYSKIWANIE INWESTORÓW PRYWATNYCH	
Brak strategii promocji	Opracowanie nowej strategii promocji na kolejne lata
Układ i funkcjonalność zakładki „biznes” na stronie internetowej www.lomza.pl mało intuicyjne. Problem z wyszukaniem niezbędnych informacji (oferta inwestycyjna) lub ich brak (inwestorzy działający na terenie Miasta itd.)	Dokonanie lepszego rozplanowania, usystematyzowania oraz poszerzenia informacji prezentowanych w zakładce „biznes”. Ewentualnie stworzenie odrębnej strony internetowej. Przykładem dobrego portalu może być Kielecki Portal Gospodarczy.
Brak systematycznego monitorowania strategii promocji (konkretnych działań)	Lepsze, dokładniejsze i systematyczne monitorowanie przyjętej strategii poprzez opracowanie zestawień, analiz odchyleń itp.
Centrum obsługi inwestora – w chwili obecnej nie spełnia swojej roli w pełnym zakresie	Działalność powinna skupić się również na obsłudze inwestorów zewnętrznych.
WSPÓŁPRACA PARTNERSKA	
Dezaktualizacja wielu porozumień	Wypracowanie jednolitej strategii, weryfikacja i aktualizacja podpisanych porozumień
	Przyjęcie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi
WYDARZENIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE	
Brak imprez o dużej randze, rozpoznawanych w kraju i zagranicą.	Podjąć działania w celu organizacji przynajmniej jednej dużej imprezy cyklicznej (sportowej, kulturalnej, gospodarczej).
Niewystarczająca baza noclegowa do organizacji dużych imprez.	Strategia Turystyki oraz Strategia Promocji powinny uwzględniać konieczność rozbudowy bazy noclegowej, która pozwoli na organizację dużych imprez społeczno-kulturalnych oraz gospodarczych w Łomży.

ORGANIZACJA PRACY URZĘDU MIEJSKIEGO	
Niewłaściwie uregulowany status prawny sekretarza miasta w Statucie.	Zmiana Statutu w zakresie dostosowującym do obowiązującego stanu prawnego.
Utrata ważności certyfikatu zarządzania jakością ISO 9001.	Podjęcie działań mających na celu ponowne certyfikowanie Urzędu.
Brak w strukturze organizacyjnej komórki do bezpośrednich kontaktów z potencjalnymi inwestorami.	Powołanie Biura ds. obsługi inwestora względnie Pełnomocnika Prezydenta Miasta Łomża ds. inwestycji.
Ograniczony czas pracy Urzędu.	Wydłużenie czasu pracy Urzędu w wybrane dni tygodnia.
Wyłącznie osobista możliwość składania skarg i wniosków na działalnę Urzędu	Umożliwienie składania skarg i wniosków dotyczących Urzędu w formie elektronicznej czy telefonicznej. Opisanie na BIP Urzędu Miasta procedury załatwiania skarg i wniosków.
Brak możliwości składania wniosków do Urzędu w formie elektronicznej	Umożliwienie przekazywania wniosków w formie elektronicznej lub na interaktywnych formularzach
Brak istotnych danych i informacji na BIP Urzędu Miasta	Uporządkowanie i uzupełnienie BIP Urzędu Miasta
Brak jednolitych regulacji dotyczących szkoleń pracowników	Wydanie zarządzenia Prezydenta Miasta Łomża w sprawie szkoleń pracowników
Nieścisłości w Regulaminie Organizacyjnym	Analiza aktów normatywnych regulujących pracę Urzędu pod kątem ich wewnętrznej spójności
Brak wiedzy Prezydenta lub innych osób odpowiedzialnych o wykonywaniu dodatkowych prac zarobkowych urzędników poza Urzędem Miasta	Zobowiązanie pracowników Urzędu do uzyskania zgody Prezydenta lub innej upoważnionej osoby do podjęcia prac zarobkowych poza Urzędem.
Brak wyższego wykształcenia u kadry kierowniczej Urzędu	Preferowanie wyższego wykształcenia przy kolejnych naborach na stanowiska urzędnicze
JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE	
Nieścisłości w aktach prawnych regulujących funkcjonowanie poszczególnych jednostek	Analiza aktów normatywnych regulujących funkcjonowanie poszczególnych jednostek pod kątem ich zgodności z aktualnie obowiązującymi normami prawnymi i stosowanymi pojęciami języka prawnego.
Instytucje kultury finansowane są przede wszystkim z dotacji z budżetu Miasta	Rozważenie możliwości połączenia kilku instytucji kultury celem osiągnięcia lepszej

	organizacji pracy, efektywniejszego wykorzystania potencjału obecnych pracowników i lepszego wykorzystania posiadanej infrastruktury.
Brak kompetencji nadzorczych nad MOSIR w Łomży w Regulaminie Organizacyjnym	Wprowadzenie stosownych zmian w Regulaminie Organizacyjnym.
Brak skutecznego nadzoru nad podległymi jednostkami organizacyjnymi	Zwiększenie nadzoru nad podległymi jednostkami organizacyjnymi.
FINANSE MIASTA	
Poziom dochodów własnych z tytułu podatków i opłat lokalnych	Przeanalizowanie bieżących opłat z tytułu podatku od nieruchomości, podatku od środków transportowych, opłat administracyjnych itp. w celu określenia odpowiednich stawek opłat,
	Wyrównanie poziomu dochodów własnych na 1 mieszkańca do średniej krajowej,
	Ograniczenie decyzji o odroczeniach podatkowych
	Odzyskanie zaległych kwot z tytułu podatku od nieruchomości i innych lokalnych podatków i opłat
Poziom pozostałych dochodów własnych	Zaktualizowanie stawek dotyczących dzierżawy składników majątkowych gminy i powiatu,
	Sprzedaż majątku Miasta w oparciu o aktualnie obowiązujące stawki rynku nieruchomości.
Poziom dochodów z tytułu dotacji otrzymanych z funduszy UE	Utrzymanie stałego wzrostu dochodów otrzymywanych ze środków zewnętrznych,
	<p>W obliczu braku lub ograniczonej perspektywie dotyczącej uzyskania środków z funduszy UE po roku 2012 opracowanie nowej strategii pozyskiwania środków na inwestycje, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wyszukanie alternatywnych źródeł finansowania pochodzących ze środków krajowych (np. NFOŚiGW oraz WFOŚiGW, Bank Gospodarstwa Krajowego i inne), Rozważenie możliwości realizacji

	inwestycji w ramach Partnerstwa Publiczno – Prywatnego
	Wyszukanie alternatywnych źródeł finansowania zadań o charakterze miękkim – fundacje i stowarzyszenia, (w tym fundacje bankowe).
Poziom dochodów ogółem	Zachowanie zwykłej tendencji realizacji dochodów ogółem,
	Realizacja dochodów w sposób przekraczający planowane dochody.
Poziom wydatków budżetowych ogółem	Zachowanie nieznacznych tendencji spadkowych wydatkowania środków
	Zachowanie poziomu wykonania wydatków nie przekraczającego poziomu wydatków zaplanowanych,
	Zastopowanie znacznych tendencji zwykłych dotyczących realizacji wydatków na 1 mieszkańca,
	Zbliżenie poziomu wydatków budżetowych przypadających na 1 mieszkańca do poziomu średniej krajowej,
	Zachowanie lekkich tendencji zwykłych dotyczących wydatkowania środków w dziale kultura i oświata przypadających na 1 mieszkańca.
	Zapobieganie występowania nieprawidłowości w systemie udzielania dotacji placówkom oświatowym, a więc uniknięcie ewentualnej konieczności zapłaty zaległych kwot dotacji wraz z karnymi odsetkami oraz kosztami postępowania sądowego.
Wskaźniki zadłużenia i spłaty zobowiązań	Ograniczenie zaciągania kredytów służących wyłącznie sfinansowaniu deficytu budżetowego w zakresie realizacji zadań bieżących
	Zachowanie wskaźników zadłużenia ogółem oraz spłaty zobowiązań nie przekraczających dopuszczalnych progów określonych w Uofp oraz jeżeli to możliwe zachowanie wskaźników na poziomie nie wyższym aniżeli planowane w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2011 – 2014,

Sprawozdania finansowe oraz poziom dostępności informacji finansowych w BIP	Zachowanie czytelnego układu sprawozdań finansowych oraz zachowanie spójności danych zawartych w tabelach prezentujących poszczególne wydatki i dochody (w sprawozdaniu za 2007 występują błędy w zakresie sumowania kwot wydatków i dochodów oraz braki części dochodów i wydatków, w roku 2008 występują rozbieżności w danych prezentowanych w odniesieniu do dochodów z majątku powiatu),
	Umieszczenie danych finansowych w BIP w jednym miejscu oraz pokatalogowanie ich w sposób pozwalający na szybkie wyszukanie informacji,
	Zachowanie spójnego systemu prezentowania danych (w jednych latach występują wszystkie załączniki z zakresu finansów Miasta, w innych występują tylko znikome informacje dotyczące zrealizowanego poziomu wydatków i dochodów)

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1. Wykaz zadań inwestycyjnych wskazanych do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Łomża na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015.

Tabela 20. Wykaz zadań inwestycyjnych wskazanych do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Łomża na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015.

Lp.	Nazwa zadania	Planowany w Programie termin realizacji	Planowany koszt zadania
1.	Rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego Łomży i przyległych gmin – II etap Stan zaawansowania prac: Spółka dwukrotnie ubiegała się o dofinansowanie na realizację zadania w ramach funduszy unijnych. Spółka zrealizowała część zadań z systemu z środków własnych. W ramach zadania zrealizowano: budowę kanałów sanitarnych w ulicach: Mała Kraska, Słowikowa, Franciszka Skowronka, Kraska przy kościele, Wiśniowa, Nadnarwiańska, Żabia, Szosa Zambrowska oraz sieci wodociagowych w ulicach: Wojska Polskiego, Kołtąta, Słowikowa, Nowogrodzka przy targowicy, Poznańska w kierunku WZUW (Akademicka), Nadnarwiańska. W ramach systemu pozostało do realizacji budowa kanału sanitarnego w ul. Nowogrodzkiej przy targowicy (zadanie zostało rozpoczęte w 2010 roku i zostanie zakończone wiosną 2011) w ul. Przemysłowa, Poligonowa, Bazowa (zgodnie z planem do realizacji w roku 2013).	2008-2009	8 112 100,00
2.	Budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla Miasta Łomża i okolicznych gmin	2008-2013	60 635 000,00
3.	Budowa i rozbudowa miejskiego systemu ciepłowniczego w Łomży: <ul style="list-style-type: none"> • modernizacja sieci ciepłowniczych przesyłowych; • modernizacja węzłów cieplnych; • modernizacja źródła wytwarzania energii cieplnej; 	2008-2013	29 114 000,00
4.	Ograniczenie oddziaływania na środowisko emisji odorów z oczyszczalni ścieków Stan zaawansowania prac: Rozpoczęcie realizacji zadania zaplanowano na 2011 r. Prace nie zostały wykonane w terminie wskazanym w Programie w związku z brakiem środków finansowych.	2008-2009	1 000 000,00
5.	Wymiana kabli zasilających oczyszczalnię ścieków Stan zaawansowania prac: W 2011 roku zostanie wykonana dokumentacja niezbędna do realizacji inwestycji. Prace rozpoczną się w roku 2011, zakończenie planowane na rok 2013.	2008-2009	1 375 000,00
6.	Modernizacja i rozbudowa zasilania elektrycznego oraz układów pomiarowych na oczyszczalni ścieków w Łomży	2008-2009	700 000,00
7.	Budowa wodociągu rozdzielczego i kanalizacji	2008-2009	900 000,00

	sanitarnej w dzielnicy przemysłowej przy ul. Żabiej		
	Stan zaawansowania prac: Zadanie będzie realizowane w 2014 roku zgodnie z zatwierdzonym Wieloletnim Planem Rozbudowy i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych.		
	Budowa kanalizacji sanitarnej na os. Zawady Przedmieście	2008-2010	2 750 000,00
8.	Stan zaawansowania prac: Spółka posiada pełną dokumentację techniczną niezbędną do realizacji zadania wraz z decyzją o pozwoleniu na budowę. Zadanie będzie realizowane w latach 2012 i 2013 zgodnie z zatwierdzonym Wieloletnim Planem Rozbudowy i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych.		
	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Polnej oraz kanalizacji deszczowej i nawierzchni ulicy	2008-2009	385 000,00
9.	Stan zaawansowania prac: Zadanie jest powiązane z budową ulicy, która będzie realizowana przez Urząd Miejski w Łomży. Ścisłe powiązanie tych zadań wynika z licznych kolizji istniejącego uzbrojenia z projektowanym kanałem sanitarnym. Spółka ujęła budowę kanału w swoim planie inwestycyjnym na rok 2011.		
	Budowa kanalizacji sanitarnej do osiedla przy szosie do Mężenina przy ogródkach działkowych	2010 r	265 000,00
10.	Stan zaawansowania prac: Zadanie zostało zrealizowane w pełnym zakresie rzeczowym.		
	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z dwiema przepompowniami w ul. Nowogrodzkiej od PSS do granic miasta	2011	585 000,00
11.	Stan zaawansowania prac: Zadanie będzie realizowane w 2013 roku zgodnie z zatwierdzonym Wieloletnim Planem Rozbudowy i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych.		
	Przebudowa ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Łomży	2008-2011	4 030 000,00
12.	Stan zaawansowania prac: Zadanie zgodnie z Wieloletnim Planem Rozbudowy i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych jest przewidziane do realizacji na lata 2009-2012. W ramach prowadzonej przebudowy ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków w 2010 r. została wykonana wymiana kraty rzadkiej. Ponadto, prowadzone są prace projektowe przebudowy instalacji do odzysku ciepła powstającego podczas termicznej mineralizacji osadów w powiązaniu z pozostałymi źródłami ciepła, oraz poprawy niezawodności systemu cieplnego. W 2011 roku Spółka planuje rozpocząć prace związane z wymianą drugiej kraty rzadkiej i kraty gęstej oraz montażu nowej zagęszczarki osadu nadmiernego i wirówki do zagęszczania osadu przefermentowanego.		
	Budowa dublera kolektora A	2012-2013	1 670 000,00
13.	Stan zaawansowania prac: Zadanie przewidziane do realizacji w latach 2013÷2014 zgodnie z Wieloletnim Planem Rozbudowy i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych.		
	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Browarnej	2009	115 000,00
14.	Stan zaawansowania prac: Zadanie jest planowane do realizacji na lata 2014 r zgodnie z Wieloletnim Planem Rozbudowy i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych.		

15.	Budowa wodociągu rozdzielczego w Pl. Kościuszki	2009	120 000,00
	Stan zaawansowania prac: Zadanie jest planowane do realizacji na lata 2015-2017 w ramach prowadzonej przez Urząd Miejski przebudowy drogi Nr 61 ul. Wojska Polskiego i Plac Kościuszki.		
16.	Budowa wodociągu w ul. Browarnej	2009	140 000,00
	Stan zaawansowania prac: Zadanie jest planowane do realizacji na 2014 r zgodnie z Wieloletnim Planem Rozbudowy i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych.		
17.	Budowa wodociągu w ul. Zawady Przedmieście z wodociągiem rozdzielczym w ul. Przykoszarowej	2010	200 000,00
	Stan zaawansowania prac: Inwestycja jest planowana do realizacji w roku 2011 zgodnie z zatwierdzonym planem. Zadanie jest na etapie projektowania.		
18.	Przebudowa wodociągu rozdzielczego w ul. Krzywe Koło	2010	75 000,00
	Stan zaawansowania prac: Zadanie jest planowane do realizacji na lata 2012 w ramach prowadzonej przez Urząd Miejski przebudowy ul. Krzywe Koło.		
19.	Przebudowa koryta rzeki Łomżyczki wraz z urządzeniami regulacyjnymi i budowlanymi	2009-2010	9 978 820,00
	<p>Stan zaawansowania prac: Inwestycja realizowana przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku, będącym samorządową jednostką organizacyjną Województwa Podlaskiego, sprawującą w jego imieniu nadzór nad rzeką Łomżyczką. Inwestycja została ujęta w planach inwestycyjnych WZMiUW w Białymstoku na wniosek władz Miasta Łomża z uwagi na zagrożenie powodziowe, jakie stwarza rzeka w granicach administracyjnych Miasta Łomża. Wszelkie kompetencje w zakresie prowadzenia tej inwestycji leżą po stronie WZMiUW. Finansowanie inwestycji przewidziane w ramach środków z UE, których Beneficjentem ma być WZMiUW w Białymstoku. Na dzień dzisiejszy WZMiUW posiada opracowaną „Koncepcję programowo-przestrzennej przebudowy koryta rzeki Łomżyczki wraz z urządzeniami regulacyjnymi i budowlami, w zakresie poprawienia jej zdolności przepustowej na odcinku do ujścia do Narwi w górę do km 8+000” oraz do uzyskał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach i lokalizacji celu publicznego inwestycji. Miasto Łomża na podstawie porozumienia z 22 marca 2007 r. zawartego z Województwem Podlaskim, partycypowało w kosztach opracowania Koncepcji (50% kosztów) i wydało ze środków własnych w okresie od 2007 r. do końca 2010 r. kwotę 43 188 zł.</p> <p>Obecnie brak jest szczegółowego harmonogramu działań w ramach inwestycji oraz ustaleń w sprawie jej dalszej realizacji.</p>		
20.	Zakupy taboru i sprzętu dla potrzeb MPGKiM	2000-2013	6 630 000,00
21.	Podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej obiektów oświatowych	2009-2013	990 000,00
Łącznie zaplanowane wydatki			129 769 920,00

Załącznik 2. Wykaz zadań inwestycyjnych planowanych i zrealizowanych w latach 2007-2010.

Tabela 21. Inwestycje zrealizowane w 2007 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2007	Wykonanie na 31.12.2007	% wykonania
Drogi publiczne w miastach na prawach powiatu		5 526 000	8 585 943, 89	155,37
1.	Przebudowa utwardzonego pobocza ul. Zjazd	6 000	5129,51	85,49
2.	Budowa Al. Legionów na odcinku od BP do granic Miasta Łomża	70 000	49 954,12	71,36
3.	Budowa II etapu ul. Szosa Zambrowska	3 250 000	5 315 999,05	163,57
4.	Nadnarwiański ciąg komunikacyjny (ul. Nadnarwiańska, Grobla Jednaczewska wraz z ul. Łąkową, w tym budowa mostu na rzece Łomżyczka - II etap	2 200 000	3 214 861,21	146,13
Drogi publiczne gminne		5 390 000	5 684 152,08	105,46
1.	Budowa ul. Kraska - II etap (przy kościele)	800 000	92 780,01	11,60
2.	Modernizacja ul. Żeromskiego	250 000	0,00	0,00
3.	Modernizacja ul. Staffa	320 000	0,00	0,00
4.	Modernizacja ul. Spółdzielczej	230 000	456 868,20	198,64
5.	Modernizacja odwodnienia układu komunikacyjnego m. Łomży	1 870 000	1 868 031,12	99,89
6.	Modernizacja ul. Rycerskiej	600 000	524 567,91	87,43
7.	Modernizacja ul. Bema i Prusa, II etap	500 000	501 452,46	100,29
8.	Budowa pętli autobusowej u zbiegu ul. Wojska Polskiego i Tkackiej	90 000	90 000	100
9.	Budowa ul. Kwiatowej	280 000	184 721,42	65,97
10.	Budowa ulic na osiedlu Łomżyca	150 000	148 715,90	99,14
11.	Budowa ul. Spokojnej (do Poznańskiej-opracowanie dokumentacji technicznej)	300 000	148 481,02	49,49
12.	Budowa węzła komunikacyjnego z rondem na skrzyżowaniu ul. Zawadzkiej z ul. Ks. Janusza i budową ul. Żeromskiego i Staffa	0,00	1 668 534,04	0,00
Oświata i wychowanie		2 682 013	3 474 558,29	129,55
Szkoły podstawowe		715 000	1 038 489,19	145,24
1.	Budowa boiska wielofunkcyjnego dla dzieci i młodzieży przy Sz P Nr 5	0,00	249 170	0,00
2.	Prace remontowo modernizacyjne SP 2	65 000	64 995,81	99,99
3.	Prace remontowo modernizacyjne SP 4	70 000	69 997,67	100

4.	Prace remontowo modernizacyjne SP 5	65 000	102 886,27	158,29
5.	Prace remontowo modernizacyjne SP 7	65 000	77 508,36	119,24
6.	Prace remontowo modernizacyjne SP 9 i GP 8	65 000	63608,90	97,86
7.	Prace remontowo modernizacyjne SP 10 i GP 2	135 000	147 718,78	109,24
Szkoły podstawowe specjalne		100 000	0,00	0,00
Przedszkola		380 000	588 542,80	154,88
Gimnazja		250 000	426 351,06	170,54
Gimnazja specjalne		555 705	572 304	102,99
Licea ogólnokształcące		380 000	450 209,50	118,48
Szkoły zawodowe		290 000	383 843,76	132,36
Gospodarka ściekowa i ochrona wód		1 079 605	3 244 482,83	324,45
1.	Rozbudowa systemu utylizacji odpadów komunalnych	1 000 000	0,00	0,00
2.	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	3 244 482,83	0,00
Gospodarka odpadami		0,00	1 000 000	0,00
Oświetlenie ulic, placów i dróg		200 000	138 295,48	69,15
1.	Budowa punktów oświetleniowych	200 000	138 295,48	69,15
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego				
Biblioteki		815 880	1 330 880	163,12
Muzea		200 000	43 446,40	6,72
1.	Adaptacja budynku po PG 4 na Muzeum Północno-Mazowieckie - I etap	200 000	13 446,40	6,72
2.	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	0,00	30 000	0,00
Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami				
1.	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych zakładów budżetowych	0,00	29 959,42	0,00
2.	Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych-dofinansowanie ochrony i konserwacji zabytków	300 000	222 000	74
3.	Budowa Łomżyńskiego Grodziska	250 000	249 999,40	100
Kultura fizyczna i sport		5 919 090	3 276 358,94	55,35
1.	Modernizacja stadionu miejskiego-etap II	4 000 000	1 160 956,29	29,02
2.	Budowa zespołu terenowych obiektów sportowo-rekreacyjnych na os. Konstytucji 3	850 380	105 0379,08	123,52

	Maja			
3.	Budowa pływalni miejskiej przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży	0,00	15 000	0,00
4.	Budowa sztucznego lodowiska na Placu Niepodległości w Łomży	0,00	80 210,05	0,00
5.	Adaptacja krytej pływalni ZS Ogólnokształcących ul. Bernatowicza, na Centrum Sportu Walki (zm. nazwy na <i>Przebudowa budynku basenu na salę gimnastyczną przy I LO w Łomży</i>)	1 000 000	899 999,90	90
6.	Zakupy inwestycyjne na potrzeby stadionu	68 710	69 813,62	101,61
	R a z e m	22 032 983	26 768 303,33	121,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu na rok 2007

Tabela 22. Inwestycje zrealizowane w 2008 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2008	Wykonanie na 31.12.2008	% wykonania
Drogi publiczne w miastach na prawach powiatu		2 275 000	2 692 688,02	118,40
1.	Budowa II etapu ul. Szosa Zambrowska	0,00	1 113 491,11	85,49
2.	Usprawnienia drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży-ul. Piłsudskiego (od ul. Szosa Zambrowska do ul. Poznańskiej), Al. Legionów (od ul. Piłsudskiego do granic miasta i Spokojna (od obecnego zakończenia do ul. Piłsudskiego)	1 275 000	12 918,37	1,00
3.	Nadnarwiański ciąg komunikacyjny-ul. Nadnarwiańska, Grobla Jednaczewska. Budowa mostu na rzece Łomżyczce.	1 000 000	1 566 278,54	156,60
Drogi publiczne gminne		6 515 900	5 866 447,09	90
1.	Budowa ul Kraska-II etap (przy kościele)	1 000 000	1 092 505,40	109,30
2.	Modernizacja ul. Długiej	800 000	799 999,64	100
3.	Budowa ul. Kpt. Skowronka	430 000	756 151,33	175,80
4.	Modernizacja ul.Żeromskiego	1 300 000	591 151,79	45,50
5.	Budowa ulicy Sybiraków	1 095 000	923 238,63	84,30
6.	Modernizacja ul. Bema i Prusa, etap II	520 000	363 551,05	69,90
7.	Modernizacja ul. Kierzkowej	1 000 000	1 008 397,61	100,80

8.	Dokończenie budowy ul. Fabrycznej	316 000	276 551,64	87,50
9.	Budowa ul. Mała Kraska w ramach porozumienia pomiędzy gminami	54 900	54 900	100
	Oświata i wychowanie	4 875 041	10 370 040	212,70
	Szkoły podstawowe	2 720 000	6 499 469,73	239
1.	Modernizacja i termomodernizacja budynku SP 5	1 000 000	2 830 099,25	283
2.	Budowa boiska sportowego przy SP 7	300 000	867 143,98	289
3.	Budowa boiska sportowego przy SP 4	300 000	756766,38	252,30
4.	Budowa boiska sportowego przy SP 2	300 000	0,00	0,00
5.	Budowa bieżni na boisku SP 9	500 000	1 602 585	320,50
6.	Odwodnienie od strony ul. Mickiewicza prz SP 7	80 000	78 229,62	97,80
7.	Remont dachu na hali sportowej przy SP 9	240 000	320 544,50	133,60
8.	SP 2-zakup tablic interaktywnych	0,00	7 493,00	0,00
9.	SP 4-zakup tablic interaktywnych	0,00	7 493,00	0,00
10.	SP 5-zakup tablic interaktywnych	0,00	7 493,00	0,00
11.	SP 7-zakup tablic interaktywnych	0,00	7 162,00	0,00
12.	SP 9-zakup tablic interaktywnych	0,00	7 298,00	0,00
13.	SP 10-zakup tablic interaktywnych	0,00	7 162,00	0,00
	Szkoły podstawowe specjalne	20 000	100 450,41	502,30
1.	Remont ogrodzenia przy ZSS	20 000	92 986,51	464,90
2.	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	7 464,00	0,00
	Przedszkola	255 000	398 073,77	156,1
1.	Wymiana okien – Przedszkole Publiczne nr 1	0,00	22 000,00	0,00
2.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 2 - remont elewacji	60 000	45 474,02	75,80
3.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 8 - wymiana instalacji elektrycznej	20 000	30 000,00	150

4.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 10 – modernizacja	150 000	108 530,58	72,40
5.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 10 - zakup kserokopiarki	5 000	3 700,00	74
6.	Wykonanie przyłącza kanalizacyjnego wraz z separatorem tłuszczu - PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 9	0	18 968,08	0,00
7.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE14 – utworzenie sali dydaktycznej, remont dachu	20 000	78 449,95	392,20
8.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 1 - zakup tablic interaktywnych	0,00	9 888,00	0,00
9.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 2 - zakup tablic interaktywnych	0,00	9 767,00	0,00
10.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 4 - zakup tablic interaktywnych oraz wyparzaczy	0,00	15 088,00	0,00
11.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE5 - zakup tablic interaktywnych	0,00	9 762,00	0,00
12.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 8 - zakup tablic interaktywnych	0,00	9 888,00	0,00
13.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 9 – zakup tablic interaktywnych	0,00	8 794,14	0,00
14.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 10 – zakup tablic interaktywnych	0,00	9 767,00	0,00
15.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 14 – zakup tablic interaktywnych	0,00	8 780,00	0,00
16.	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE 15 – zakup tablic interaktywnych	0,00	9 217,00	0,00
	Gimnazja	422 611	1 104 582,69	261,41
1.	Zakup usług remontowych	37 611	298 397,93	793,40
2.	PG 1-remont łazienek przy Sali gimnastycznej	50 000	69 827,67	139,70
3.	PG 2-wymiana posadzki	20 000	19 969,22	99,80
4.	PG 8-remont łazienki	15 000	0,00	0,0
5.	Budowa boiska przy PG 3	300 000	680 117,87	226,70
6.	PG 1-zakup tablic interaktywnych	0,00	6 839,00	0,00
7.	PG 2-zakup tablic interaktywnych	0,00	7 464,00	0,00
8.	PG 3-zakup tablic interaktywnych	0,00	7 039,00	0,00
9.	PG 6-zakup tablic interaktywnych	0,00	7 464,00	0,00

10.	PG 8-zakup tablic interaktywnych	0,00	7 464,00	0,00
	Gimnazja specjalne	41 470	26 470,00	63,80
1.	Zakup usług remontowych	41 470	26 470,00	63,80
	Licea ogólnokształcące	852 980	1 794 342,94	155,60
1.	Zakup usług remontowych	302 980	265 766,38	87,70
2.	III LO – remont elewacji budynku, adaptacja pomieszczeń po byłej kotłowni na salę multimedialną i siłownię	350 000	549 963,12	157,10
3.	Zainstalowanie klimatyzacji w auli im. H. Bielickiej w II LO	200 000	195 708,15	97,90
4.	Rozbudowa monitoringu w ZSO	0,00	38 106,70	0,00
5.	Opracowanie projektu boiska wielofunkcyjnego przy II LO w Łomży Plac Kościuszki	0,00	722 648,59	0,00
6.	ZSO – zakup tablic interaktywnych	0,00	7 464,00	0,00
7.	II LO – zakup tablic interaktywnych	0,00	7 343,00	0,00
8.	III LO – zakup tablic interaktywnych	0,00	7 343,00	0,00
9.	Licea profilowane	7 450	6 450,00	86,60
10.	Zakup usług remontowych	7 450	6 450,00	86,60
	Szkoły zawodowe	203 460	318 400,68	595,60
1.	Zakup usług remontowych	53 460	281 764,68	527,10
2.	ZSM i O – zakup tablic interaktywnych	0,00	7 464,00	0,00
3.	ZSE i O – zakup tablic interaktywnych	0,00	7 499,00	0,00
4.	ZST i O – zakup tablic interaktywnych	0,00	7 464,00	0,00
5.	ZSW i O – zakup tablic interaktywnych	0,00	6 839,00	0,00
6.	ZSD – zakup tablic interaktywnych	0,00	7 370,00	0,00
7.	Szkoły zawodowe specjalne	32 070	11 374,70	35,50
8.	Zakup usług remontowych	32 070	11 374,70	35,50
	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8 350 000	3 472 249	41,60

Gospodarka ściekowa i ochrona wód		1 220 000	1 639 754,10	134,40
1.	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych - Rozbudowa i modernizacja ujęć wody Rybaki i Podgórze w ramach sektora MŚP w Łomży – UE- program PHARE 2003	0,00	311 807,32	0,00
2.	System wodno – kanalizacyjny Łomży i przyległych gmin	0,00	31 847,71	0,00
3.	Przebudowa rowu odprowadzającego wody opadowe ze zlewni ul. Poznańskiej	220 000	437 850,50	199
4.	Budowa kanału deszczowego w rejonie ul. Por. Łagody	800 000	858 248,57	107,30
5.	Opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej poszerzenia, przebudowy i modernizacji koryta rzeki Łomżyczki	200 000	0,00	0,00
Gospodarka odpadami		6 500 000	782 954,79	12
1.	Budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla miasta Łomży i okolicznych gmin	6 500 000	782 954,79	12
Oświetlenie ulic, placów i dróg		600 000	800 539,85	133,40
1.	Zakup usług remontowych	400 000	450 851,52	112,70
2.	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych/ budowa punktów oświetleniowych	200 000	349 688,33	174,80
Pozostała działalność		30 000	249 000	830,00
1.	Zakup usług remontowych	0,00	219 000,00	0,00
2.	Przygotowanie dokumentacji technicznej na przebudowę szaletu na Placu Pocztowym	30 000	30 000,00	100
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego		2 380 600	2 772 622	116,50
	Teatry dramatyczne i lalkowe	0,00	30 000,00	0,00
1.	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie i dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	0,00	30 000,00	0,00
	Filharmonie, orkiestry, chóry i kapele	500 000	519 999,95	104
	Przebudowa Sali widowiskowej przy PUW ul. Nowa 2 w Łomży na potrzeby ŁOK	500 000	499 999,95	100
	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie i dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych		20 000,00	0,00

	Centra kultury i sztuki	200 000	200 000,00	100
	Opracowanie dokumentacji Łomżyńskiego Centrum Kultury	200 000	200 000,00	100
	Biblioteki	1 180 600	1 451 139,00	122,90
	Dotacja podmiotowa z budżetu dla samorządowej instytucji kultury (w wykonaniu za 2007 r. śr. wł.-1 130 880 zł)	1 180 600	1 391 139,00	117,80
	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie i dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	0,00	60 000,00	0,00
	Muzea	150 000	221 483,54	147,70
	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	0	71 483,60	0,00
	Modernizacja i adaptacja zabytkowego budynku Muzeum Północno-Mazowieckiego w Łomży	150 000	149 999,94	100
	Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	350 000	350 000,00	100
1.	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych przekazane jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	200 000	200 000,00	100
2.	Budowa Grodziska Łomżyńskiego	150 000	150 000,00	100
	Kultura fizyczna i sport	10 300 000	12 823 216	124,50
1.	Obiekty sportowe	0	2 043 013,21	0,00
2.	Pozostała działalność	10 350 000	10 830 203,24	104,60
3.	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych – modernizacja stadionu przy ul. Zjazd	1 050 000	1 043 788,87	99,40
4.	Budowa zespołu terenowych obiektów sportowo-rekreacyjnych na os. Konstytucji 3 Maja	1 500 000	2 004 105,39	133,60
5.	Modernizacja i rozbudowa pływalni przy SP 10	4 600 000	4 443 240,77	96,60
6.	Przygotowanie dokumentacji i budowa zespołu otwartych ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej na terenie miasta	200 000	199 810,21	99,90
7.	Budowa pływalni miejskiej przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego	1 350 000	1 392 999,72	103,20

8.	Przebudowa budynku basenu na salę gimnastyczną przy I LO w Łomży	1 600 000	1 696 258,28	106
	R a z e m	34 226 541	37 886 838	110,70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu w 2008 roku

Tabela 23. Inwestycje zrealizowane w 2009 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2009	Wykonanie na 31.12.2009	% wykonania
Drogi publiczne w miastach na prawach powiatu		5 526 000	8 585 943, 89	155,37
1.	Przebudowa utwardzonego pobocza ul. Zjazd	6 000	5129,51	85,49
2.	Budowa Al. Legionów na odcinku od BP do granic miasta Łomża	70 000	49 954,12	71,36
3.	Budowa II etapu ul. Szosa Zambrowska	3 250 000	5 315 999,05	163,57
4.	Nadnarwiański ciąg komunikacyjny (ul. Nadnarwiańska, Grobla Jednaczewska wraz z ul. Łąkową, w tym budowa mostu na rzece Łomżyczka - II etap	2 200 000	3 214 861,21	146,13
Drogi publiczne gminne		5 390 000	5 684 152,08	105,46
1.	Budowa ul. Kraska - II etap (przy kościele)	800 000	92 780,01	11,60
2.	Modernizacja ul. Żeromskiego	250 000	0,00	0,00
3.	Modernizacja ul. Staffa	320 000	0,00	0,00
4.	Modernizacja ul. Spółdzielczej	230 000	456 868,20	198,64
5.	Modernizacja odwodnienia układu komunikacyjnego m. Łomży	1 870 000	1 868 031,12	99,89
6.	Modernizacja ul. Rycerskiej	600 000	524 567,91	87,43
7.	Modernizacja ul. Bema i Prusa, II etap	500 000	501 452,46	100,29
8.	Budowa pętli autobusowej u zbiegu ul. Wojska Polskiego i Tkackiej	90 000	90 000	100
9.	Budowa ul. Kwiatowej	280 000	184 721,42	65,97
10.	Budowa ulic na osiedlu Łomżyca	150 000	148 715,90	99,14
11.	Budowa ul. Spokojnej (do Poznańskiej- opracowanie dokumentacji technicznej)	300 000	148 481,02	49,49
12.	Budowa węzła komunikacyjnego z rondem na skrzyżowaniu ul. Zawadzkiej z ul. Ks. Janusza i budową ul. Żeromskiego i Staffa	0,00	1 668 534,04	0,00
Oświata i wychowanie		2 682 013	3 474 558,29	129,55
Szkoły podstawowe		715 000	1 038 489,19	145,24
1.	Budowa boiska wielofunkcyjnego dla dzieci i młodzieży przy Sz P Nr 5	0,00	249 170	0,00

2.	Prace remontowo modernizacyjne SP 2	65 000	64 995,81	99,99
3.	Prace remontowo modernizacyjne SP 4	70 000	69 997,67	100
4.	Prace remontowo modernizacyjne SP 5	65 000	102 886,27	158,29
5.	Prace remontowo modernizacyjne SP 7	65 000	77 508,36	119,24
6.	Prace remontowo modernizacyjne SP 9 i GP 8	65 000	63608,90	97,86
7.	Prace remontowo modernizacyjne SP 10 i GP 2	135 000	147 718,78	109,24
Szkoły podstawowe specjalne		100 000	0,00	0,00
Przedszkola		380 000	588 542,80	154,88
Gimnazja		250 000	426 351,06	170,54
Gimnazja specjalne		555 705	572 304	102,99
Licea ogólnokształcące		380 000	450 209,50	118,48
Szkoły zawodowe		290 000	383 843,76	132,36
Gospodarka ściekowa i ochrona wód		1 079 605	3 244 482,83	324,45
1.	Rozbudowa systemu utylizacji odpadów komunalnych	1 000 000	0,00	0,00
2.	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00	3 244 482,83	0,00
Gospodarka odpadami		0,00	1 000 000	0,00
Oświetlenie ulic, placów i dróg		200 000	138 295,48	69,15
1.	Budowa punktów oświetleniowych	200 000	138 295,48	69,15
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego				
Biblioteki		815 880	1 330 880	163,12
Muzea		200 000	43 446,40	6,72
1.	Adaptacja budynku po PG 4 na Muzeum Północno-Mazowieckie - I etap	200 000	13 446,40	6,72
2.	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	0,00	30 000	0,00
Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami				
1.	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych zakładów budżetowych	0,00	29 959,42	0,00
2.	Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych-dofinansowanie ochrony i konserwacji zabytków	300 000	222 000	74
3.	Budowa Łomżyńskiego Grodziska	250 000	249 999,40	100
Kultura fizyczna i sport		5 919 090	3 276 358,94	55,35

1.	Modernizacja stadionu miejskiego-etap II	4 000 000	1 160 956,29	29,02
2.	Budowa zespołu terenowych obiektów sportowo-rekreacyjnych na os. Konstytucji 3 Maja	850 380	105 0379,08	123,52
3.	Budowa pływalni miejskiej przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży	0,00	15 000	0,00
4.	Budowa sztucznego lodowiska na Placu Niepodległości w Łomży	0,00	80 210,05	0,00
5.	Adaptacja krytej pływalni ZS Ogólnokształcących ul. Bernatowicza, na Centrum Sportu Walki (zm. nazwy na <i>Przebudowa budynku basenu na salę gimnastyczną przy I LO w Łomży</i>)	1 000 000	899 999,90	90
6.	Zakupy inwestycyjne na potrzeby stadionu	68 710	69 813,62	101,61
	R a z e m	22 032 983	26 768 303,33	121,49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu w 2009 roku.

Tabela 24. Planowane wydatki inwestycyjne wg Wieloletniego Planu Inwestycyjnego

Planowane wydatki 2010 (tys.zł)		Liczba zadań	Główne zadania
Całkowite	Środki własne miasta		
Transport i łączność			
34 642,03	21 571,50	11	Rozbudowa i modernizacja systemu transportowego Łomży i okolic I i II etap, w tym: zakup autobusów - 30 szt., przebudowa pętli autobusowych, przebudowa bazy MPK, budowa systemu bezpieczeństwa i informacji, system biletu elektronicznego - (7 539,73 tys. zł) Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży – ul.Piłsudskiego (od ul. Sz. Zambrowska do ul. Poznańskiej), Aleja Legionów (Piłsudskiego do granic miasta), ul.Spokojna (od obecnego zakończenia do ul.Piłsudskiego) (18 367,09 tys. zł)
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska			
20 911,96	7 732,70	6	Budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla Miasta Łomża i okolicznych gmin (20 378,96 tys. zł)
Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego			
3 814,37	1 621,86	2	Modernizacja i adaptacja zabytkowego

			budynku Muzeum Północno-Mazowieckiego w Łomży (3 156,79
Kultura Fizyczna, Sport, Turystyka			
34 913,47	20 540,25	4	Modernizacja stadionu miejskiego w Łomży- II etap (15644,21 tys. zł) Budowa miejskiej pływalni w Łomży (17 634,80 tys. zł)
Oświata i wychowanie			
4 159,68	2 208,40	4	Termomodernizacja placówek oświatowych w Łomży- w tym SP nr 2,4, 9 i 5 (3 656,00 tys. zł)
98 441,51	53 674,71	RAZEM WYDATKI	

Załącznik 3. Wykaz planowanych wydatków inwestycyjnych na lata 2011-2014 (wg Wieloletniego Planu Inwestycyjnego)

Tabela 25 Wydatki inwestycyjne zaplanowane w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na najbliższe 4 lata

Rok	Dziedzina	Planowane wydatki (tys. zł)		Liczba zadań	Główne zadania	Koszt całkowity zadania (tys. zł)
		Całkowite	Środki własne			
2011	Transport i łączność	51 925,84	21 500,15	12	Usprawnienie drogowych połączeń regionalnych w granicach Łomży – ul. Piłsudskiego (od ul. Sz. Zambrowska do ul. Poznańskiej), Aleja Legionów (Piłsudskiego do granic miasta), ul. Spokojna (od obecnego zakończenia do ul. Piłsudskiego)	19 587,37
					Przebudowa ul. Poznańskiej	5 331,00
					Rozbudowa i modernizacja systemu transportowego Łomży i okolic I i II etap, w tym: zakup autobusów - 30 szt., przebudowa pętli autobusowych, przebudowa bazy MPK, budowa systemu bezpieczeństwa i informacji, system biletu elektronicznego	22 518,80
	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	16 675,95	13 602,07	9	Budowa systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla Miasta Łomża i okolicznych gmin	13 071,10
	Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	500,00	500,00	1	Przebudowa i rozbudowa sali widowiskowej w Łomży na potrzeby Filharmonii Kameralnej im. Witolda Lutosławskiego	500,00
	Kultura Fizyczna, Sport, Turystyka	12 952,59	8 599,74	3	Tereny sportowo-rekreacyjne nad Narwią	12 329,42
	Oświata i wychowanie	5 124,30	3 827,70	7	Termomodernizacja placówek oświatowych w Łomży- w tym SP nr 2,4, 9 i 5	3 638,00

BILANS OTWARCIA KADENCJI – URZĄD MIEJSKI W ŁOMŻY

2012	Transport i łączność	9 522,21	7 836,26	17	Kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych w mieście Łomża (w rejonie ul. Żabiej i ulica Akademicka)	2 072,21
					Budowa ul. Polnej i Staszica	1 520,00
	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 830,00	1 500,00	6	Prace na bazie MPK (ogrodzenie, oświetlenie i monitoring)	600,00
	Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	10 000,00	7 000,00	1	Przebudowa i rozbudowa sali widowiskowej w Łomży na potrzeby Filharmonii Kameralnej im. Witolda Lutosławskiego	10 000,00
	Kultura Fizyczna, Sport, Turystyka	12 773,60	8 399,74	2	Tereny sportowo-rekreacyjne nad Narwią	12 673,60
	Oświata i wychowanie	2 570,00	2 470,00	6	Prace remontowo-modernizacyjne i termomodernizacja w Szkołach Podstawowych i Gimnazjach	1 000,00
2013	Transport i łączność	25 749,52	11 094,27	20	Kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych w mieście Łomża (w rejonie ul. Żabiej i ulica Akademicka)	13 649,52
					Modernizacja układu komunikacyjnego m. Łomży w ciągu drogi krajowej nr 63-Szosa Zambrowska II etap	3 700,00
	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 155,00	2 155,00	7	Przebudowa koryta rzeki Łomżyczki wraz z urządzeniami regulacyjnymi i budowlami	1 050,00
	Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	5 776,15	4 043,31	1	Przebudowa i rozbudowa sali widowiskowej w Łomży na potrzeby Filharmonii Kameralnej im. Witolda Lutosławskiego	5 776,15

BILANS OTWARCIA KADENCJI – URZĄD MIEJSKI W ŁOMŻY

	Kultura Fizyczna, Sport, Turystyka	250,00	250,00	2	-	-
	Oświata i wychowanie	2 580,00	2 580,00	6	Prace remontowo-	700,00
					Modernizacyjne i termomodernizacja w szkołach średnich	
2014	Transport i łączność	10 260,00	10 260,00	20	Budowa ul. Wiosennej	1 700,00
	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 033,75	2 033,75	6	Przebudowa koryta rzeki Łomżyczki wraz z urządzeniami regulacyjnymi i budowlami	833,75
	Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	0,00	0,00	0	-	-
	Kultura Fizyczna, Sport, Turystyka	300,00	300,00	2	-	-
	Oświata i wychowanie	3 310,00	3 310,00	6	Prace remontowo-modernizacyjne i termomodernizacja w szkołach średnich	965,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego

Załącznik 4. Możliwości aplikowania o środki w ramach funduszy unijnych w roku 2011

Tabela 26. Konkursy planowane do ogłoszenia w roku 2011³³

Nazwa Programu	Nr i nazwa Działania/ Osi Priorytetowej	Typu Projektów (wybrane)	Planowane ogłoszenie konkursu
Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego	Oś Priorytetowa IV Społeczeństwo informacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie Publicznych Punktów Dostępu do Internetu; • Tworzenie Geograficznych Systemów Informacji Przestrzennej dla poziomu regionalnego i lokalnego; • Zakup i wdrożenie systemów back-office-owych umożliwiających sprawny i bezpieczny dostęp do zasobów danych i informacji publicznej; • Zakup i wdrożenie platform elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania oraz zintegrowanych, interaktywnych usług administracji elektronicznej (e-administracja) na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym zwiększających zakres oraz dostępność usług świadczonych drogą elektroniczną; • Zastosowanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych w e-bezpieczeństwie poprzez zastosowanie aplikacji do przesyłu informacji o zagrożeniach, np. monitoring wizyjny, struktury antykryzysowe, powiadamianie służb; • Elektroniczne usługi i treści dla biznesu i obywateli – elektroniczne platformy usług, rozwój zasobów cyfrowych; • Budowa sieci, jako niezbędny element ww. typów projektów; 	VII-VIII. 2011 r.
	Oś Priorytetowa V Ochrona środowiska	<p>Działanie 5.1. Rozwój regionalnej infrastruktury ochrony środowiska – gospodarka wodno-ściekowa</p> <p>Działanie 5.2. Rozwój lokalnej infrastruktury ochrony środowiska – gospodarka wodno-ściekowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa, przebudowa, rozbudowa, remont oczyszczalni ścieków; • Budowa, przebudowa, rozbudowa, remont sieci kanalizacyjnych; 	III-IV. 2011 r.

³³ Opracowano na podstawie harmonogramów naborów wniosków w ramach poszczególnych programów operacyjnych, udostępnionych na stronach internetowych Instytucji Wdrażających/ Pośredniczących

		<ul style="list-style-type: none"> • Budowa, przebudowa, rozbudowa, remont elementów systemów zaopatrzenia w wodę (łącznie z budową systemu sieci kanalizacyjnych w przypadku ich braku na danym terenie); • Budowa, przebudowa, rozbudowa, remont sieci wodociągowych (łącznie z budową sieci kanalizacyjnych w przypadku ich braku na danym obszarze); • Budowa, przebudowa, rozbudowa, remont i ujęć i stacji uzdatniania wody; • Budowa, przebudowa, remont zbiorników umożliwiających pozyskanie wody pitnej; • Zakup, remont urządzeń do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków, uzdatniania wody, urządzeń regulujących ciśnienie wody; 	
	Oś Priorytetowa V Ochrona środowiska	<p>Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakup urządzeń do produkcji, przetwarzania, magazynowania i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych (energia wiatrowa, wodna, kolektory słoneczne, pompy ciepła, ogniwa fotowoltaiczne, ogniwa paliwowe, energia uzyskiwana z wykorzystaniem biomasy i inne) oraz budowa i przebudowa niezbędnej infrastruktury umożliwiającej funkcjonowanie tych urządzeń; • Zakup nowoczesnych technologii, projektów technicznych oraz know how w zakresie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii; • Budowa sieci energetycznej oraz pozostałej infrastruktury przemysłowej dla celów dystrybucji uzyskanej energii elektrycznej, ciepłej uzyskanych z odnawialnych źródeł energii do istniejącej sieci energetycznej i ciepłowniczej. Budowa infrastruktury przesyłowej służącej do dostarczania nośników energii odnawialnej do urządzeń wytwarzających energię w oparciu o odnawialne źródła energii. 	IX-X. 2011 r.
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej	Osie Priorytetowe I - V	Na dzień sporządzenia niniejszego opracowania, brak jest harmonogramu naboru wniosków; Rolę Instytucji Pośredniczącej we wdrażaniu PO RPW pełni Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, harmonogram naboru wniosków na najbliższy rok zostanie opublikowany na stronie www.parp.gov.pl ;	

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	VIII Oś Priorytetowa	<p>Działanie 8.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu e-inclusion</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie całkowicie lub częściowo pokrywające koszty dostępu do Internetu w gospodarstwach domowych na obszarze objętym projektem; • Pokrycie kosztów dostarczenia, instalacji oraz serwisowania sprzętu komputerowego i/lub niezbędnego oprogramowania w gospodarstwach domowych; • Zakup usługi przeprowadzenia szkoleń dla użytkowników końcowych projektu z zakresu obsługi komputera, korzystania z Internetu oraz nabycia innych umiejętności niezbędnych dla świadczenia pracy na odległość lub skutecznej edukacji przez Internet; • Dofinansowanie kosztów operacyjnych, kosztów zatrudnienia i szkolenia pracowników JST i/lub organizacji pozarządowej uczestniczącej w konsorcjum z JST, którzy będą odpowiedzialni za realizację działania oraz kosztów działań koordynacyjnych zmniejszających problem wykluczenia cyfrowego, np. wyposażenie w sprzęt komputerowy i utrzymanie dostępu do Internetu w jednostkach podległych beneficjentowi (w tym: biblioteki publiczne, publiczne instytucje kultury, szkoły, publiczne placówki opiekuńczo-wychowawcze położone na obszarze działania beneficjenta i publiczne domy pomocy społecznej), 	14-28.II.2011; 18.VII.- 01.VIII.2011
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	Priorytet VI, Działanie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	<p>Typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oddolne inicjatywy lokalne obejmujące: <ul style="list-style-type: none"> ◦ działania o charakterze informacyjnym, promocyjnym, szkoleniowym lub doradczym przyczyniające się do poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej); <p>Kryteria dostępu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Okres realizacji projektu nie przekracza 6 miesięcy • Kompleksowość wsparcia: wszystkim uczestnikom projektu przewidziano stworzenie IPD oraz szkolenia • Projektodawca składa nie więcej niż 2 wnioski o dofinansowanie projektu w ramach danego konkursu 	II kwartał 2011 r.

	<p>Priorytet IX, Wykształcenie i kompetencje w regionach</p> <p>Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej</p>	<p>Typy projektów, na które można uzyskać dofinansowanie w ramach naboru w 2011 roku.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie przedszkoli (w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich). <p>Dodatkowe kryteria (tzw. kryteria dostępu), jakie muszą zostać spełnione przez Projektodawców:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W ramach projektu wymagany jest wkład własny w wysokości od 12% do 15% wartości projektu <p>Ponadto jednym z kryteriów strategicznych, za spełnienie którego można liczyć na dodatkowe punkty będzie komplementarność projektu z inwestycjami zrealizowanymi bądź realizowanymi, finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż Europejski Fundusz Społeczny.</p>	<p>I kwartał 2011 r.</p>
	<p>Priorytet IX, Wykształcenie i kompetencje w regionach</p> <p>Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych</p>	<p>Typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia, w szczególności obejmujące: <ul style="list-style-type: none"> ◦ dodatkowe zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji w trakcie procesu kształcenia ◦ doradztwo i opieka pedagogiczno – psychologiczna dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym); ◦ programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki; 	<p>I kwartał 2011 r.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> o dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych; o rozszerzenie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery); o wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne o wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania <p>Kryteria dostępu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W przypadku projektów obejmujących tylko 1 szkołę maksymalna wartość projektu wynosi 300 000 zł. • W przypadku projektów obejmujących więcej niż 1 szkołę, maksymalna wartość projektu stanowi odpowiednią wielokrotność kwoty 300 000 zł i jednocześnie wynosi nie więcej niż 3 000 000 zł. • Okres realizacji projektu nie przekracza 24 miesięcy • W danym konkursie ten sam podmiot (szkoła, placówka oświatowa) może być objęty tylko jednym projektem. 	
	<p>Priorytet IX, Wykształcenie i kompetencje w regionach Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego</p>	<p>Typy projektów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programy rozwojowe szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia w szczególności obejmujące: o dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia; o doradztwo i opiekę pedagogiczno-psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie 	I kwartał 2011 r.

		<p>uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym);</p> <ul style="list-style-type: none"> o dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych; o efektywne programy doradztwa edukacyjno-zawodowego o modernizację oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy (wprowadzanie nowych kierunków kształcenia, modyfikacja programów nauczania na kierunkach istniejących); o współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy służącą podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia (w tym zwłaszcza w zakresie praktycznych form nauczania – staże i praktyki) o wyposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesne materiały dydaktyczne (w tym podręczniki szkolne) zapewniające wysoką jakość kształcenia o wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne o wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania <p>Kryteria dostępu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W przypadku projektów obejmujących tylko 1 szkołę maksymalna wartość projektu wynosi 500 000 zł. • W przypadku projektów obejmujących więcej niż 1 szkołę, maksymalna wartość projektu stanowi odpowiednią wielokrotność kwoty 500 000 zł i jednocześnie wynosi nie więcej niż 5 000 000 zł. • Okres realizacji projektu nie przekracza 24 miesięcy • W ramach projektu wymagany jest wkład własny w wysokości od 12% do 15% wartości projektu 	
--	--	---	--

Załącznik 5. Wykaz zadań zrealizowanych w latach 2007-2010, współfinansowanych z krajowych środków publicznych

Tabela 27. Zadania zrealizowane w latach 2007-2010, współfinansowane z publicznych środków krajowych

Lp.	Źródło dofinansowania	Projekt/ zadanie	Wartość zadania	Kwota dofinansowania
1.	Kontrakt Wojewódzki dla Województwa Podlaskiego na lata 2007-2008	Nadnarwiański ciąg komunikacyjny	1 586 000,00 PLN	808 860,00 PLN
2.	Kontrakt Wojewódzki dla Województwa Podlaskiego na lata 2007-2008	Modernizacja ul. Kierzkowej	1 008 398,00 PLN	514 283,00 PLN
3.	Kontrakt Wojewódzki dla Województwa Podlaskiego na lata 2007-2008	Budowa ul. Sybiraków	912 698,00 PLN	165 476,00 PLN
4.	Kontrakt Wojewódzki dla Województwa Podlaskiego na lata 2007-2008	Budowa ul. Szosa Zambrowska	1 010 176,00 PLN	510 712,00 PLN
5.	Kontrakt Wojewódzki dla Województwa Podlaskiego na lata 2007-2008	Budowa ul. Kpt. Skowronka (etap II)	449 551,00 PLN	258 712,00 PLN
6.	Budżet państwa	Budowa ul. Szosa Zambrowska	3 000 420,00 PLN	1 500 000, 00 PLN
7.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Modernizacja odwodnienia układu komunikacyjnego” (umorzenie pożyczki z oczyszczalni)	-	3 945 000,00 PLN
8.	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	Modernizacja stadionu miejskiego w Łomży	20 175 270,00 PLN	1 500 000,00 PLN
9.	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej Nr 5	249 170,00 PLN	111 200,00 PLN
10.	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	Przebudowa budynku basenu na salę gimnastyczną przy I LO	1 696 258,00 PLN	894 900,00 PLN
11.	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej, dotacja z budżetu państwa	Kompleks sportowy Moje Boisko Orlik 2012 (przy ul. Zawadzkiej)	2 043 014,00 PLN	666 000,00 PLN

BILANS OTWARCIA KADENCJI – URZĄD MIEJSKI W ŁOMŻY

12.	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej, dotacja z budżetu państwa	Kompleks sportowy Moje Boisko Orlik 2012 przy Zespole Szkół Ogólnokształcących	1 328 000,00 PLN	666 000,00 PLN
13.	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej,	Budowa boiska wielofunkcyjnego na terenach sportowych os. Konstytucji 3 Maja w Łomży	428 713,32 PLN	199 900,00 PLN
14.	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	Modernizacja pływalni przy Szkole Podstawowej Nr 10	10 680 000,00 PLN	950 000,00 PLN
15.	Rezerwa celowa	Budowa ul. Szosa Zambrowska”	1 130 000,00 PLN	1 130 000,00 PLN
16.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska – umorzenie pożyczki	Budowa składowiska odpadów komunalnych w Miastkowie	-	5 200 000,00 PLN
17.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – GIS – Zarządzanie energią – Konkurs I,	Termomodernizacja placówek oświatowych w Łomży	10 539 000,00 PLN	5 365 000,00 PLN; Przyznane dofinansowanie (w formie dotacji i pożyczki), podpisanie umowy nastąpi w I kwartale 2011 r
18.	Zarząd Województwa Podlaskiego - Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Remont i modernizacja Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Łomży	175 615,00 PLN	38 000,00 PLN
19.	Narodowy Program Rozbudowy Dróg Lokalnych	Przebudowa ul. Grobla Jednaczewska	2 020 742,99 PLN	1 010 334,00 PLN
20.	Narodowy Program Rozbudowy Dróg Lokalnych	Budowa ulicy Łąkowej w Łomży	1 564 188,52 PLN	772 680,00 PLN
21.	Narodowy Program Rozbudowy Dróg Lokalnych	Budowa ulicy Mała Kraska	3 686 019,12 PLN	1 731 000,00 PLN
ŁĄCZNIE			63 683 233,95 PLN	27 272 057,00 PLN

Projekty niezrealizowane oraz projekty w trakcie oceny				
1.	Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Przebudowa i rozbudowa sali widowiskowej w Łomży na potrzeby Filharmonii Kameralnej im. Witolda Lutosławskiego	16 454 026, 44 zł	dofinansowanie 1 087 219 zł. Wniosek złożony 16.11.2010 r., w trakcie oceny.
2.	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	Budowa boiska treningowego piłkarskiego ze sztucznej trawy w ramach projektu „Modernizacja stadionu miejskiego w Łomży - II etap	3 125 247, 70	1 000 000,00 zł., realizacja w 2011 r. (umowa niepodpisana
3.	Pilotażowy Program Budowy Składanych Lodowisk Sezonowych oraz Lodowisk Stałych „Biały Orlik”	Budowa lodowiska w Łomży”	przyznana kwota dofinansowania 300 000 zł, Władze Miasta odstąpiły od realizacji projektu, mimo przyznanej dotacji;	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez pracowników Urzędu Miejskiego w Łomży

Załącznik 6. Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Łomży**Tabela 28. Pierwotna struktura organizacyjna Urzędu Miasta (Zarządzenie 89/07)**

Lp.	Wydział lub równorzędna jednostka organizacyjna	Komórki podległe
1	Wydział Organizacji i Obsługi Or	<ul style="list-style-type: none"> • Biuro Prezydenta Miasta • Biuro Prasowe • Stanowisko Kadr Urzędu • Stanowisko Kontroli i Analiz • Stanowisko ds. Zarządzania Kryzysowego • Biuro Obsługi Urzędu • Wieloosobowe Stanowisko Pracy ds. Obsługi Informatycznej • Stanowisko ds. Obsługi Klienta
2	Biuro Prawne BP	
3	Wydział Spraw Obywatelskich SO	<ul style="list-style-type: none"> • Stanowisko ds. Ewidencji Ludności i Dowodów osobistych • Stanowisko ds. Kancelarii Tajnej i Spraw Wojskowych • Stanowisko ds. Ewidencji Działalności Gospodarczej • Pełnomocnik Prezydenta ds. Ochrony Informacji Niejawnych.
4	Wydział Skarbu i Budżetu Fn	<ul style="list-style-type: none"> • Oddział Budżetu • Oddział Podatków • Oddział Budżetu Oświaty
5	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa GKO	<ul style="list-style-type: none"> • Stanowisko ds. Eksploatacji Infrastruktury Miejskiej • Biuro Strefy Ograniczonego Postoju • Stanowisko ds. Ochrony Środowiska i Rolnictwa
6	Wydział Polityki Gospodarczej i Inwestycji PGI	<ul style="list-style-type: none"> • Oddział Inwestycji • Oddział ds. monitorowania programów i rozliczania projektów dofinansowywanych z UE • Stanowisko ds. Promocji Miasta • Stanowisko ds. Polityki Gospodarczej i Rozwoju Miasta
7	Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Spraw Lokalowych GNL	<ul style="list-style-type: none"> • Oddział Spraw Lokalowych
8	Wydział Urbanistyki i Architektury UA	

9	Wydział Budownictwa B	
10	Wydział Oświaty, Kultury i Sportu OKS	<ul style="list-style-type: none"> • Stanowisko ds. Oświaty • Stanowisko ds. Stypendiów • Biuro Kultury, Sportu i Turystyki
11	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności PZON	
12	Biuro Rady Miejskiej BR	
13	Urząd Stanu Cywilnego USC	
14	Straż Miejska SM	
15	Wydział Komunikacji KM	
Jednostki na prawach samodzielnych stanowisk pracy:		
Audytor wewnętrzny AW		
Pełnomocnik Prezydenta ds. Zamówień Publicznych, Analiz Ekonomicznych i Nadzoru Właścicielskiego ZP		
Miejski Rzecznik Konsumentów MRK		
Stanowisko ds. Zdrowia i Rozwiązywania Problemów Patologii Społecznej		

Tabela 29. Obowiązująca struktura organizacyjna w Urzędzie Miejskim w Łomży

Lp	Wydział lub równorzędna jednostka organizacyjna	Komórki podległe
1	Wydział Organizacji i Obsługi Or	<ul style="list-style-type: none"> • Biuro Prezydenta Miasta • Stanowisko Kadr Urzędu • Stanowisko Kontroli i Analiz • Stanowisko ds. Zarządzania Kryzysowego • Biuro Obsługi Urzędu • Wieloosobowe Stanowisko Pracy ds. Obsługi Informatycznej • Stanowisko ds. Obsługi Klienta”
2	Biuro Prawne BP	
3	Wydział Spraw Obywatelskich SO	<ul style="list-style-type: none"> • Stanowisko ds. Ewidencji Ludności i Dowodów osobistych • Stanowisko ds Kancelarii Tajnej i Spraw Wojskowych • Stanowisko ds. Ewidencji Działalności Gospodarczej • Pełnomocnik Prezydenta ds. Ochrony Informacji Niejawnych
4	Wydział Skarbu i Budżetu Fn	<ul style="list-style-type: none"> • Oddział Budżetu

		<ul style="list-style-type: none"> • Oddział Podatków
5	Wydział Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa GKO	<ul style="list-style-type: none"> • Stanowisko ds. Eksploatacji Infrastruktury Miejskiej • Biuro Strefy Ograniczonego Postoju • Stanowisko ds. Ochrony Środowiska i Rolnictwa
6	Wydział Inwestycji I	
7	Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Spraw Lokalowych GNL	<ul style="list-style-type: none"> • Oddział Spraw Lokalowych
8	Wydział Urbanistyki i Architektury UA	
9	Wydział Budownictwa B	
10	Wydział Oświaty OS	<ul style="list-style-type: none"> • Oddział Organizacji Oświaty • Oddział Budżetu Oświaty
11	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności PZON	
12	Biuro Rady Miejskiej BR	
13	Urząd Stanu Cywilnego USC	
14	Straż Miejska SM	
15	Wydział Komunikacji KM	
16	Biuro Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych ŚR	
17	Wydział Rozwoju Miasta RG	
18	Biuro Kultury, Sportu i Turystyki KST	
19	Biuro Promocji Miasta PROM	
20	Biuro Prasowe BPRAS ³⁴	
Jednostki na prawach samodzielnych stanowisk pracy:		
Audytor wewnętrzny AW		
Pełnomocnik Prezydenta ds. Zamówień Publicznych, Analiz Ekonomicznych i Nadzoru Właścicielskiego ZP		
Miejski Rzecznik Konsumentów MRK		
Stanowisko ds. Zdrowia i Rozwiązywania Problemów Patologii Społecznej		

³⁴ Wskazane komórki organizacyjne w pozycjach od 16 do 20 tabeli, są nowopowstałymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta

Załącznik 7. Wykaz jednostek organizacyjnych Miasta Łomża**Tabela 30.** Wykaz jednostek organizacyjnych Miasta Łomża (stan na dzień 26 stycznia 2011 r.)

Lp	Wyszczególnienie	2007 r.	2010 r.	2011 r.
URZĄD MIASTA				
1	Urząd Miejski	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
PLACÓWKI OŚWIATOWE				
PRZEDSZKOLA				
1.	Publiczne Przedszkole nr 1 ul. Wyzwolenia 1 a	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
2.	Publiczne Przedszkole nr 2 ul. Polowa 57 b	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
3.	Publiczne Przedszkole nr 4 ul. Spółdzielcza 8	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
4.	Publiczne Przedszkole nr 5 ul. Sikorskiego 216	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
5.	Publiczne Przedszkole nr 8 ul. Studencka 13	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
6.	Publiczne Przedszkole nr 9 ul. Pruska 11 a	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
7.	Publiczne Przedszkole nr 10 ul. Księżnej Anny 12	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
8.	Publiczne Przedszkole nr 14 ul. Kołłątaja 8	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
9.	Publiczne Przedszkole nr 15 ul. Kołłątaja 10	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
SZKOŁY PODSTAWOWE				
1.	Szkoła Podstawowa nr 2 ul. Piękna 2	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
2.	Szkoła Podstawowa nr 4 ul. Kierzkowa 7	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
3.	Szkoła Podstawowa nr 5 ul. Polna 40 a	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
4.	Szkoła Podstawowa nr 7 ul. Mickiewicza 6	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
5.	Szkoła Podstawowa nr 9 ul. Księżnej Anny 18	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa

6.	Szkoła Podstawowa nr 10 ul. Niemcewicz 17	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
GINNAZJA				
1.	Publiczne Gimnazjum nr 1 ul. Reymonta 9			
2.	Publiczne Gimnazjum nr 2 ul Niemczewicza 17	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
3.	Publiczne Gimnazjum nr 3 ul. M.C.Skłodowskiej 5	Zakład budżetowy		
4.	Publiczne Gimnazjum nr 8 ul Księżnej Anny 18	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
SZKOŁY PONADGINNAZJALNE I ZESPOŁY SZKÓŁ				
1.	Zespół Liceum Ogólnokształcących im. T. Mickiewicza ul Bernatowicza 4	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
2.	II LO ul. Plac Kościuszki 3	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
3.	III LO ul. Senatorska 13	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
4.	Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących ul Zielona 21	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
5.	Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących ul.Kopernika 16	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
6.	Zespół Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących ul Stacha Konwy 1	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
7.	Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących ul. Przykoszarowa 22	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
8.	Zespół Szkół Drzewnych i Ogólnokształcących Aleja Legionów 9	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
9.	Zespół Szkół Drzewnych i Gimnazjalnych ul M.C. Skłodowskiej 3	-	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
INNE PLACÓWKI OŚWIATOWE				
1.	Zespół Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego ul Przykoszarowa 22	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa

2.	Zespół Szkół Specjalnych ul. Nowogrodzka 4	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
3.	Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna, ul. Kopernika 16	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
4.	Bursa Szkolna nr 1 ul .Kopernika nr 16	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
5.	Bursa Szkolne nr 2 ul Stacha Konwy 11	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
6.	Bursa Szkolne nr 3 z filią Zjazd nr 3 i Polna 16	Zakład budżetowy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
7.	Samorządowy Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli ul. Polna 16	-	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
INSTYTUCJE KULTURY				
1.	Teatr Lalki i Aktora ul Plac Niepodległości 14	Instytucja kultury	Instytucja kultury	Instytucja kultury
2.	Filharmonia Kameralna im Witolda Lutosławskiego ul. Aleja Legionów 30	Instytucja kultury	Instytucja kultury	Instytucja kultury
3.	Miejska Biblioteka Publiczna ul Długa 13	Instytucja kultury	Instytucja kultury	Instytucja kultury
4.	Miejski Dom Kultury – Dom Środowisk Twórczych ul Wojska Polskiego 3	Instytucja kultury	Instytucja kultury	Instytucja kultury
5.	Muzeum Północno – Mazowieckie ul Dworna 22 c	Instytucja kultury	Instytucja kultury	Instytucja kultury
OŚRODKI SPORTOWE				
1.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji ul Zjazd 18	-	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
ZAKŁADY BUDŻETOWE				
1.	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji ul. Spokojna 9	Zakład budżetowy	Zakład budżetowy	Zakład budżetowy
2.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul Studencka	Zakład budżetowy	Zakład budżetowy	Zakład budżetowy
SPÓŁKI Z UDZIAŁEM MIASTA ŁOMŻY				
1.	Miejskiej Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp z.o o ul Kopernika 9a	100% udziałów	100 % udziałów	100 % udziałów

2.	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp zo.o ul Zjazd 23	100 % udziałów	100 % udziałów	100 % udziałów
PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ				
1	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
2	Dom Pomocy Społecznej	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
3	Ośrodek Adopcyjno Opiekuńczy	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa
4	Zespół Placówek Opiekuńczo Wychowawczych	Jednostka budżetowa	-	-
5	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo Wychowawcza	-	Jednostka budżetowa	Jednostka budżetowa

Załącznik 8 Analiza budżetów 10 wybranych powiatów grodzkich**Tabela 31. Deficyt budżetowy w 10 wybranych powiatach grodzkich**

Wyszczególnienie	Wynik finansowy			
	2008	2009	2010	2011
Średni deficyt	-1 011 193,09	-24 247 280,33	-44 940 298,54	-45 016 364,00
Biała Podlaska	2 815 435,02	-24 483 081,69	-10 030 680,00	-11 456 000,00
Chełm	-1 862 520,61	-19 040 274,49	-18 413 274,00	-15 665 000,00
Zamość	5 655 576,69	-17 368 792,03	-38 850 900,00	-38 068 300,00
Ostrołęka	9 907 368,39	-20 047 133,87	43 499 584,62	-10 929 300,00
Przemyśl	-10 582 924,00	-30 717 776,87	-69 060 792,00	-44 096 075,00
Białystok	-11 458 410,00	-62 375 666,00	-237 873 468,00	-266 893 577,00
Łomża	-1 651 857,13	-19 902 218,05	-38 130 458,00	-34 920 576,00
Suwałki	8 422 219,06	-11 105 892,02	-26 777 733,00	-3 034 421,00
Żory	-3 774 501,23	-18 244 051,31	-22 545 165,00	-1 080 391,00
Leszno	-7 582 317,07	-19 187 916,93	-31 220 100,00	-24 020 000,00

Wyszczególnienie	Deficyt/dochody			
	2008	2009	2010	2011
Średni deficyt	2,50%	8,93%	12,17%	8,05%
Biała Podlaska	1,48%	13,64%	4,65%	5,08%
Chełm	0,93%	9,48%	7,57%	6,58%
Zamość	2,29%	6,79%	12,18%	10,46%
Ostrołęka	5,10%	9,99%	14,34%	5,31%
Przemyśl	4,70%	12,91%	23,07%	11,61%
Białystok	1,22%	5,59%	17,66%	18,93%
Łomża	0,81%	8,89%	14,67%	12,68%
Suwałki	3,68%	4,38%	8,66%	1,06%
Żory	1,58%	9,87%	7,12%	0,39%
Leszno	3,18%	7,78%	11,77%	8,43%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Miast analizowanych powiatów

Tabela 32. Wskaźnik wykonania do planu dochodów i wydatków

Wyszczególnienie	Plan/Wykonanie			
	Dochody		Wykonanie	
	2008	2009	2008	2009
Średnia	101,36%	98,10%	95,45%	94,30%
Biała Podlaska	101,98%	98,00%	94,73%	97,11%
Chełm	bd	96,18%	bd	97,55%
Zamość	100,47%	96,23%	97,35%	94,97%
Ostrołęka	103,52%	100,60%	96,29%	88,20%
Przemyśl	99,65%	98,71%	90,04%	89,06%
Białystok	103,69%	100,61%	94,59%	93,69%
Łomża	101,41%	100,53%	96,73%	97,69%
Suwałki	103,07%	102,24%	97,56%	99,04%
Żory	94,14%	90,96%	94,23%	91,70%
Leszno	104,33%	96,92%	97,49%	93,98%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Miast analizowanych powiatów

Tabela 33. Struktura i wartość dochodów 10 powiatów grodzkich

Wyszczególnienie	Dochody bieżące				Dochody majątkowe			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Średnia	195 611 788,04	199 640 464,32	212 817 804,87	202 071 115,38	19 394 526,89	18 530 711,54	57 387 082,10	57 809 471,45
Biała Podlaska	168 551 991,88	171 183 761,98	181 168 842,00	193 063 553,00	21 088 817,13	8 285 929,06	34 715 378,00	32 306 370,00
Chełm	189 695 537,56	193 808 076,18	208 844 929,53	22 668 489,44	11 373 893,58	6 970 951,27	34 395 168,93	15 372 242,09
Zamość	226 306 172,10	232 601 631,67	247 538 151,00	259 425 548,00	20 486 645,32	23 147 822,94	71 402 964,00	104 617 764,00
Ostrołęka	184 506 020,44	193 796 283,57	199 895 800,99	202 220 605,00	9 876 294,64	6 814 113,13	3 383 350,00	3 416 500,00
Przemyśl	bd	bd	236 858 007,28	247 795 820,00	bd	bd	62 443 980,00	131 906 300,00
Białystok	861 301 378,00	934 005 056,00	980 884 325,00	1 031 309 911,00	81 726 953,00	181 384 626,00	365 971 699,00	378 255 614,00
Łomża	198 175 685,00	206 173 977,00	204 717 746,00	219 454 244,00	6 409 540,00	17 582 090,00	55 239 048,00	56 018 290,00
Suwałki	209 600 946,31	216 276 709,65	220 484 501,00	245 291 820,00	19 330 368,53	37 473 619,66	88 774 515,00	41 993 775,00
Żory	192 446 163,00	161 552 849,00	183 876 318,00	190 206 226,00	47 196 129,00	23 225 067,00	132 883 296,00	88 085 105,00
Leszno	bd	221 730 425,48	231 975 948,00	238 513 733,00	bd	24 746 099,29	33 246 039,00	46 568 897,00

Wyszczególnienie	Dochody bieżące				Dochody majątkowe			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Średnia	91,22%	91,78%	80,05%	77,46%	8,78%	8,22%	19,95%	22,54%
Biała Podlaska	88,88%	95,38%	83,92%	85,67%	11,12%	4,62%	16,08%	14,33%
Chełm	94,34%	96,53%	85,86%	59,59%	5,66%	3,47%	14,14%	40,41%
Zamość	91,70%	90,95%	77,61%	71,26%	8,30%	9,05%	22,39%	28,74%
Ostrołęka	94,92%	96,60%	98,34%	98,34%	5,08%	3,40%	1,66%	1,66%
Przemyśl	bd	bd	79,14%	65,26%	bd	bd	20,86%	34,74%
Białystok	91,33%	83,74%	72,83%	73,17%	8,67%	16,26%	27,17%	26,83%
Łomża	96,87%	92,14%	78,75%	79,66%	3,13%	7,86%	21,25%	20,34%
Suwałki	91,56%	85,23%	71,29%	85,38%	8,44%	14,77%	28,71%	14,62%
Żory	80,31%	87,43%	58,05%	68,35%	19,69%	12,57%	41,95%	31,65%
Leszno	bd	89,96%	87,46%	83,66%	bd	10,04%	12,54%	16,34%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Miast analizowanych powiatów

Tabela 34. Wzrost dochodów w 10 powiatach grodzkich

Wyszczególnienie	Dochody					
	2008		2009		2010	2011
	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Plan
Średnia	219 060 532,55	218 762 400,76	225 145 409,26	220 364 086,71	281 315 998,08	282 102 809,06
Biała Podlaska	185 960 212,00	189 640 809,01	183 134 402,00	179 469 691,04	215 884 220,00	225 369 923,00
Chełm	bd	201 069 431,14	208 750 134,81	200 779 627,45	243 240 098,46	238 040 731,53
Zamość	245 630 232,00	246 792 817,42	265 770 832,00	255 749 454,61	318 941 115,00	364 043 312,00
Ostrołęka	187 770 049,00	194 382 115,08	199 406 565,13	200 610 396,70	303 279 150,99	205 637 105,00
Przemyśl	226 116 739,55	225 330 951,92	241 020 181,30	237 906 772,59	299 301 987,28	379 702 120,00
Białystok	909 476 910,00	943 028 331,00	1 108 605 771,00	1 115 389 682,00	1 346 856 024,00	1 409 565 525,00
Łomża	201 735 524,00	204 585 225,38	222 584 598,00	223 756 067,90	259 956 794,00	275 472 534,00
Suwałki	222 121 201,00	228 931 314,84	248 181 557,00	253 750 329,31	309 259 016,00	287 285 595,00
Żory	254 554 338,86	239 642 292,18	203 144 344,09	184 777 915,98	316 759 614,00	278 291 331,00
Leszno	228 595 964,00	238 486 649,91	254 316 069,00	246 476 524,77	265 221 987,00	285 082 630,00

Wyszczególnienie	Dochody		
	2009/2008	2010/2009	2011/2010
Średnia	2,59%	25,38%	27,76%
Biała Podlaska	-5,36%	17,88%	25,58%
Chełm	-0,14%	16,52%	18,56%
Zamość	3,63%	20,01%	42,34%
Ostrołęka	3,20%	52,09%	2,51%
Przemyśl	5,58%	24,18%	59,60%
Białystok	18,28%	21,49%	26,37%
Łomża	9,37%	16,79%	23,11%
Suwałki	10,84%	24,61%	13,22%
Żory	-22,89%	55,93%	50,61%
Leszno	3,35%	4,29%	15,66%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Miast analizowanych powiatów

Tabela 35. Wydatki w 10 powiatach grodzkich i ich wzrost

Wyszczególnienie	Wydatki					
	2008		2009		2010	2011
	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Plan
Średnia	231 060 482,58	218 612 791,97	255 074 733,11	240 374 879,73	304 819 277,79	302 466 149,39
Biała Podlaska	197 214 498,00	186 825 373,99	210 029 164,00	203 952 772,73	225 914 900,00	236 825 923,00
Chełm	bd	202 931 951,75	225 349 077,92	219 819 901,94	261 653 372,46	253 705 731,53
Zamość	247 691 833,00	241 137 240,73	287 577 252,00	273 118 246,64	357 792 015,00	402 111 612,00
Ostrołęka	191 591 005,00	184 474 746,69	250 175 858,00	220 657 530,57	259 779 566,37	216 566 405,00
Przemyśl	262 017 805,55	235 913 875,92	301 613 380,30	268 624 549,46	368 362 779,28	423 798 195,00
Białystok	1 009 044 572,00	954 486 741,00	1 257 138 214,00	1 177 765 348,00	1 584 729 492,00	1 676 459 102,00
Łomża	213 212 570,00	206 237 082,51	249 422 169,00	243 658 285,95	298 087 252,00	310 393 110,00
Suwałki	226 018 562,00	220 509 095,78	267 418 803,00	264 856 221,33	336 036 749,00	290 320 016,00
Żory	258 329 031,05	243 416 793,41	221 395 280,76	203 021 967,29	339 304 779,00	279 371 722,00
Leszno	252 408 556,00	246 068 966,98	282 691 613,00	265 664 441,70	296 442 087,00	309 102 630,00

Wyszczególnienie	Wydatki		
	2009/2008	2010/2009	2011/2010
Średnia	11,72%	20,34%	26,80%
Biała Podlaska	9,17%	7,56%	16,12%
Chełm	8,32%	16,11%	15,42%
Zamość	13,26%	24,42%	47,23%
Ostrołęka	19,61%	3,84%	-1,85%
Przemyśl	13,87%	22,13%	57,77%
Białystok	23,39%	26,06%	42,34%
Łomża	18,14%	19,51%	27,39%
Suwałki	20,11%	25,66%	9,61%
Żory	-16,59%	53,26%	37,61%
Leszno	7,96%	4,86%	16,35%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Miast analizowanych powiatów

Tabela 36. Zadłużenie 10 powiatów grodzkich

Wyszczególnienie	Zadłużenie							
	2008		2009		2010		2011	
	Kwota (w tys. zł)	Wskaźnik	Kwota (w tys. zł)	Wskaźnik	Kwota (w tys. zł)	Wskaźnik	Kwota (w tys. zł)	Wskaźnik
Biała Podlaska	67 457,90	35,57%	88 539,50	49,33%	94 888,91	44,42%	106 590,81	47,16%
Chełm	59 960,00	29,82%	75 700,00	37,70%	79 298,10	39,06%	115 574,20	46,49%
Zamość	35 067,60	14,21%	41 589,20	16,26%	80 297,50	25,18%	118 365,80	32,51%
Ostrołęka	27 654,00	14,23%	24 468,00	12,20%	51 756,10	25,46%	58 604,90	28,50%
Przemyśl	52 514,10	23,31%	81 563,40	34,28%	78 218,00	26,13%	133 917,40	35,27%
Białystok	58 286,50	21,37%	80 967,60	25,12%	121 046,60	38,43%	97 845,20	48,93%
Łomża	13 491,90	6,59%	29 453,60	13,16%	58 740,60	22,60%	84 933,60	30,83%
Suwałki	79 661,70	33,05%	80 681,10	31,35%	106 192,40	34,34%	116 192,40	40,44%
Żory	86 330,50	36,02%	104 581,40	56,60%	127 126,60	40,13%	139 207,00	50,02%
Leszno	94 420,70	39,59%	106 315,80	43,13%	104 806,60	39,52%	151 020,00	52,97%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Miast analizowanych powiatów

Tabela 37. Wzrost zadłużenia 10 powiatów grodzkich

Wyszczególnienie	Zadłużenie						
	Kwota			Wskaźnik			
	2009/2008	2010/2009	2010/2011	2009/2008	2010/2009	2011/2010	2008 - 2011
Biała Podlaska	21 081,60	6 349,41	11 701,90	13,76%	-4,91%	2,74%	11,59%
Chełm	15 740,00	3 598,10	36 276,10	7,88%	1,36%	7,43%	16,67%
Zamość	6 521,60	38 708,30	38 068,30	2,05%	8,92%	7,33%	18,30%
Ostrołęka	-3 186,00	27 288,10	6 848,80	-2,03%	13,26%	3,04%	14,27%
Przemyśl	29 049,30	-3 345,40	55 699,40	10,97%	-8,15%	9,14%	11,96%
Białystok	22 681,10	40 079,00	-23 201,40	3,75%	13,31%	10,50%	27,56%
Łomża	15 961,70	29 287,00	26 193,00	6,57%	9,44%	8,23%	24,24%
Suwałki	1 019,40	25 511,30	10 000,00	-1,70%	2,99%	6,10%	7,39%
Żory	18 250,90	22 545,20	12 080,40	20,58%	-16,47%	9,89%	14,00%
Leszno	11 895,10	-1 509,20	46 213,40	3,54%	-3,61%	13,45%	13,38%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Miast analizowanych powiatów

Tabela 38. Wskaźniki zadłużenia Miasta Łomża

Wyszczególnienie	wyk 2008	wyk 2009	Plan 3 kw 2010	2010 przew	2011	2012	2013	2014
1. Dochody ogółem	204 585 225	223 756 067	259 956 794	262 116 794	275 472 534	234 097 775	236 030 287	245 564 787
a dochody bieżące	198 175 685	206 173 977	204 717 746	207 934 154	219 454 244	225 223 915	233 530 287	243 064 787
b dochody majątkowe , w tym :	6 409 540	17 582 090	55 239 048	54 182 640	56 018 290	8 873 860	2 500 000	2 500 000
c ze sprzedaży majątku	1 203 975	1 390 095	752 400	1 200 300	7 300 300	4 500 000	2 500 000	2 500 000
2 wydatki bieżące bez wydatków na obsługę długu, w tym:	164 974 889	185 490 628	191 634 368	191 605 663	206 176 323	203 676 323	210 265 371	215 775 943
2a na wynagrodzenia i składki odnich naliczane	85 489 097	92 334 023	100 116 146	100 116 146	108 522 896	108 552 896	111 522 896	111 552 896
2b związane z funkcjonowaniem jednostki	1 323 259	1 829 484	1 947 860	1 947 860	1 869 751	1 869 751	1 998 751	1 998 751
2c z tytułu poręczeń i gwarancji , w tym :	0	0	0	0	0	0	0	0
2d gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłat zobowiązań z art. 243ufp/169sufp	0	0	0	0	0	0	0	0
2e wydatki bieżące objęte limitem art. 226 ust 4 ufp	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Różnica (1 - 2)	39 610 336	38 265 439	68 322 426	70 511 131	69 296 211	30 421 452	25 764 916	29 788 844
4 Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych plus wolne środki zgodnie z art. 217 ufp w tym :	12 890 188	12 982 984	9 042 437	9 042 438	2 099 063	2 099 063	287 936	128 653
4a nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych plus wolne środki zgodnie z art. 217 ufp zaangaż na pokrycie deficytu	1 651 657	0	452 232	0	0	0	0	0
5 Inne przychody nie związane z zaciągnięciem długu	0	0						
6 Środki do dyspozycji (3 + 4 + 5)	52 500 524	51 248 423	77 364 863	79 553 569	71 395 274	32 520 515	26 052 852	29 917 497
7 Spłata i obsługa długu , z tego :	3 654 790	5 350 760	12 232 449	10 332 449	12 073 847	16 251 779	16 998 529	19 173 216
7a rozchody z tytułu spłaty rat kapitałowych oraz wykupu papierów wartościowych	2 975 907	4 086 112	8 391 151	8 391 151	7 553 270	11 031 158	11 752 800	13 483 280
7b wydatki bieżące na obsługę długu	678 883	1 264 648	3 841 298	1 941 298	4 520 577	5 220 621	5 245 729	5 689 936
8 Inne rozchody (bez spłaty długu np. Udzielone pożyczki)	0	0						
9 Środki do dyspozycji (6 - 7 - 8)	48 845 734	45 897 663	65 132 414	69 221 120	59 321 427	16 268 736	9 054 323	10 744 281

BILANS OTWARCIA KADENCJI – URZĄD MIEJSKI W ŁOMŻY

	Wyszczególnienie	wyk 2008	wyk 2009	Plan 3 kw 2010	2010 przew	2011	2012	2013	2014
10	Wydatki majątkowe , w tym	40 583 310	56 903 010	102 611 585	96 072 273	99 696 210	28 980 800	21 925 670	
10a	wydatki majątkowe objęte limitem art. 226 ust.4 ufp	0							
11	Przychody (kredyty, pożyczki, emisje obligacji)	4 720 560	20 047 784	37 678 226	28 950 216	42 473 846	13 000 000	13 000 000	
12	Rozliczenie budżetu (9 - 10 +11)	12 982 984	9 042 437	199 055	2 099 063	2 099 063	287 936	128 653	10 744 281
13	Kwota długu	13 491 890	29 453 562	58 740 637	50 012 627	84 933 603	86 902 445	88 149 645	74 666 365
13 a	łączna kwota wyłączeń z art. 243 ust.3.pkt 1 ufp oraz art. 170 ust.3 sufp	0	0	0	0	0	0	0	0
13 b	kwota wyłączeń z aet 243 ust.3 pkt 1 ufo oraz art. 170 ust.3 sufp przypadająca na dany rok budz.	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Kwota zobow.związku współtworzonego przez JST przypad. do spłaty w danym roku budżet	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Planowana łączna kwota spłat zobowiązań	1.79 %	2.39 %	4.71 %	3.94 %	4.38 %	6.94 %	7.20 %	7.81 %
15 a	Maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty art. 243 ufp	0	0	0	0	0			
16	Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 ufp po uwzględnieniu art. 244 ufp	TAK	TAK	Tak	TAK	TAK	NIE	NIE	TAK
17	Planowana łączna kwota spłaty zobowiązań do dochodów - max 15 % z art. 169 sufp	1.79 %	2.39%	4.71 %	3.94 %	4.38 %	6.94%	7.20%	7.81%
18	Zadłużenie / dochody ogółem [(13-13 a): 1]-max 60 % z art. 170 sufp	6.59 %	13.16 %	22.60 %	19.08 %	30.83%	37.12%	37.35%	30.41%
19	Wydatki bieżące razem (2+7b)	165 653 772	186 755 276	195 475 666	193 546 961	210 696 900	208 896 944	215 511 100	221 465 879
20	Wydatki ogółem (10 + 19)	206 237 082	243 658 286	298 087 251	289 619 234	310 393 110	237 877 744	237 436 770	221 465 879
21	Wynik budżetu (1 - 20)	-1 651 857	-19 902 219	-38 130 457	-27 502 440	-34 920 576	-3 779 969	-1 406 483	24 098 908
22	Przychody budżetu (4+ 5+11)	17 610 748	33 030 768	46 720 663	37 992 654	44 572 909	15 099 063	13 287 936	128 653
23	Rozchody budżetu	2 975 907	4 086 112	8 391 151	8 391 151	7 553 270	11 031 158	11 752 800	13 483 280

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Łomży na lata 2011 - 2014